

Столична община

София 1000 ул. "Московска" №33, телефонен номер 93 77 279, факс 987 91 76

Утвърждавам:

ЙОРДАНКА ФАНДЪКОВА

**КМЕТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОЛИЧЕН
СЪВЕТ ПО СИГУРНОСТ**

ПЛАН

за управление на риска от

***Ядрена или Радиационна авария, Транс-
граничен пренос на радиоактивни
вещества и аварии с радиоактивни
източници и материали
на територията на Столична община***

гр. СОФИЯ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

СЪКРАЩЕНИЯ

АЯР	- Агенция за ядрено регулиране (бивш КИАЕМЦ)
ГКПП	- Граничен контролно – пропускателен пункт
ИЙЛ	- Източник на йонизиращо лъчение (източник)
МААЕ	- Международната агенция по атомна енергия
РАВ/М	- Радиоактивни вещества / материали
РАО	- Радиоактивни отпадъци
ЯМ	- Ядрен материал

ДЕФИНИЦИИ

“**Аварийен персонал**” са предварително подбрани квалифицирани и обучени лица (персонал), които имат задължения за предприемане на действия за ограничаване и намаляване на последствията от аварията съгласно аварийния план и е възможно да получат аварийно облъчване.

“**Деконтаминация (деактивация)**” е отстраняване или намаляване на нивото на радиоактивно замърсяване с физични или химични средства.

“**Изходен ядрен материал**” е: уран, съдържащ смес от изотопи в съотношения, срещащи се в природата; обеднен уран; всяко от горепосочените вещества във формата на метал, сплав, химическо съединение или концентрат; материал, съдържащ едно или няколко от изброените вещества с концентрация и в количества, превишаващи установените в нормативен акт стойности.

“**Източник на йонизиращо лъчение (източник)**” е вещество или устройство, което може да причини облъчване с йонизиращи лъчения, включително чрез отделяне на радиоактивни вещества.

“**Йонизиращо лъчение (лъчение)**” е пренос на енергия под формата на частици или на електромагнитни вълни с дължина на вълната по-малка или равна на 100 nm (с честота равна или по-голяма от $3 \cdot 10^{15}$ Hz), които могат директно или индиректно да образуват йонни двойки. Ултравioletовото и инфрачервеното лъчения, видимата светлина и радиовълните, включително СВЧ и УВЧ, не са йонизиращи лъчения.

“**Компетентен държавен орган**” са национални органи, определени със закон с пълномощия за контрол на физическата защита, радиационната защита на хората и на околната среда и на безопасността на източниците на йонизиращи лъчения.

“**Мерки за повишаване на аварийната готовност**” са действия на органите на изпълнителната власт, на местната администрация и на лицензианта и титулярят на разрешение, целящи периодично да преглеждат и оценяват адекватността на аварийния план и всички необходими технически средства и системи за аварийно реагиране, както и да осигурят, че членовете на аварийния екип периодично преминават обучение за прилагане на аварийния план, съответните процедури и инструкции и за работа с

предвидените технически средства, както и периодично участват в аварийни тренировки и аварийни учения.

“Нелегален трафик” е всяко преднамерено пренасяне (или преместване) на радиоактивни материали, в това число и ядрени материали, основно през международните граници без необходимите разрешения от компетентните органи, с цел последваща нелегална продажба, използване, съхранение или по-нататъшно транспортиране.

“Незаконно преместване” е всяко непреднамерено не лицензирано получаване, притежаване, използване или пренасяне (преместване) на радиоактивни материали, в това число и ядрени материали.

“Неотложни аварийно - възстановителни работи” са дейности, предприемани от аварийния персонал при авария, насочени към ограничаване (локализиране) и ликвидиране на аварията, спасяване на живота и опазване здравето на персонала и населението, намаляване на размерите на щетите на околната среда и на материалните загуби, включително прекратяване на вредното действие на радиацията.

“Радиоактивно вещество” е вещество (материал), съдържащо нестабилни атомни ядра, които при превръщането си излъчват йонизиращо лъчение.

Специален ядрен материал: е плутоний-239, уран -233, уран, обогатен с изотопите U-235 или U-233, и всякакъв друг материал, съдържащ един или няколко от изброените радионуклиди.

“Ядрен материал” е изходен материал, специален ядрен материал и други материали, определени с акт на Министерския съвет.

Настоящият План за действие при радиационна авария / радиоактивно замърсяване / съкратено, План за действия, описва целите, задачите и процедурите за осигуряване на ефективно, квалифицирано и адекватно реагиране и предприемане на от органите на изпълнителната власт и на местната администрация при радиационна авария / радиоактивно замърсяване / действия за защита на населението и опазване на околната среда.

1. Основания за разработване на плана за действие и обхват.

1.1.1. Нормативните основанията за разработване на настоящия раздел от Външния аварийен план са дадени в т. 1.1.4.

1.1.2. В обхвата на настоящия план се включва радиационна авария, имаща потенциално или реално въздействие на територията на Столична община, възникнала:

1.1.2-1. при откриване на безстопанствен ИЙЛ;

1.1.2-2. при превоз на радиоактивни отпадъци (РАО) и /или ИЙЛ;

1.1.2-3. при използването на ядрени и радиоактивни материали за терористични цели, саботажи и др.;

1.1.2-4. при регистриране на нелегален трафик на ГКПП или на територията на областта;

1.1.2-5. при умишлено радиоактивно замърсяване на публични места, питейни водоизточници, хранителни продукти и потребителска продукция;

1.1.2-6. при попадане на ИЙЛ в “Кремиковци” АД;

1.1.2-7. при падане на сателит с ядрен реактор или с ядрени вещества и /или ИЙЛ;

1.1.2-8. при пожар с наличие на ИЙЛ;

1.1.2-9. при откриване на медицински симптоми от облъчване с радиация на лица от населението;

1.1.2-10. при оказване на помощ в обект, използващ източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ)

1.1.3. Планът за действия е предназначен да се използва в случаите, когато са изпълнени критериите за въвеждане на същия, както и при провеждане на учения и тренировки.

1.1.4. При изпълнението на настоящия план задължително се спазват изискванията на радиационната защита и на:

1.1.4.-1. Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн ДВ в бр. 63 28.06.2002 г.);

1.1.4.-2. Наредба за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария (обн ДВ бр. 71/13.08.2004 г.)

1.1.4.-3. Наредбата за основните норми за радиационна защита (обн. ДВ бр.73/20.08.2004 г.);

1.1.4.-3. Наредбата за безопасност при управление на радиоактивните отпадъци (обн. ДВ бр.72/17.08.2004 г.);

1.1.4.-3. Наредбата за радиационна защита при дейности с източници на йонизиращи лъчения (обн. ДВ бр.74/24.08.2004 г.);

1.1.4.-3. други закони и под законови нормативни актове в областта на ядрената енергия и радиационната защита.

2. Цели на плана за действие

1.2.1. Организиране на дейностите на органите на изпълнителната власт и на местната администрация и създаване на ефективни организация и процедури за координация и взаимодействие между тях за действие при радиационна авария (радиоактивно замърсяване), съгласно т.1.1.2, целящи:

- провеждането на неотложни аварийно-възстановителни дейности в случай на радиационна авария;

- постигане максимална ефективност на управлението и ограничаването на аварията и ликвидиране на последиците от нея;

- постигане максимална ефективност на мерките за защита на аварийния персонал.

1.2.2. Поддържане на устойчиви връзки за оперативно уведомяване и обмен на информация при радиационна авария (радиоактивно замърсяване), между компетентните национални органи, областна, столична общинска администрация и районите на Столична община.

1.2.3. Намаляване на риска, ограничаване и ликвидиране на последствията от радиационната авария, населението и околната среда.

1.2.4. Информирание на населението при радиационна авария.

АНАЛИЗ НА РАДИАЦИОННИЯ РИСК

1. Общи положения при анализ на радиационния риск

1.1. Радиационният риск се анализира от компетентните органи по радиационна защита – АЯР и МЗ. При необходимост се иска допълнителна експертиза от водещи експерти по радиационна защита в страната.

1.2. При радиационна авария, особено в случаите на възможно радиоактивно замърсяване на околната среда, както и при използване на ЯМ и РАВ за терористични цели, саботаж и умишлено радиоактивно замърсяване, и във връзка с това, че с голяма вероятност няма да се спазват нормативните изисквания за радиационна защита и безопасност, може да се стигне до облъчване на лицата, извършващи деянието, населението и на персонала, ликвидиращ последиците. Основните възможности за радиационно облъчване са:

1.2-А. Външно облъчване от опасен закрит ИЙЛ, поради стоене в непосредствена близост до него (едно или повече облъчени лица);

1.2-Б. Външно облъчване от открит ИЙЛ, поради стоене в непосредствена близост до него и неправилно боравене (едно или повече облъчени лица);

1.2-В. Вътрешно облъчване от открит ИЙЛ, поради стоене в непосредствена близост до него и неправилно боравене – вдишване, поглъщане и замърсяване на части от тялото (кожата, косата, очите и др.), дрехите и оборудването (едно или повече облъчени лица).

1.3. При определянето на риска се отчита:

1.3-А. вида на радиоактивния материал (ядрен материал или радиоактивно вещество);

1.3-А вида на излъчването (алфа-, бета-, гама-лъчение или неутронно лъчение);

1.3-А периода на полуразпадане, енергията и активността на източника, мощността на дозата;

1.3-А вида на радиоактивния източник – закрит, открит, ампула (течен), химичен състав, токсичност и др.;

1.3-А състоянието на опаковката, ако има такава.

1.4. Рискът от облъчване се определя съгласно Приложение 1. В случаите, когато ЯМ и /или РАВ са с неизвестен произход, се приема, че рискът е висок и активността на източника е максималната описана в Приложение 1.

1.5. Ситуацията може да се усложни при наличието и на не радиационни рискови фактори, като пожар, експлозия, химически реагенти и други, които следва да се анализират и отчитат при реагирането.

1.6. С цел улесняване на определянето на риска при радиационна авария (радиоактивно замърсяване) с известни ИЙЛ се използват Приложение 2 и Приложение 3, както и изискванията описани по-горе от настоящия раздел.

2. Критерии за въвеждане на плана за действия

2.1. За начало на изпълнението на задачи по този план се счита времето на получаване на информация, доказана по технически път и /или посредством измерване, че има наличие на ИЙЛ (радиоактивен материал), чието местонахождение не съответства на нормите и правилата за радиационна защита и безопасност.

2.2. Като критерии за въвеждане на плана за действия, се счита:

- показанието на дозиметричния прибор, при което мощността на дозата е десет пъти над естествения (природен) радиационен гама - фон;
- резултати от спектрометрични анализи, показващи наличие на радиоактивни вещества в проби от околната среда над допустимите норми.
- откриването на предмети, опаковки, контейнери, маркирани със знаци за радиационна опасност и / или с надписи за радиоактивност, включително и в случаите на липса на отклонения над естествения (природен) радиационен гама - фон.

2.3. В случаите, когато при извършване на радиационен контрол или радиационни измервания на произволно място, са регистрирани от 3 до 9 (от три до девет) пъти повишения над естествения радиационен гама - фон, се предприемат действия от регионалните структури от ГД „ПБЗН“ и МОСВ за изясняване на причините за повишаването. При констатиране на повишен естествен радиационен фон, товарът се освобождава и се съставя протокол за дозиметрични измервания.

3. Ред за въвеждане на плана за действие и прекратяване на действието му

3.1. Планът за действие се въвежда в изпълнение със Заповед на Кмета на Столич

на община и Председател на ССС.

3.2. Разпореждане за прекратяване на аварийните мероприятия се дава от ръководителя на Аварийния екип, определен по заповедта, след съгласуване с Председателя на ССС;

3.3. След приключване на действието /прекратяване/ на изпълнението на дейностите по плана се прави:

- оценка на всички записи в дневниците по време на радиационната авария, протоколите, писмените доклади и др.;
- анализ на причините довели до радиационната авария и анализ на предприетите мерки;
- подготовка на предложения за изменения и внасянето им, след съгласуване с компетентните държавни органи, в раздел III за отстраняване на откритите недостатъци;
- анализ на извършената от Аварийния екип работа.

4. Критерии за обявяване на край на действието (прекратяване) на плана за действия

4.1. За край на действията по плана за действия се счита момента, в който АЯР е информирана от изпълнителните структури по настоящия план, че ИЙЛ (радиоактивния материал) е прибран за безопасно съхраняване и няма изменения на естествения радиационен гама - фон, както и че е оказана помощ на всички пострадали лица.

1. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БЕДСТВИЯ

Прогноза за вероятно въздействие при радиоактивно заразяване и замърсяване на околната среда при авария в АЕЦ и трансграничен пренос.

Възможно е Столична община да се окаже в условия на повишена радиоактивност при авария в АЕЦ “Козлодуй”, която е на около 300 км. В АЕЦ “Козлодуй” се намират в редовна експлоатация реактори от типа ВВЕР – 440 / водороден енергетичен реактор / и ВВЕР – 1000. Технологичната схема на атомната електроцентрала е определена от типа на реактора и съответното основно и спомагателно оборудване, обезпечавашо нормална работа на реактора.

В зависимост от изходните събития и пътищата на развитие на аварията и от количеството освободена активност, характера на средата, в която се разпространява тази активност (пара, вода, газ и др.), аварията се подразделят на пет класа, а според мащабите на разпространение на освободените радиоактивни вещества, аварията биват три типа.
Приложение №.....;

Международната скала за оценка на радиационните аварии ИНЕС, класифицира многообразието от възможни ядрени аварии и има седем степени. **Приложение №.....;**

При възникване на авария в АЕЦ или трансграничен пренос на радиоактивни вещества ще се заразят или замърсят в определена степен населението, селскостопанските животни и насажденията, откритите водоизточници, въздуха, почвата, сградите, съоръженията и всичко, останало на открито.

В зависимост от вида на основните изотопи в радиоактивния облак, заразяването ще продължи няколко денонощия, месеци или години.

Начините на облъчване на населението, вследствие на изхвърлянето на радиоактивни вещества в атмосферата могат да бъдат следните:

- външно облъчване – при преминаването на радиационния облак и от отложените изотопи върху почвата, сградите и други обекти в околната среда. Това облъчване ще намалява с времето, поради радиоактивното разпадане, отмиването и просмукването вдълбочина на земната повърхност.

- вътрешно облъчване – от вдишване на радиоизотопи от облака и от консумирането на радиоактивно замърсени хранителни продукти и вода.

Радиационните дози, получени от населението се определят от вътрешното и външно облъчване. Високите дози облъчване предизвикват лъчева болест и ракови заболявания.

Авариите с радиоактивни източници обхващат широк диапазон, като включват намерени радиоактивни източници или материал, замърсени площи или предмети, загубени или липсващи източници, източници без защита, аварии в лаборатории, промишлени или изследователски обекти.

Радиоактивните материали, под формата на **закрити радиоактивни източници** се използват в широк диапазон в промишлеността, медицината, изследователската и преподавателската дейност, както и в известен брой потребителски продукти. Тези източници се използват в радиографията, установки за стерилизация, при радиотерапия и в нуклеарната медицина, в промишлеността при сонди, нивомери, дебеломери, плътномер и влагомери, антистатични устройства, осветителни тръби, както и в пожароизвестителните датчици. Тези източници имат широк обхват от активности. Аварийни ситуации възникват, когато има пропуск в контрола на радиационната безопасност на мястото на използване на източника (например оставен извън защитния контейнер гама-терапевтичен източник или контейнер с източник, открит на обществено място). Най-голямата опасност за сериозни увреждания за хората при тези източници идва от незащитен източник с висока активност. Последствията може да бъдат много сериозни, в някои случаи дори смърт, ако с източника е имало контакт лице, незапознато с опасността от радиацията или което не знае, че източникът е радиоактивен. **Приложение №.....;**

Излагането в близост на лъчение от незащитен високо активен източник или облъчването от апаратура използвана за промишлена радиография, радиотерапия в медицината и установки за стерилизация, може да доведе до летална експозиция на цялото тяло за няколко минути. Аварии с такива източници могат да предизвикат и замърсяване, ако източникът е бил повреден.

Освен опасността от външно облъчване, повредените източници от всякакъв вид и големина могат да доведат и до замърсяване на населението и/или околната среда. В резултат на пожар или разпръскване от вентилацията, може да се предизвика и замърсяване на въздушни маси с аерозоли. Последствията могат да включват сериозни кожни изгаряния от бета-лъчението и вътрешно замърсяване, което потенциално да доведе до сериозни здравни последствия.

Замърсяването с **алфа-лъчители**, като например **плутоний и америций** е специален случай при категоризирането на аварийите. Аварии от този тип могат да възникнат например при захранвани с плутоний сърдечни стимулатори, или при незаконен трафик на радиоактивни материали. Плутоният е много опасен при инхалиране и е труден за детектиране със стандартно използваната апаратура за детектиране. При действия в аварийни ситуации, включващи наличие на източник на плутоний трябва да се вземат и допълнителни предпазни мерки.

Изгубени, откраднати или поставени на погрешно място източници са специален случай при аварийите с радиоактивен материал. Опасността за населението ще зависи от общата активност на източниците. Трябва да се отчита фактът, че източникът може да бъде

в притежаван от хора, които не познават неговата природа и опасността от него, и които могат боровейки с него да го разрушат и да разпръснат радиоактивно замърсяване. В някои случаи хората могат да бъдат изложени на много високи стойности на мощност на дозата или да бъдат замърсени. В такъв случай приоритетно трябва да е откриването на източника с всички разумни възможни средства. Това може да включва полицейско разследване, обществени съветници, мониторинг на болници и клиници и търсене с помощта на радиометрична апаратура.

Издирването на изгубени източници с апаратура за радиационен мониторинг е ефективно за високоенергетичните гама-източници, т.е. източниците използвани в промишлената радиография и медицинската радиотерапия. Ефективността на търсенето ще зависи от чувствителността на радиометричната апаратура, общата активност на източника и защитата му. Апаратурата с високообемни кристали от натриев йодид дава възможност за регистриране на лъчение от източник от няколкометра разстояние, освен ако източникът не е в своя защитен контейнер.

Уредите, създаващи йонизиращо лъчение, основно **рентгенови лъчи** или **ускорителите на частици** също широко се използват в промишлеността, медицината и научните изследвания. Мощността на дозата, създавана от тях е много по-висока от тази, създавана от всички други радиоактивни източници, които се използват. От друга страна, радиационното излъчване от тези устройства се прекратява когато те са изключени от електрическо напрежение или напълно разредени – следователно аварии могат да възникнат при погрешно включване или чрез активираните части на ускорителите или облъчваните мишени. Внимание трябва да се отдели на факта, че някои устройства като генераторите на електронни снопове могат да излъчват радиоактивно лъчение, наречено “тъмно лъчение”, и кратко време след изключване на електрическото напрежение.

Транспортни операции, свързани с **транспорт на радиоактивни източници или радиоактивен материал**. Всички форми на транспорт, т.е. автомобилен, железопътен, въздушен и воден са използвани в различна степен. Транспортираните обекти са в широк диапазон и включват продукти на ядрената индустрия (ядрено гориво и някои радиоактивни отпадъци), радиографски източници за промишлеността, радиотерапевтични източници за медицината, технологични устройства, съдържащи радиоактивни източници, и някои потребителски продукти (пожароизвестителни датчици). Те се транспортират и съхраняват в достатъчно големи количества.

Основният проблем при планирането в случай на транспортни аварии е, че те могат да възникнат навсякъде. Затова трябва да има готовност и координация за действие на национално ниво. Друга особеност на транспортните аварии е, че освен водачът на транспортното средство и съпровождащия екип, непосредствено изложено на опасност може да бъде и населението в близост до аварията.

1. Възстановяване/изграждане на съоръжения.

1.1. Критерии за определяне на съоръжения за възстановяване или изграждане

1. Да се контролира спазването на техническите нормативни актове по проектиране на видовете строежи:

- натоварване и въздействие;
- **земетръсна устойчивост – VII - IX степен за Столична община;**
- противопожарни строително технически норми.

2. Да се контролира приемането на строителството.

3. Степен на опасност за населението и националното стопанство;

4. Необходимост от рехабилитация или изграждане на обекти и съоръжения

На възстановяване (изграждане) подлежат съоръженията, които ще послужат за защита на населението и продоволствието от радиоактивно замърсяване при обща радиационна авария в АЕЦ “Козлодуй” или при трансгранично замърсяване в резултат от авария в АЕЦ на съседни страни.

1.2. Набелязване на конкретни съоръжения за възстановяване или изграждане

1.2.1. На територията на Столична община има изградени 264бр., противорадиационни укрития в жилищни блокове и сгради частна, общинска и държавна собственост, за укриване на населението. Останалото население и населението в селата ще се укриват в избени помещения, **т.е. има недостиг на колективни средства за защита.**

Наличните ПРУ не се поддържат от собствениците и могат да се използват за колективно укриване след извършване на ремонт.

Изграждане на дублираща и независима система за връзка (радиоканал с възможност за конферентен разговор) между Председателя на ОБСС, щаба за координация, оперативен дежурен в общината, подвижен пункт за управление в района на бедствието (**автомобил ЛАДА, Рег.№ 88-16 ВТ**) и ръководителя на място в района на бедствието. Обмен на данни между оперативните дежурни в съседни общини за състоянието на гама-фона с незабавна информация за потенциално нарастващи стойности.

1.2.2. С цел защита на питейната вода от радиоактивно замърсяване е необходимо да се извърши херметизация на водоизточниците.

1.3. Отговорни общински звена и длъжностни лица от общинската администрация за осъществяване на дейността.

- Заместник кмет „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия“;
- Директор на дирекция „УОМПЗБПБ“;
- Началник на Столично управление „ПБЗН“ – област София.

А. / Звена:

1. Областен съвет по сигурност;
2. Столичен съвет по сигурност;
3. СД “ПБЗН”;
4. СД на МВР;
5. Регионално управление на горите;
6. ЦСМП – София;
7. Дирекция “Разпределение на ел.енергия” към “Електроразпределение Столично” АД;
8. Дирекция “Инженерна инфраструктура”;
9. Дирекция ”УОМПЗБПБ”;
10. Дирекция “Сигурност и обществен ред”;
11. Дирекция “Транспортна инфраструктура”;
12. Дирекция “Логистика”-СО;
13. Дирекция „Общински земи, гори и поземлени отношения“;
14. Дирекция „Околна среда“;
15. Дирекция „Архитектура и градоустройство“;
16. Дирекция „Контрол по строителството”.

Б. / Длъжностни лица:

1. Председател на ССС;
2. Секретар на ССС;
3. Зам. кмет на Столична община;

4. Ръководители на териториални структури:
- началник на Столично управление “ПБЗН”;
 - Директор на Регионално управление на горите;
 - Директор на дирекция СД на МВР;
 - Директор на ЦСМП – София;
 - Директор на дирекция “Разпределение на ел.енергия” към “Електроразпределение Столично” АД;

5. Определен личен състав от дирекциите / отделите /.

Поддържането и ремонта на съоръженията се извършва от собствениците им. Цялостната организация по възстановяването на съоръженията общинска собственост се поема от Гл. архитект и Гл. инженер на Столична община.

2. Експертиза на състоянието на критичните и потенциално опасни обекти и съоръжения.

2.1. Определяне на критичните и потенциално опасни обектите, за които е необходимо изготвяне на експертизи

На експертиза подлежат всички обекти за защита на населението и тези, които осигуряват продукти от първа необходимост. Същите трябва да функционират при максимална защита на продукцията от радиактивно замърсяване.

Това са:

- 2.1.1. Скривалища;
- 2.1.2. Галерии;
- 2.1.3. Водоизточници;
- 2.1.4. Млекопреработвателни предприятия;
- 2.1.5. Хлебозаводи;
- 2.1.6. Предприятия за захарни изделия;
- 2.1.7. Месопреработвателни предприятия;
- 2.1.8. Животновъдни ферми;
- 2.1.9. Здравни заведения;
- 2.1.10. Детски градини, ясли занимални;
- 2.1.11. Училища;

След публикуване на наръчника за оценка на риска, всички потенциално опасни обекти ще бъдат предварително обследвани и на тези, които са с висок риск, ще им се направи препоръка за възлагане на допълнителна експертиза.

2.2. Отговорни длъжностни лица за изготвяне на експертизи

Отговорни за изготвянето на експертизите са собствениците на обектите.

С разпореждане на Кмета на Столична община се изграждат комисии за изготвяне на експертизи от наличните общински специалисти и привлечени специалисти от ПБЗН и СРЗИ.

1. Областна управа.

2. Столична община.

3. Столично управление „ПБЗН” – област София;
4. СД на МВР;
5. СРЗИ – София;
6. ИД „Технически контрол” – София град;
7. Други.

3. Системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на органите за управление, силите за реагиране и населението.

3.1. Определяне на необходимостта от изграждане /модернизация на съществуващите системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване (СНРПО)

Като компоненти на СНРПО на територията на общината могат да се посочат:

- за **наблюдение** - на метеорологични процеси и гама-фона от Национален институт по метеорология и хидрология при БАН-София;
- от Оперативния дежурен на общината и районите /Пост за радиационно наблюдение и оповестяване/, чрез ежедневни измервания на гама-фона; **Приложение №**
- за **ранно предупреждение** – по линия на държавното оповестяване за бедствия от военен и невоенен характер, чрез оперативния дежурен в общината;
- по линия на СУ “ПБЗН” – за авария в АЕЦ или увеличаване стойностите на гама-фона на територията на страната, на няколко общини или области, чрез факс и оперативни дежурни в областна администрация;
- за **оповестяване** – чрез оперативния дежурен в общината за администрацията и населението на общината;
- от кмета на общината, чрез местните средства за масово осведомяване.

При радиационна авария, в зависимост от обстановката и възможностите и доколкото това не застрашава националната сигурност, информацията съдържа следните данни:

1. *момент и място на възникване на аварията;*
2. *данни за ядреното съоръжение, обекта с източник на йонизиращо лъчение или дейността;*
3. *предполагамата или установена причина за аварията и прогноза за развитието ѝ по отношение на изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда;*
4. *обща характеристика на изхвърлените радиоактивни вещества, включително вероятната физична и химична форма, действителни количества, състав и други характеристики на изхвърлянето;*
5. *информация за метеорологичните и хидрологичните условия и прогнози;*
6. *резултатите от радиационния мониторинг и анализи на хранителни продукти, фуражи и питейна вода;*
7. *предприетите или планирани мерки за защита и информирание на населението;*
8. *прогнози за разпространението на изхвърлените в околната среда радиоактивни вещества и за отлаганията им.*

3.2. Набелязване на конкретни системи за изграждане или модернизация

- Изграждане на мониторингова станция за измерване на радиационния фон - чрез МОСВ;

- Изграждане на дублираща и независима система за връзка (радиоканал с възможност за конферентен разговор) между Председателя на ССС, щаба за координация, оперативен дежурен в общината, подвижен пункт за управление в района на бедствието (автомобил ВАЗ рег.№ С 88-16 ВТ) и ръководителя на място в района на бедствието.

Обмен на данни между оперативните дежурни в съседни общини за състоянието на гама-фона с незабавна информация за потенциално нарастващи стойности.

Необходимо е усъвършенстване на системите за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване.

3.3. Система за изграждане - Общински комуникационен информационен център

В момента в Столична община се разработва Общински комуникационен информационен център / Об. КИЦ/.

Задачи на ОбКИЦ:

1. Координиране на съставните елементи от изградената общинска спасителна система;
2. Осъществяване на непрекъсната комуникация с:
 - министерства и ведомства на територията на Столична община / СД на МВР, Столично управление "ПБЗН" – София и др;
 - търговски дружества и еднолични търговци;
 - ЦСМП и др. лечебни здравни заведения;
 - Юридически лица с нестопанска цел;
 - Мобилните подразделения от ВС на Р. България участващи в СНАВР на територията на Столична община.
3. Приемане и оценка на информацията при пожар на територията на Столична Община;
4. Оповестяване и информирание на Председателя и членовете на ССС, Щаба за координиране на спасителни и неотложни – възстановителни работи;
5. Оповестяване на РСС и др. населени места / селата /;
6. Уведомяване на Областния управител на област София;
7. Оповестяване на ОКИЦ на СУ "ПБЗН" – София;
8. Оповестяване на силите и средствата участващи в СНАВР при пожар;
9. Оповестяване на допълнително привлечаните сили и средства при СНАВР след разрешение;
10. Запис и архивиране с възможност за последващо прослушване на получената и предадена гласова информация в и от ОбКИЦ.

За осъществяване на дейностите по изграждане на системата за оповестяване на органите за управление, силите за реагиране при пожар и оповестяване на населението на основание Заповед на Кмета на Столична община е назначена работна група.

В Столична община няма изградена друга система за управление. За целта се използва системата за оповестяване.

При възникване на извънредни ситуации, оперативни разпореждания до районите се предават по УКВ мрежите. Често се налага същите да се повтарят по телефона до част от районите.

Събирането на информация е още по-трудно, бавно и неефективно.

Изводи:

- управлението се осъществява изключително трудно и неефективно;
- оповестяването не отговаря на изискванията, приети с решение №3/16.07.2002г. от Междуведомствения съвет по КАС и управление на страната /не публикувано/.

Сега използваната система за оповестяване и управление на Столична община не е съвместима с монтираните през последните години цифрови компютъризирани системи за оповестяване в Министерски съвет, Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи, националните служби, агенци и др. Наличната техническа база не позволява интегрирането и с новоизграждащият се Център за неспешни повиквания в Столична община и дирекция тел. 112 и не осигурява възможност за управление при бедствия и привеждане от мирно на военно положение.

За преодоляване на посочените по-горе недостатъци е изготвено Техническо задание за проектиране и изграждане на „Автоматизирана система за оповестяване и управление” /АСОУ/. Същата е базирана на цифровите /IP/ комуникационно-информационни технологии и средства. Осигурени са необходимите финансови средства от бюджета на Столична община.

Предназначение:

1. За осигуряване оповестяването на дежурните длъжностни лица от Районните съвети по сигурност и ръководния / личния / състав от Столична община / СО /, районите, кметствата и област София.
2. За получаване на оповестителни сигнали от по-висши инстанции и ретранслирането им по предназначение.
3. Обмен на информация между органите за управление в Столична община – реч, данни, видео изображения и др.

Обхват:

1. АСОУ-СО е предназначена да работи на територията на Столична община.
2. АСОУ-СО да бъде изградена на базата на стандартни технологии отговарящи, както на нуждите на Столична община, така и на всички международни изисквания, съвместими със стандартите на Европейския съюз и НАТО.
3. Център за оповестяване в Столична община – 1 бр. / Приложение 3.2 /.
4. Районни /други/ центрове за оповестяване – 28 бр. / приложение 3.3./.
5. Взаимодействие с други центрове за оповестяване – до 10 бр.
6. Изграждането на автоматизирана система за оповестяване и управление включва следните обекти:

- Столична Община – ул. „Бенковски” № 12;
- Столична Община – ул. „Московска” № 33 и 24 – те районни администрации;
- Столична Община – 100А;
- Столична Община – 207;
- Мобилна станция за управление при бедствия и кризи;
- Център за контрол и наблюдение;
- 24 – те районни администрации;

На територията на Столична община е изградена национална система за ранно предупреждение и оповестяване.

Тя е предназначена за индивидуално предупреждение и оповестяване в зависимост от:

- вида и мащаба на бедствието;
 - нормативно определените правомощия на органите на местната власт в Столична община и районите;
 - компетенциите на длъжностните лица в администрацията на СО / дирекция ”УОМПЗБПБ” /;
 - специфичните функции на екипите от Единната спасителна система.
- В Столична община има назначени групи за оповестяване както следва:
- за Столичната администрация;
 - за районните общински администрации;
 - за кметствата;
 - за всяко отделно място.

Длъжностните лица включени в групата са разпределени по приоритет, по който ще бъдат оповестявани, съобразно заеманата длъжност, функции и отговорност.

Приоритетите в групата са степенувани в низходящ ред от 1 до 9, като лицата в групата с един и същ приоритет се оповестяват едновременно. За всяко длъжностно лице в групата се въвеждат до четири телефонни номера. В случай на успешно първо оповестяване на първия въведен номер, системата спира избирането на следващите номера.

Оповестяването за служителите на Столична община се извършва от ОКИЦ на СУ „ПБЗН” – София. Въведен е акустичен сигнал и гласова информация както следва:

„Имате съобщение ! Моля въведете вашия ПИН!. Имате съобщение ! Моля въведете вашия ПИН!”. „Внимание, авария в АЕЦ Козлодуй”!. , авария в АЕЦ Козлодуй”!. Внимание, авария в АЕЦ Козлодуй” !

Оповестяването на населението от районите на Столична община се извършва от ОКИЦ на Столично управление „ПБЗН” – София както следва:

„Внимание! Внимание! Внимание! Опасност от радиоактивно замърсяване!, Опасност от радиоактивно замърсяване!, Опасност от радиоактивно замърсяване!,

Сигналът е непрекъснат вой на сирена с продължителност 3 минути със скокообразно изменение на честотата през 4 секунди с честота от 700 до 1 000 херца.

3.4. Отговорни длъжностни лица

- Областен управител.
- **Кмет на Столична община.**
- **Заместник кмет „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия”.**
- Началник на Столично управление “ПБЗН” – област София за методическото ръководство при изграждане на системата, приоритети и ред за използване.
- 24 – те районни администрации;

4. Обучение на органите за управление, силите за реагиране и населението

Обучението на населението за начините на поведение и действие в изпълнение на необходимите защитни мерки при радиационно заразяване и замърсяване на околната среда се организира от кмета на общината като обучение по желание.

Обучението на общинската администрация е задължително.

Обучението на силите за реагиране /доброволното формирование/ се осигурява от кмета на Столична община чрез преподаватели, включени в регистър на Главна дирекция „ПБЗН” на Министерството на Вътрешните работи.

Планирането на финансови средства, организацията и провеждането на обучението се осъществява от директора на дирекция “Финанси” на Столична община.

Методическа помощ и координация се осъществява от Столично управление „ПБЗН” – София.

4.1. Отговорни длъжностни лица от общинската администрация за организиране и провеждане на обучението

Съгласно чл. 17 от Закона за защита при бедствия, обучението на населението за начините на поведение и действие и изпълнението на необходимите защитни мерки при бедствия се организира от кметовете на общини, като обучение по желание. За целта се разпространяват брошури с правила за поведение и действие на населението при бедствия, аварии и катастрофи, а така също и чрез лекции по радио и телевизии на територията на Столична община.

Обучението на органите за управление и ръководителите на силите за реагиране се извършва от гл. инспектор по “ПБЗН” под ръководството на кмета на общината/района/. За целта се организират и провеждат учебни сборове, щабни тренировки и учения.

Кмет на Столична община;
Главен секретар на Столична община;
Директор на Дирекция “Образование“;
Директори на училища и детски градини;
Други.

4.2. Провеждане на учения за отработване на взаимодействието между органите за управление, силите за реагиране и населението при бедствия/аварии

Подготовката на съставните части на единната спасителна система се извършва чрез провеждане на тренировки и учения. Целта на тренировките е установяване състоянието на комуникационно-информационната система и готовността на екипите за реагиране при бедствия.

Ученията се планират и провеждат за подобряване на взаимодействието и координацията на съставните части на единната спасителна система и органите на изпълнителната власт за реагиране при бедствия.

Тренировките и ученията се провеждат по заповед на:

- по заповед на Министъра на вътрешните работи – Главна дирекция „ПБЗН“;
- по заповед на областния управител на Област София;
- **по решение на Кмета на Столична общината.**
- по план на Столично управление “ПБЗН” – област София;

4.3. Източници на финансиране

В рамките на одобрения бюджет на компетентните органи провеждащи обучението и от други източници на финансиране:

- общински бюджет; /органи за управление, общинска администрация и населението;
- бюджетите на юридически лица и еднолични търговци; / работещо население /;
- други източници на финансиране /спонсорство, дарения и др./.
- за обучение на доброволното формиране – за сметка на републиканския бюджет като делегирана от държавата дейност – по бюджета на общината;
- за обучение на населението – планирани средства от общинския бюджет;
- за информации по регионалните средства за масово осведомяване – планирани средства от общинския бюджет.

5. Дейности за намаляване на риска

Действията и мерките за ограничаване и ликвидиране на последиците от авария се планират, определят и прилагат въз основа на оценката на радиационния риск, категорията на радиоактивния източник съгласно **Приложение №** , обекта или дейността, поражащи риска, както и от класа на аварията.

5.1. Радиационно наблюдение от постове за радиационно наблюдение и оповестяване (ПРНО) – Автоматизирана система за радиационен мониторинг на гама система;

5.2. Поддържане на запас от ИСЗ за населението и създаване на организация за своевременното им раздаване при необходимост;

5.3. Създаване на организация за извършване при необходимост на “Йодна профилактика” на населението и формиранията;

5.3. Ремонт и поддръжка на съществуващите защитни съоръжения;

5.4. Изграждане на нови защитни съоръжения и предвиждане на ПРУ в избените помещения на новостроящи се сгради;

5.5. Обучение на населението за поведение и действие при повишена радиоактивност;

5.6. Планиране на СНАВР и обезпечаването им с техника, работна сила и средства;

5.7. Херметизация на водоизточниците и поставяне на дограма (PVC), осигуряваща добра херметичност на търговските обекти за хранителни продукти и обектите от хранително вкусовата промишленост.

- поддържане техническото състояние на съоръженията в Пунктовете за управление;
- картотекиране и периодична проверка за състоянието и поддържане на изградените противорадиационните укрития (ПРУ) в населените места;
- разчет на подходящите помещения определени за приспособяване на ПРУ и укриване на населението;

- органите за управление, силите, определени за провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи се осигуряват на 100% с индивидуални средства за защита на дихателните органи и кожата. Разчет за раздаване на ИСЗ.

Приложение №;

- осигуряване на населението от общината с противогази и разчет за раздаването им е дадено в **Приложение №** ;

- не осигуреното с противогази население при заразяване на въздуха с радиоактивни вещества ползва подръчни средства за защита – противопрахови маски и марлени превръзки. **Приложение №** . Указания за приготвяне на памучно марлени превръзки.

- актуализация на телефоните за връзка;

- проверка на протичането на информация между кмета на общината, дежурния в общината, дежурния в областна администрация, формиранията от Единната спасителна система;

- координация на аварийните планове на търговските дружества и фирми с плана на общината и формиранията на ПБЗН;

- изготвяне на указания-правила за гражданите за действия при авария в АЕЦ, трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване или от източници на йонизиращо лъчение с цел излъчването им по средствата за масово осведомяване.

- на заявки за доставка и монтиране на видно място на мониторингова станция за измерване на радиационния фон.

II. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОРГАНИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ

1. Организация на действията на органите за защита при бедствия. Начин на взаимодействие между органите на изпълнителната власт и връзки с областните и национални структури за справяне с бедствията (ОКИЦ).

1.1. Ръководство на организацията на действията на органите за защита при бедствия;

Общото ръководство на дейностите по ликвидиране на последствията радиационна авария се осъществява от Кмета на Столична община.

На основание чл.65. от Закона за защита при бедствия, Кмета на Столична община:

- Организира разработването на специализиран „**План за защита на населението при радиационна авария, трансгранично радиоактивно замърсяване и инциденти с източници на йонизиращо лъчение**”;

- Организира обучението на населението за действие при аварии;

- Поддържа в готовност индивидуалните и колективни средства за защита на населението;

- Поддържа и осигурява работата на поста за радиационен мониторинг и уведомяване към териториалните органи на изпълнителната власт;

- Организира и поддържа система за уведомяване и взаимодействие между органите на изпълнителната власт, юридическите лица и населението за възникнали аварии;

- Организира прилагането на защитни мерки за населението;
- Предаване на информация между кмета на Столична община / Щаба за координация) и съставните части на Единната спасителна система при ликвидиране на последствията и при необходимост за провеждане на СНАВР. Предаването на информацията може да се осъществява и чрез ОКИЦ на СУ „ПБЗН” – София.

Взаимодействието и координацията между частите на ЕСС, участващи в СНАВР при радиоактивно заразяване и замърсяване на околната среда се извършва от “Ръководител на място”, началник на Столично управление “ПБЗН” - София.

Кризисният щаб (СОКЩ) се привежда в готовност - **20** мин.от подаването на сигнал "Бедствие" в работно време и **60** мин.от подаване на сигнала в извън работно време. Членовете на СОКЩ заемат работните си места в пункта за управление на общината, стъкмени и осигурени с пособия и справочни материали. Кмета на общината (секретаря на Щаба) проверяват наличието на членовете на СОКЩ, след което ги запознава със създадалата се обстановка.

Ст. експерта по КИС от дирекция „УОМПЗБПБ“ чрез дежурния по ССС изисква от БТК изграждане на преките канали за свързка с дежурния по Обл.СС. Поемат се директните канали за връзка с областта и МВР.

При радиоактивно замърсяване Кмета на Столична община може да обяви “Бедствено положение”. Копие от заповедта се изпраща незабавно на Областния управител и на Министъра на вътрешните работи. Отправя се искане за допълнителни сили и средства чрез ОКИЦ към СУ “ПБЗН” – област София и СК на БЧК. Кметът на Столична община, когато осъществява ръководство и координация на СНАВР изпраща на МВР писмена информация за тяхното протичане.

Определените сили, средства и формированията на ПБЗН се привеждат в готовност от **ч + 2 до ч + 4**. Сборно място за явяване на обектовите формирования е в районите на съответните обекти.

Командирите на формирования проверяват наличието на личния състав и техниката, получават задачи за инколониране и изнасяне към района на бедствието за извършване на СНАВР.

Членовете на КЩ след получаване на указанията и задачите за изпълнение от Кмета на Столична община, всеки в рамките на своята компетентност и законосъобразие привеждат в готовност своите сили и им поставят конкретни задачи според създадената обстановка за провеждане на СНАВР в района на бедствието.

Взаимодействието между областните, общинските и обектовите сили и формирования се организира от Кмета или Зам.- кмета на общината - направление „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия“, чрез ОКИЦ, като се уточнява:

- редът за изнасяне;
- разполагане в района и подхода към мястото на намеса;
- участъците и режима на работа;
- реда за преминаване през отделните КПП;
- видовете осигуряване.

Съгласно чл. 65, ал. 2, т. 7 от Закона за защита при бедствия кмета на общината може да поиска координацията на СНАВР да се извършва от областния управител.

На своето заседание СОКЩ набелязва мерки за защита на населението, животните и растенията и мерки за работа на обектите (фирмите) кметските управи в условията на повишена радиация.

СОКЩ във взаимодействие с обектите от НС и със силите поддържани в постоянна готовност на РС „ПБЗН“, РУ на СД на МВР, Здравните органи организират мерки за ликвидиране на последствията от аварията.

Набелязаните мерки за работа на обектите и кметствата се свеждат до ръководителите и кметовете на населени места за изпълнение, а с набелязаните мерки за действие на населението при повишена радиация се запознава същото по средствата за масово осведомяване, подвижните средства на МВР, ПБЗН и наличните високоговорители по селата.

Мерки за работа при повишена радиоактивност

А) ПРНО да извършват контролни измервания през **1 ч.**, като данните от замерванията докладват на дежурния по ССС за обобщаване.

Б) Да се организират и проведат занятия с:

- Обектите и кметствата за работа в условията на повишена радиация и дозиметричен контрол.

- Доброволните формирования по извършване на санитарна обработка и обеззаразителни мероприятия.

- Средния и висшия медицински персонал за ранно откриване и диагностициране на лъчеви поражения;

- С населението по местния радиовъзел, наличните високоговорители и кабелните телевизии за поведението им и мерките за защита при повишена радиация;

В) Временно до второ нареждане да се спрат учебните занятия.

Г) Във всяко населено място да се назначи постоянно дежурство.

Д) Да се приведат в готовност за използване защитните съоръжения.

Е) До второ нареждане се спира консумацията на мляко, на пресни плодове и зеленчуци от личните стопанства и стадата неподложени на специален режим на хранене.

Ж) По график на СУ "ПБЗН" да започне получаването на ИСЗ, съхраняващо се в общинските /районните/ складове.

З) Да се установи наличните количества лекарства и медикаменти за йодна профилактика и се спре свободната им продажба по аптеките.

И) С помощта на противопожарните автомобили и цистерните от фирмите периодично да се измиват улиците, тротоарите, алеите и затревените площи с вода.

Й) Органите на КАТ да определят маршрутите, по които се отклонява интензивното движение и се въвежда ограничение на скоростта.

К) Ръководителите на търговските обекти съгласувано с органите на РИОКОЗ да вземат мерки за недопускане в заведенията за обществено хранене, столове и обекти от търговската мрежа на заразени продукти.

Л) Ръководителите на фирми и обекти да вземат мерки за защита дихателните пътища на работниците, работещи на открито.

М) Превозването на хранителни стоки, фуражи и пощенски пратки да става в херметизирани транспортни средства.

Н) Транспортните средства, превозващи хора да се подлагат ежедневно преди излизане на път на дезактивация.

О) Да се установи наличността на дегазиращи и миещи препарати и ограничи изразходването им.

П) СРЗИ да установят местата за загробване на радиоактивно заразени продукти и материали.

Р) СРЗИ да определи местата за лечение на хора със симптоми на лъчева болест и се подготвят необходимите специалисти за това.

С) Кметовете на населени места и ръководителите на обекти да осигурят материали за херметизация на складове, магазини, обори и водоизточници.

Т) Управителите на Софийска вода и В и К да отпочнат следене на заразността на подаваната питейна вода, съгласувано с органите на СРЗИ.

У) Управителите на фирми с бутилиращи линии да преминат към бутилиране на вода за пиене.

Ф) Управителите на автотранспортни фирми и собственици на автомивки да ги приведат в готовност за действие, като станции за дезактивация на транспорт.

Действия на формиранията

1. Контролните измервания на радиацията се осъществява от Постовете за радиационно наблюдение и оповестяване и на всеки кръгъл час се донасят за обобщаване на дежурния по ССС. Дежурният по ССС набира информация за нивото на радиация и донася до дежурния по Обл.СС.

2. Специализираните радиометрични лаборатории на СРЗИ провеждат контрол за степента на заразяване на въздух, вода, почва, мляко, плодове, зеленчуци, фуражи и др. продукти, разположени на открито или в нехерметизирани складове. На анализ се подлага и месото и месните продукти, заклани след възникване на радиоактивното заразяване.

3. Под ръководството на Зам.- кмета - направление „Зелена система, екология и земеползване“ с наличната техника в Столична община /фирмите за почистване, „Софийска вода“, В и К и др./ се:

- Извършва дегазация на алеи, улици и площади чрез ръчно или механизирано измиване със силна струя вода.

- Извършва дезактивация на почва чрез отнемане на 10 - 15 см от повърхностния слой или чрез преораване

- Извършва дезактивация на тревни площи чрез окосяване, събиране и унищожаване на тревните откоси.

- Извършва дезактивация на снежна покривка чрез отнемане на 20- 30 см. от горния слой и събиране на определени места.

- Извършва дезактивация на сгради, работни помещения, машини и съоръжения

4. Медицинските формирания провеждат йодна профилактика на населението, попаднало в зоните с висока радиация по инструкция;

5. Инженерните формирания и службите за МТО извършват херметизация на водоизточниците, оборите и складовете.

6. Развърщат се специализирани умивочни пунктове, станции за обеззаразяване на транспорт, за обеззаразяване на облекло и за осигуряване пълната санитарна обработка на личния състав от формиранията и дезактивация на техниката участвували в СНАВР.

7. Спасителните работи в зоните с висока радиация се провеждат с поставени средства за защита на дихателните органи и кожата при строго спазване на мерките за безопасност.

8. СНАВР се провеждат по сменно съобразно допустимите дози за облъчване на личния състав и спазване на висока лична хигиена.

9. Храненето се извършва на определени места предимно с готови консервирани храни.

10. След изпълнение на задачата личния състав на формиранията преминава през пълна санитарна обработка, а техниката, средствата за защита и др. имущество през пълна дезактивация.

Мерки за защита на селскостопанските животни в условията на радиационна авария:

1. Установяване наблюдение за степента на замърсеност на ферми, хранителни продукти от животински и растителен произход, околната среда и селскостопански хранителни продукти.

2. Организиране прехвърлянето на животни в други незасегнати райони на страната.

3. Организиране извършването на херметизация на помещенията за отглеждането на животни, складовете за фураж и водоизточници.
4. Въвеждане на оборно гледане и забрана на паша на животните.
5. Осигуряване доставка на чиста вода и изхранване с незамърсени фуражи.
6. Осигуряване провеждането на сортировъчно-оздравителни ветеринарни дейности на поразените животни.
7. Организиране преработката на замърсено месо, мляко и растителни продукти в трайни продукти.
8. Въвеждане забрана за консумация на продукти над ПДК за замърсеност и осигуряване преработката им по утвърдени от МЗ и МЗП технологии.
9. Организиране отнемането на повърхностния слой и покриването на съхраняваните на открито фуражи и селскостопанска продукция.

1.2. Щаб за координация

Със заповед на кмета на Столична община е сформирани **Щаб за координиране на спасителните и неотложни аварийно-възстановителни работи**. В заповедта са определени основните задачи, начините за оповестяване, работното място, време за явяване след оповестяване на членовете на щаба. Дейността на щаба се заключава в следното:

1. ръководи, координира и контролира провеждането на спасителните и аварийните дейности по защита на населението при радиационна авария;
2. определя мерки за защита на населението при авария в АЕЦ или трансграничен пренос;
3. събира и обработва постъпващите данни, които характеризират радиационната авария или трансграничния пренос и радиационната обстановка, и прави прогнози за развитието им и за последиците за населението;
4. приема и утвърждава програми за обучение на населението за поведение и действия при радиационна авария и за специализирано обучение на органите на изпълнителната власт по прилагането на аварийния план;
5. организира, координира и определя реда за разпространение на информация;

СОКЩ осъществява управлението на СНАВР от предварително оборудвано работно място зала на общината, или от оборудван изнесен ПУ. При необходимост може да бъде изграден и подвижен ПУ или да бъде изпратена оперативна група за непосредствено ръководство на СНАВР.

Това се налага от необходимостта за непосредствено ръководство на СНАВР в участъците или обектите за работа, както и за своевременно подаване на информация до обектите за работа и до висшестоящите органи – областта и МВР.

1.3. СИЛИ И СРЕДСТВА

1. Организационна структура

1.1. Задължения по реагирането в случай на радиационна авария /радиоактивно замърсяване/ имат:

- Главна дирекция “ПБЗН” – МВР;
- СУ “ПБЗН” – София;
- Агенцията за ядрено регулиране (АЯР);
- Министерството на вътрешните работи (МВР) и СД на МВР;
- Министерството на здравеопазването (МЗ) и Регионален център по Здравеопазване - София;
- Министерство на околната среда и водите и РИОСВ;
- Министерството на финансите (МФ) чрез Агенция “Митници”;
- Министерството на икономиката (МИ);

- Държавното предприятие за РАО (ДПРАО);
- Институтът за ядрени изследвания и ядрена енергетика (ИЯИЯЕ) – БАН, при необходимост се свиква за изследване на ядрена материал.
- **Столичен съвет за сигурност.**

Изброените в т.1.1 организации действат в съответствие със своите аварийни планове, които трябва да са съгласувани с аварийните планове на регионалните им структури.

Аварийните планове на регионалните структури и местната администрация, следва да са съгласувани помежду си и с настоящия план, като отчитат специфичните местни условия и възможните за областта радиационни аварии.

№ по ред	Наименование	Брой
I. СД на МВР		
1.	Личен състав	
2.	Леки автомобили	
3.	Санитарни автомобили	
4.	Специален автомобил за репатриране	
II. СД "ПБС"		
1.	Личен състав	
2.	Противопожарен автомобил	
3.	Моторни триони	
4.	Автокран до 40т.	
5.	Аварийно-спасителен автомобил	
6.	Авто механична стълба	
7.	Лодки с извън бордов двигател	
8.	Спец. Автомобил с компресор за въздух	
9.	Зил 131 шланговоз	
10.	Санитарен автомобил	
11.	Бетонциркуляри	
12.	Водолазна станция	
13.	Възглавница за спасяване на падащи хора	
14.	Носими ел. агрегати	
15.	Автоцистерна 20т.	
16.	Спасителен инженерен автомобил	
17.	Аварийно спасителен автомобил	
18.	Автовишка	
19.	Специален химически автомобил	
20.	Автомобил за РХБЗ	
21.	МТЛБ+ медицинско	
22.	Т – 55 АМ, танков влекач	
23.	АРС	
24.	Геофон	
25.	Повдигателна възглавница /до 60т./	
26.	Товарни автомобили - бордови	
27.	Електростанции – 30kw	
28.	Автомобилна електростанция	

29.	Контенеровоз	
30.	Отводнителен автомобил	
31.	Автомобилни помпени станции - ПНС	
32.	Моторна помпа	
33.	Плаващи мото помпи	
34.	Ел. помпи потопяеми	
35.	Преносими уреди за изсушаване	
36.	Прибори за разузнаване	
37.	Преносими уреди за измерване на вредни концентрации	
38.	Защитни средства	
39.	Защитна химическо облекло	
40.	Уред за откриване на живи хора	
41.	Комплект хидравличен резач и разпъвач	
42.	Палатка за деконтаминация	
43.	Носими мото лебедки	
44.	Влекачи – Мерцедес, Татра	
45.	Транспортно ремарке , тип лодка	
	III. ЦСМП	
1.	Личен състав	
2.	Реамобил	
3.	Санитарни автомобили	
4.	Леки автомобили	
	СРЗИ	
1.	Микробиологичен екип	
2.	Хигиенен екип	
3.	Екип за извършване на ДДД	
	РИОСВ	
1.	Личен състав	
2.	Леки автомобили	
3.	Лавини сонди	
4.	Лавини лопати	
5.	Лаборатория	
6.	Моторни триони	

2. Задължения на органите на изпълнителната власт и регионалните им структури

2.1. Общите задължения на органите на изпълнителната власт в рамките на тяхната компетентност са:

1. осигуряване при авария или при трансграничен пренос на необходимата информация за радиационната и метеорологичната обстановка в страната чрез своите

технически средства и системи за радиационен мониторинг и чрез своите специализирани лаборатории;

2. извършване на първоначален анализ и оценка на информацията, свързана с аварията, с оглед прогнозиране на последиците от аварията или трансграничен пренос и изготвяне на предложения за защитни мерки за населението;

3. поддържане на аварийен екип за действия при авария;

4. осигуряване и поддържане на необходимите средства за индивидуална и колективна защита и за електрозахранване, комуникация и уведомяване, включително и резервни такива, на своите служители, които имат отговорности по прилагане на външния аварийен план;

5. информирание на населението;

6. планиране на технически и финансови средства за участие в дейности по ограничаване и ликвидиране на последиците на авария.

3. Управление и координация

3.1. Общото ръководство на силите, изпълняващи задачи съгласно плана за действия се осъществява в зависимост от критерия за полза - вреда. В мястото на радиационната авария се обособява зона за аварийно планиране, както е показано в **Приложение №.....**

3.2. Ръководството, управлението, взаимодействието и координацията на силите и средствата, изпълняващи задачи, съгласно този план се извършват от началника на Столично управление „ПБЗН” в област София, при възникнала радиационната авария (радиоактивно замърсяване), които удостоверяват самоличността си със служебна карта, съгласно установения образец и документи за самоличност.

3.3. Всеки член на аварийния екип /представител на органите на изпълнителната власт и местната администрация/ удостоверява самоличността си с инспекторска карта или друг служебен документ, съгласно установения образец и документи за самоличност.

3.3.3. Всички действие и мерки се съгласуват с инспектора на АЯР.

3.3.4. При пристигане на място, инспекторът на АЯР или на областното управление Гражданска защита изслушват доклад /се уведомяват/ от съответния служител на СД на МВР или на лицето пристигнало първо на мястото на аварията за ситуацията в момента и предприетите мерки.

3.3.5. Управлението на силите и средствата на отделните ведомства се осъществява от съответните органи за управление, съгласно законово установените им правомощия.

РЕАГИРАНЕ ПРИ РАДИАЦИОННА АВАРИЯ (РАДИОАКТИВНО ЗАМЪРСЯВАНЕ)

Раздел “Реагиране при радиационна авария (радиоактивно замърсяване)” е разработен при допускането, че най-голяма е вероятността органите на МВР или Дирекция “Митници” - МФ да са първи на мястото на радиационната авария или първи да открият отклонения от естествения радиационен гама - фон. По тази причина, реагирането е разделено на отделни части в зависимост от вида на радиационната авария, описана в т.1.1.2. При всички тези аварии трябва да се отчита големият интерес от страната на средствата за масово осведомяване и населението и големият натиск, под който ще бъдат подложени реагиращите.

1. Реагиране при различни радиационни аварии

1.1. Реагиране при откриване на безстопанствен ИЙЛ

Аварийно реагиране

1. Първоначално реагиращите СУ “ПБЗН”- София:

- Осигурява, работещите в опасния район с мерки за предотвратяване на опасността от поглъщане или замърсяване на / с РАВ / следят за носене на ръкавици, въздържане от пушене и ядене и др. /.

- Предприема животоспасяващи мерки и осигуряват незабавно първа помощ за опасни увреждания, преди извършване на радиологичен мониторинг.

- Урежда транспортирането на сериозно облъчените лица до най-близкото медицинско учреждение. Ако има вероятност те да са радиоактивно замърсени, урежда увиването им в подходящи одеяла, с цел предотвратяване на разпространението на замърсяване. Предупреждава транспортиращите и персонала в медицинското учреждение за възможността лицата да са замърсени и че рискът за тези, лекуващи подобен пациент, е пренебрежим, но все пак е необходимо внимание за предотвратяване на евентуално поглъщане или замърсяване.

- Установява зона за аварийно планиране и държи хората надалеч от нея;

- Уведомява националните компетентни органи и изискват от тях препоръки и Аварийна група или радиационни специалисти (експерт по радиационна защита);

- Събира потенциално облъчени или замърсени хора, които не са сериозно засегнати, на безопасно място /пункт за претърпели облъчване/, за да:

- бъдат регистрирани;

- да им се направи медицинска и радиологична оценка (сортировка);

- да се уреди тяхното деконтаминация и лечение.

- Предупреждава близките медицински заведения за вероятността от пристигане на психически разстроени хора (лесно поддаващи се на паника), ако инцидентът е сериозен.

Столичния съвет за сигурност :

- Оценява цялата налична информация, възстановява последователността на събитията. Отчита възможността радиоактивният материал да е предмет на нелегален трафик или друго криминално действие. Ако има подозрения за нелегален трафик или друго криминално действие, уведомява съответните органи по опазване на реда.

- Характеризира напълно радиологичната и физична ситуация, преди всяко действие.

- Извършва действия за защита на населението, персонала, аварийните работници и икономиката от действителен или осезаем риск чрез прилагане на мерки за защита;

- Организира извеждането на хората от местата, идентифицирани от аварийния екип или радиационните специалисти / радиологичния оценител /, където нивата на замърсяване надхвърлят дозовите ограничения за преместване и ги информира за техния статус, рисковете за здравето им и статуса на техните жилища и собственост;

- Наблюдава отклика на населението и коригира неподходящо поведение.

Разработва възстановителен план, който включва:

• определяне на мястото на източника и всякакво замърсяване и на радиологичните му характеристики (бета-, алфа- и гама – лъчение), химически характеристики, засягащи разпространението на замърсяването (като разтворимост във вода) и физически характеристики (като размер, тегло, форма, здравина), засягащи безопасността на работниците и избора на подходящи възстановителни методи;

• въпроси засягащи мястото на инцидента, включващи местното население, обществени места, пътищата за достъп и средствата за разпространение на замърсяване (като въздушни и водни течения);

• контрол на риска на работниците (като защита от опасни химикали, следене и ограничаване на дозите) и осигуряване на медицинска поддръжка;

• координация с представителите на местната власт;

- транспортни / складови контейнери (дизайн и конструкция), съхранение и дългосрочна сигурност;
- обществени и медийни отношения;
- въпросите на безопасността, правната база и силите на реда;
- събиране и запазване на информацията;
- възстановителни методи и приспособления за дистанционна работа;
- транспортиране (като специално одобрение за не сертифицирани контейнери, въпросите на сигурността и вида на превозното средство);
- формиране на аварийен екип (със заместници), който се грижи за управление на дейностите по инцидента, информиране на обществеността, планирането, операциите (свързки, радиологични оценки, възстановителни дейности, сигурност, опазване на реда / разследване, медицински дейности), логистиката (транспорт, храна, жилища, комуникации/, финансови и административни въпроси);
- провеждане на тренировки на екипа, с цел ограничаване на индивидуалните дози, включващи реалистични репетиции за всички аспекти на аварийните действия.

2. Оценка на радиационната обстановка (експерт по радиационна защита)

- Действа под разпореждането на Председателя на ССС;
- Установява периметър на сигурност при 100 $\mu\text{Sv} / \text{h}$ и когато има опасност от значително замърсяване с алфа - източник (Pu);
- Инициира мерки за защита на аварийните работници и контрол на техните дози;
- Предвижда мерки за защита на аварийните работници (включително лицата по опазване на реда) и контролиране на техните дози;
- Бързо локализира опасен източник(ци)/радиоактивно замърсяване и държи хората на безопасно разстояние;
- Осведомява накратко ръководителя на Аварийния екип за рисковете и взема мерки за защитата на аварийните работници (включително лицата по опазване на реда) и контролира тяхната доза;
- Осигурява подкрепа за медицинските дейности за включване провеждането и на радиологична оценка в пункта за разпределяне на пострадалите и уреждане на поддръжка за медицинските формирования, третиращи потенциално замърсени индивиди;
- Установява база на радиационния оценител в близост до засегнатото място и при необходимост за координиране на радиационни полеви операции;
- Информира оценяваните лица за резултатите от оценката, рисковете и действията, които би трябвало да предприемат;
- Осигурява ненамесата на радиологичното реагиране в работата на органите на реда (напр. ненужна намеса при събирането и запазването на доказателствен материал);
- Оценява резултата от анализите и дълготрайните радиационни последствия.

3. Медицински екип:

- Действа под разпореждането на ръководителя на аварийния екип.
- Изпълнява и ръководи медицинското реагиране на мястото на аварията, включително:
 - установява, с помощта на радиологичния оценител, пункта за обработване на засегнатите в близост до мястото на аварията за медицинско и радиологична сортировка – полеви манипулации; / СОП /
 - указва медицинските формирования, които ще третират потенциалните жертви на замърсяване / облъчване;

- информира техния обслужващ персонал за нужното третиране на случаите с облъчване и замърсяване, а също така и за съществуващите при това рискове;
- ако е нужно осигурява, заедно с радиологичния оценител, тези местни медицински формирования с експертна помощ, по радиационния мониторинг, деконтаминацията и радиационната защита.
- Вземат предохранителни мерки за оценка на поведението на психологически чувствителните индивиди (лесно поддаващи се на паника) от населението (които не са в болница или друго ключово място);
- Осигурява медицински съвети и подкрепа на местната медицинска общност относно лечението на замърсени /облъчени лица и риска за персонала (незначителен).

4. „Информационен екип” за връзки с обществеността:

- Действа под разпореждането на ръководителя на аварийния екип;
- Ако аварийната ситуация привлече публично внимание, провежда медийни брифинги от един официален източник на информация за заплахата и подходящите действия за населението.

5. Органите на СД на МВР:

- Действат под разпореждането на ръководител на Аварийния екип;
- Провеждат разследване, в тясно сътрудничество с органите по опазване на реда, ако е заподозряна криминална дейност, за да се установят причините, произхода на въпросния материал или устройство и възможността и други източници да са включени в инцидента. Предприемат подходящи действия за предотвратяване на подобни инциденти.

2. Реагиране при авария при превоз, включително транзитен превоз на ядрен материал (свежо или отработено гориво), радиоактивни отпадъци (РАО) и/или ИЙЛ

• Описание

Авария с радиоактивни материали транспортирани в съответствие с националните и международните стандарти.

• Потенциални опасности

Съществува малка вероятност за:

- 1 Изхвърляния, водещи до опасност от инхалация, близо до източника;
- 2 Радиоактивно замърсяване, която може да води до здравен риск при вътрешно облъчване;
- 3 Риск от външно облъчване, при престой близо до мястото на аварията продължително време.

Аварийните екипи на СУ / РС / „ПБЗН” обикновено са екипирани със защитни дрехи и защитна дихателна екипировка, която осигурява добра защита срещу радиоактивно замърсяване и инхалация на опасен радиоактивен материал.

Ако човек е близо до материала за кратко време (провеждане на спасителни операции) не би трябвало да е опасно. Не се докладват транспортни аварии с радиоактивен материал, със сериозни радиационни последици.

Реагиране свързано с авария при превоз на радиоактивни материали:

1. Превозвача.

- Провежда животоспасяващи мероприятия и оказва незабавно първа помощ на пострадалите, още преди започване на радиационния мониторинг;
- Държи хората далеч от мястото на аварията, обозначава зоната на заразяването;
- Иска съдействие от екипа за аварийно реагиране;
- Действа под ръководството на ръководителя на аварийния екип след неговото пристигане.

2. Ръководителя на аварийния екип (или първия пристигнал на място, в случай, че превозвача е пострадал и не е в състояние да извърши горните действия)

- Наблюдава от разстояние и оценява всички възможни опасности;
- Приближава се по посока на вятъра като използва дихателни защитни средства;
- Незабавно предприема животоспасителни мерки и оказва първа помощ, преди да започне мониторинга;
- Контролира аварията и другите последствия, които могат да представляват непосредствена заплаха за живота на хората;
- Организира транспортирането на сериозно пострадалите хора до най близката, местна медицинска служба. Ако има вероятност те да бъдат радиоактивно замърсени, увива ги в одеяло за ограничаване разпространението на контаминацията. Предупреждават се хората транспортиращи пострадалите и приемащата медицинска служба, че има вероятност пострадалите да са радиоактивно замърсени и че рискът при лечението на такива пациенти е незначителен, но трябва да бъдат взети мерки за предпазване от поглъщане на замърсяването;
- Събира потенциално облъчените или радиоактивно замърсени лица, които не са сериозно пострадали в безопасно помещение (пункт за събиране на пострадалите);
- Регистрира ги, оказва медицинска помощ, дава радиационна преценка за състоянието им и извършва тяхната обработка (лечение).
- Уведомява АЯР. Изгражда пункт на ръководителя на инцидента, разположен по посоката на разпространение на вятъра, на безопасно разстояние;
- Събира и анализира всяка налична информация. Проследява реда на събитията. Взема в предвид, възможността, радиоактивния материал да бъде обект на нелегален трафик или други криминални действия, уведомява съответните органи на силите на реда и включва техни представители в аварийния екип;
- На основание на фактите и надписите на контейнерите предприема първоначални действия;
- Установява безопасен периметър, задържайки хората далеч от потенциално замърсената зона;
- Записва имената на потенциално облъчените лица.

3. Радиационен екип.

- Действа под ръководството на ръководителя на инцидента;
- Извърши мониторинг;
- Извършва измервания за гама, алфа и бета йонизиращи лъчения и установява периметър на безопасност на границата от 100 $\mu\text{Sv} / \text{h}$, както и там където има вероятност за значително замърсяване с алфа-лъчител (Pu).
- Дава указания на ръководителя на инцидента за опасностите и се грижи за мерките за защита на аварийните работници (включително и силите на реда) и контролира тяхната доза;
- Оказва помощ на медицинския екип, като провежда радиационните измервания в пункта за събиране на пострадали и осигурява поддръжка на медицинските служби, обработващи вероятните радиоактивно замърсени пострадали.
- Ако е необходимо да координират операциите в радиационната зона, изгражда пункт за радиационна оценка, близо до мястото на аварията.

4. Медицински екип:

- Действа под ръководството на ръководителя на аварийните работи;
- Изпълнява и ръководи медицинското реагиране в мястото на аварията, включващо:

- Изграждане с помощта на радиационния оценител, пункта за събиране на пострадалите, близо до мястото на инцидента за медицинска и радиационна обработка;

- Издирва местните медицински служби, които да са готови за обработка на потенциално радиоактивно замърсени /облъчени пострадали. Дава указания на техния персонал относно лечението на облъчени и радиоактивно замърсени и съответния риск. Урежда съвместно с радиационния оценител, локалните медицински пунктове да получат експертна помощ по радиационен мониторинг, деконтаминация и радиационна защита.

- Дава медицински съвети и помощ на местните медицински служби относно брабата на радиоактивно замърсени лица и рискът (незначителен) за техния персонал.

5. Екип за информиране на населението.

- Действа под ръководството на ръководителя на инцидента;

- Свиква медиен брифинг, единствено с официалните държавни медийни източници

- Дава медицински съвети и помощ на местните медицински служби относно обработката на радиоактивно замърсени лица и рискът (незначителен) за техния персонал.

3. Реагиране при използването на ядрени и радиоактивни материали за терористични цели, саботаж и използване на взривно устройство за разпръскване на радиоактивни вещества (мръсна бомба)

1. А. Вероятни или потвърдени терористични цели и саботаж

Описание

Вероятна заплаха за подготвян терористичен акт се възприема от обществеността или властите като ядрена или радиологична аварийна ситуация. Тя може да включва взривно устройство с радиоактивни вещества, т. нар. „мръсна бомба“ за замърсяване на публични места, храни, вода, или продукцията, облъчване на хора, саботаж или атака на обекти.

Потенциални рискове

Описанието на радиологичните рискове е дадено в раздела за взривно устройство с радиоактивни вещества, очаквано замърсяване на водоснабдителни мрежи, на храни /продукция, кражба на опасен източник или масово замърсяване / облъчване. Целта на извършителите може да бъде създаване на „терор“ сред населението с краен резултат психологични и икономически сблъсъци. Опитът показва че общественото възприемане на риска, представен като заплаха, може да се окаже по-важен отколкото реалния риск. За съжаление, при такъв случай важна част от реагирането ще бъде осигуряване на населението с навременна, съдържателна(разбираема) и последователна информация за истинския риск.

Аварийно реагиране

1. Столичен съвет за сигурност.

- Активира комплексно реагиране (включително полицейски органи, органи на следствието, на НЦРРЗ или РИОКОЗ и АЯР), създава изнесен команден пункт с ръководител на аварийните дейности на място;

Предприема действия по неутрализиране на заплахата като:

- Задържа заподозрените;
- Елиминира възможността за продължаване на заплахата / т. е. засилени мерки за сигурност, създаване на възможност за ранно откриване /;

- Премахване на мотива за заплахата.

- Предприема действия за смекчаване на икономическите и психологическите нежелателни последици от заплахата, включително мерки за ясно уведомяване на обществеността с реалистично описание на риска и за ограничаване на замърсяването или замърсена вече продукцията;

- Предприема действия в съответствие с международните стандарти по защитата на населението, работещите аварийни екипи и икономиката от съществуващия или очаквания радиологичен риск;

- Подготвя се за вторични или за прогнозиранни други заплахи;

- Подготвя се за полицейски капани, наблюдение и готовност за в случай на второ взривно устройство, което да рани аварийния екип или евакуираните от местопроизшествието;

- Подготвя се за лъжливи сигнали, след като заплахата е публично известна;

- Подготвя се да предприеме допълнителни мерки за реагиране, използвайки вариантите за действие при следните случаи:

- Самоделно взривно устройство с РАВ;
- Очаквано замърсяване на води;
- Очаквано замърсяване на храни / продукция;
- Кражба на ИЙЛ в риск;
- Замърсяване на населението и облъчване над нормите;
- Сериозно облъчване;

- Агенцията за ядрено регулиране уведомява потенциално засегнатите държави и МААЕ, ако са налице индикации за трансгранично замърсяване на други държави или техни граждани;

- Наблюдава реакциите на населението и при нужда се намесва с мерки.

2. Оценка на радиационната обстановка

- ССС разпорежда на националите и териториалните компетентни органи, следене на радиационната обстановка и реда за докладване на изменението и.

- Осигурява оценката на измененията;

- При наличие на индикации за опасен неутронен източник(напр. Cf-252, Be / A добре изразени в данните от мониторинга) може да привлече експерти за неутронен мониторинг (дори да се поиска помощ от МААЕ при недостатъчен брой експерти в държавата);

- Осъществява оперативно ръководство по евакуацията, разсъсредоточаването, последващото медицинско обслужване и лечение на замърсените лица, ограниченията в употребата на вода, храни, продукция и търговски стоки. Осигурява публично достъпна информация за риска и правилните действия на населението в тази връзка.;

- Осигурява мерки за защита на членовете на аварийните екипи (включително на правозащитните органи) и контролира тяхното дозово натоварване;

- При недостатъчни национални ресурси за радиологично реагиране, се търси Международна помощ чрез МААЕ.

1.В. Използване на взривно устройство за разпръскване на радиоактивни вещества (мръсна бомба)

Описание

Взривно устройство за разпръскване на радиоактивни вещества е било използвано или е било открито преди детонирането му.

Потенциални рискове

Най-голямата заплаха идва от директните ефекти на експлозията отколкото от радиационното облъчване или замърсяване. Най-големият радиационен риск идва от неподозираното вдишване / поглъщане на материала, разпръснат чрез експлозия или вследствие на пожар, или ръчно разпръскване на радиоактивни отломки или материал от недетониращо устройство. Инхалационният риск е основно по следата на разпространение на пушека от експлозията до 100 m от източника на изхвърляне / освобождаване. Съмнението за откриване на Pu може да бъде потвърдено само по земята, близо до

експлозията, но ще бъде и много опасно. Външното замърсяване няма да бъде вероятно толкова опасно, отколкото поглъщането поради мръсни ръце и други причини. Ограничения престой на членовете на аварийния екип близо до ИЙЛ в не експлодирало взривно устройство или големи парчета от отломките не би следвало да бъде опасно, но задържането и съхранението на такъв материал може да доведе до облъчвания и то за няколко минути. Спасителните екипи са основно екипирани с респираторни апарати за защита, която ги пази от риска за поглъщане на РАВ чрез вдишване. Наличната апаратура позволява да се установяват рисковете от външно облъчване, но не може да установява риска при вдишване на РАВ, характерно за такива случаи. Възможно е да се очакват враждебни действия срещу институциите и икономическите субекти, в т. ч. и негативни икономически последици при неправилно адресиране на съответните действия към съответните институции. Раковите заболявания не биха могли да бъдат наблюдавани при този вид авария, нито да се установят като последица от нея, даже и при използването на големи количества от радиоактивни вещества.

Аварийно реагиране

1. Първите пристигнали на местопроизшествието:

- Наблюдават от разстояние и оценяват възможните рискове за наличие на други взривни устройства / заплахи;
- Застават от надветрената страна;
- Спасяват живите и предотвратяват заплахата за ранените преди организирането на радиационен мониторинг;
- Занимават се с конвенционалните рискове, искат помощ от експерти по взривните устройства (ДОТИ), не пипат устройството с ръце;
- Извършват незабавно полева оценка за индикации дали устройството може да бъде радиоактивно:
 - Имало ли е получена предварителна заплаха;
 - Има ли съобщение, оставено предварително на местопроизшествието;
 - Има ли знак за обозначение на радиация, (не винаги верен индикатор);
- Подготвят се за действие при налични „капани”, второ взривно устройство, което може да нарани реагиращите по първото, друго устройство, планирано да рани евакуираните.
- Активират реагирането, използвайки системата за уведомяване чрез оперативните дежурни части, координирано с полицейския орган на местопроизшествието, организира оперативна група на надветрената страна на мястото и създава зона за сигурност.
- ***Ако има съмнение за радиационен терористичен акт, потвърждават:***
- Създаването на вътрешна контролирана зона;
- Извикана ли е помощ от специализираните служби на СД на МВР, прокуратурата и следствието;
- Вземането на мерки за защита на оперативната група като избягване на дима от експлозията / пожара чрез съсредоточаване на надветрената страна, наличието на респиратори, защитни облекла, ръкавици, забрана на пушенето, храненето и др.;
- Извикване на специализирана помощ от експерти по радиационна защита и оценка на обстановката;
- Само се доближават до устройството или отломките, за да защитят оцелелите, докато се извършва оценка на радиационната обстановка;
- Уреждат транспортиране на сериозно ранените до местното болнично заведение. Ако са замърсени, увиват ги в одеяло за да контролират разпръскването на замърсяването, инструктират превозващите пострадалите до болничното заведение, да уведомят

медицинския персонал, че тези лица може да са замърсени, но по отношение на тях следва да се вземат мерки за избягване поемане на РАВ.

- Извеждат на безопасно място потенциално замърсени или облъчени хора, които не са сериозно ранени (сборен пункт на пострадалите) за да ги регистрира, да им даде направление за медицинска и / или дезактивация

- Да минат през проверка при групата за радиационен контрол преди напускане на местопроизшествието;

- Да вземе екипировката от местопроизшествието , преди да напусне зоната.

2. Столичен съвет за сигурност.

- Обединява регионалните екипи по реагирането (включително на СД на МВР, прокуратурата, следствието, СУ “ПБЗН” – София, НЦРРЗ или СРЗИ, АЯР);

- Уверява се, че всички компетентни по случая институции са уведомени кой е натоварен със случая, каква е степента на риска и каква е тяхната роля;

- Взема мерки за изпращане на група за оценка на радиационната обстановка, която да осъществява мониторинга;

- Предприема мерки по защитата на населението, работещите, реагиращите по намаляване на съществуващия или предполагаемия радиационен риск чрез прилагането на националните норми за радиационна защита.

- Наблюдава реакциите на населението и предприема съответни действия

- Когато случаят е станал публично известен, предприема действия за ограничаване на нежелателните икономически и психологични последици;

- Да е готов да пресече лъжливи информации при публична известност на случая;

- Разработва и прилага план за прибиране и предаване за погребване на ИЙЛ.

3. Медицинско осигуряване.

- Регионалният център по здравеопазване работи под ръководството на щаба на ССС;

- Осъществява ръководство на медицинските екипи на местопроизшествието, включително:

- С помощта на групата за оценка на радиационната обстановка създава пункт за полева първична обработка на пострадалите - медицинска и дезактивация, преди медицинската им евакуация към болнично заведение;

- Установява близките болнични заведения , които да поемат медицински евакуираните лица, като ги инструктира за степента на риска и мерките за радиационна защита , които следва да се предприемат по отношение на пострадалите / жертвите и медицинския персонал.

- Преценява необходимостта да бъдат приети за проверка за замърсяване / облъчване извън болнично заведение лицата, пожелали да бъдат проверени / прегледани.

- Осигурява информация на местните органи за до болнична и болнична помощ за целите на обработката на облъчените / замърсените лица, като и за наличните рискове за медицинския персонал.

4. Реагиране при умишлено радиоактивно замърсяване на хора и обществени места, питейни водоизточници, хранителни продукти и продукция и откриване на повишена радиоактивност

А. Реагиране при умишлено радиоактивно замърсяване на хора и обществени места

Описание

Открито е облъчване и /или радиоактивно замърсяване на хора (лица от населението) и радиоактивно замърсяване на обществени места. Това е възможно да възникне за лица от населението, попаднали в радиоактивно замърсени територии без да знаят за това или при

намирането на опасен ИЙЛ и боравенето с него. Лица от населението могат да бъдат радиоактивно замърсени и в резултата на тайно извършени саботажи или терористични актове с ИЙЛ. За съжаление, подобни аварии се откриват, като правило, след като голям брой лица са облъчени или има значително разпространение на радиоактивно замърсяване.

Потенциален риск

Облъчените лица се очаква да получават различни симптоми, като резултат от облъчването и лъчението, преди още да се знае, че са били подложени на радиационно облъчване. Радиоактивното вещество, причинител на облъчването или на радиоактивното замърсяване, може да представлява сериозен риск, неочакван за лицата, попаднали в района на действието му. Радиоактивното вещество може да е разпръснато и да доведе до радиоактивно замърсяване на големи площи и даже на местната селскостопанска продукция. В тези случаи, е възможно да възникне значително враждебно настроение в населението и даже непредвидени обществени реакции и последващи в кратък срок икономически последствия.

Възможно е, кратковременния престой (до няколко минути) до ИЙЛ или в територията, замърсена с радиоактивни вещества, да не предизвика здравни ефекти, докато боравенето с ИЙЛ и дълговременен престой в близост до него - да предизвика сериозни здравни увреждания.

Инхалирането на радиоактивни вещества е възможно при разпрашаване на радиоактивни вещества (прахообразни) и престой в радиоактивно замърсените територии на разстояние до около 100 m от източника, както и при пожар или експлозия, когато се образува прах и пушек. Разпиляването на радиоактивни вещества в почвата (замърсяването на почва) не представлява голям риск, освен при радиоактивно замърсяване с плутоний (Pu). В този случай външното облъчване не е опасно, но при невнимание (например пипане с ръце на почвата) може да се получи поглъщане.

При подобни случаи, не може да се очаква увеличаване на раковите заболявания за аварийните екипи, даже при използването на големи активности и количества радиоактивни вещества. Аварийния персонал е оборудван със индивидуални средства за защита (за тялото и дихателните пътища). Специфичното в тези случаи е, че апаратурата за радиационни измервания не може да отчита ниските активности във въздуха и следователно рискът от вътрешно облъчване е трудно оценим. Рискът за медицинския персонал, транспортиращ или лекуващ облъчени лица е много малък и даже отсъства. За защита, същите следва да използват индивидуални средства за защита – ръкавици, респиратори и защитни леки облекла.

Аварийно реагиране

1. От органите на СУ “ПБЗН” – София или СД на МВР:

- гарантиране, че първите пристигащи предприемат мерки за недопускане на замърсяване и поглъщане на радиоактивни вещества, като използват индивидуални средства за защита (ръкавици, защитни облека, респиратори).

- Извършват незабавно животоспасяващи действия при необходимост, преди предприемането на радиационни измервания;

- Извършват извеждане на хора от мястото на аварията и създават контролирана зона, съгласно изискванията на фиг.1 – външна граница на зоната с контролиран достъп зона 1,0 $\mu\text{Sv/h}$, и външна граница на зоната за сигурност - 100 $\mu\text{Sv/h}$;

- Събират и анализират цялата налична информация за проследяване на последователността (хронологията) на събитието. В случай, че се подозира извършването на нелегален трафик или друго криминално деяние с ИЙЛ, се уведомяват следствените органи и се включват в дейностите за ликвидиране на аварията;

- Контролират достъпа в зоната и напускането ѝ;
- Органите на СД на МВР организират охраната на техните жилища и друга собственост;

2. Действия на ръководителя на аварийните работи:

- Ръководи дейностите за ликвидиране на аварията;
- Координира реагирането на всички аварийни екипи и с органите на местната администрация;
- Докладва на ССС за предприетите действия;
- Събира и анализира цялата налична информация за проследяване на последователността (хронологията) на събитието;
- При необходимост иска оказването на помощ на аварийния екип;
- Предприема всички мерки за контрол на облъчването и защитата на аварийния персонал и населението;
- Предприема действия за защита на населението;
- Организира извеждането на лицата от зоната за аварийно планиране, като ги уведомява за радиационния риск, потенциалните дози и за организацията на охраната на техните жилища и друга собственост;

3. Действия на аварийния екип в зоната за аварийно планиране:

- Оценява радиационната обстановка и координират действията си, спазвайки изискванията на експертите по радиационна защита;
- Получава при необходимост медицинска помощ и се координират с медицинските екипи;
- Получава сведения за предоставената на медиите и населението информация;
- Извършва пълна характеристика на радиационната обстановка, преди започване на ликвидационните действия;
- Извършва наблюдение на действията на населението и се справя с неприемливи действия на отделни лица от населението;
- Събира потенциално облъчените или радиоактивно замърсени лица, които не са пострадали на безопасно място, като ги регистрира, запознава ги с радиационния риск и предполагаемите дози, получени от тях;
- Организира деконтаминацията на хора и зоната за аварийно планиране при необходимост;

4. Екип за Оценка на радиационната обстановка.

- Подчинен е на ръководителя на аварийните работи;
- Определя мерки за защита на аварийния персонал и контролира получаваните от него дози;
- Определя дали има разпространение на радиоактивно замърсяване и доколко се е разраснало то (ако има);
- Открива и маркира силно радиоактивно замърсени места (петна) и районите от които следва да се евакуират и временно преселват хора (при необходимост);
- **Открива радиоактивно замърсени хора, като ги разделя на групи:**
- За хоспитализиране и лечение;
- За незабавна деконтаминация;
- За деконтаминация във възможно кратък срок когато е възможно;
- За освобождаване – не са нужни допълнителни мерки.
- Ограничава консумацията на вода, храна и ползването на продукция в района.
- Осигурява на мерки за защита на аварийния персонал и контрол на дозите, включително и на екипите на СУ „ПБЗН“;
- Извършва деконтаминация на хора и предмети;

- Информира ръководителя на аварийните работи за риска и мерките за защита на аварийния персонал;

- Определя риска за населението и информират за това на ръководителя на аварийните работи;

- Възстановява, документира и информира аварийния персонал за очакваната доза и риска от това, както и организира медицинското наблюдение след приключване на аварията.

5. Екип за медицинско осигуряване.

- Подчинен е на ръководителя на аварийните работи;

- Прилага и управлява медицинската помощ в зоната за аварийно планиране;

- Осигурява транспортирането на пострадали лица за хоспитализиране и лечение;

- В случаите, когато пострадалите лица са радиоактивно замърсени те се увиват в одеяло и найлон (от външната страна на одеялото) с цел ограничаване на разпространението на радиоактивното замърсяване;

- Предупреждава лицата, извършващи транспорта и болничното заведение, където са насочени за хоспитализиране и лечение, че жертвите (пациентите) са радиоактивно замърсени;

- Инструктират медицинския персонал, който приема и лекува жертвите (пациентите), за риска, който е минимален при прилагането на мерки за радиационна защита и за самите мерки, а именно:

- Предприема мерки за недопускане на замърсяване и поглъщане на радиоактивни вещества, като използват индивидуални средства за защита (ръкавици, защитни облека, респиратори);

- Постава жертвите (пациентите) в отделни стаи, разделно от нерадиоактивно замърсените;

- Извършват радиационен контрол, сменят работните си дрехи при напускане на изолираните помещения в болничното заведение и дезактивация (при необходимост);

- Събира потенциално облъчените или радиоактивно замърсени лица, които не са сериозно пострадали и ги регистрират, като оценяват дозите и организират тяхното лечение.

6. Екип за Връзки с обществеността (информират на населението).

- Подчинен е на ръководителя на аварийните работи;

- Организира брифинги с медиите и предоставя исканата от тях информация;

7. Екип на следствените органи.

- Подчинен е на ръководителя на аварийните работи;

Извършва разследване за определяне на причините за аварията, произхода на ИЙЛ и на намерените прибори, възможността за въвличане на други ИЙЛ или организирането на умишлени аварии. Предприемане на мерки за предотвратяване на подобни действия.

Б. Реагиране при умишлено радиоактивно замърсяване на питейни водоизточници

Описание

Действително или потенциално замърсяване на обществени питейни водоизточници.

Потенциални опасности

Приема се, че е невъзможно обществен питеен водоизточник с обем над 100 m³ да бъде замърсен в степен, която би предизвикала доза, непосредствено застрашаваща живота на населението или до доза, която би изисквала продължителни медицински грижи. Би било възможно водоизточниците да бъдат радиоактивно замърсени над нивата за намеса,

препоръчвани за авария. Вода, замърсена до 100 и повече пъти над границите за намеса може да се консумира ограничен период от време без да доведе до сериозен риск. Въпреки това, се очаква да се създаде много неприятна и неблагоприятна обществена реакция и икономически последици, ако интересите на обществото и финансовите институции не бъдат взети под внимание и защитени. Ограниченията в използването на водоизточниците може да се отразят на обществената сигурност и на здравеопазването. Допълнителните, радиационно индуцирани, ракови заболявания, не би трябвало да се регистрират след подобни аварии, даже и да са използвани големи количества радиоактивен материал.

Аварийно реагиране

1. Столичен съвет за сигурност:

- Координира реагирането, използвайки органите за управление на министерствата, ведомствата, областните и общинските структури;
- При необходимост се разгръща команден аварийен щаб в близост до мястото на аварията;
- Провежда незабавна полева оценка за индикации за наличие на радиоактивно замърсяване, като анализира:
 - правдоподобна ли е получената заплаха?;
 - има ли някакво съобщение (бележка) на мястото?;
 - радиационни измервания показват значително превишаване на радиационния гамафон ($> 1 \mu\text{Sv/h}$)¹;
- Ако има подозрения / потвърждение за наличие на радиационен тероризъм се включва квалифициран експерт по радиационна защита;
- Предприема действия за предотвратяване, забавяне, намаляване на радиоактивното замърсяване на водоизточника, в случай, че няма непосредствено влияние върху общественото здраве и безопасност;
- евакуира работниците от потенциални райони с високи стойности на радиоактивно замърсяване (например, мястото, от което вероятно е извършено замърсяването). Остават на работа само, служителите необходими за аварийните действия;
- Ограничава използването на водата, като се използват алтернативни водоизточници;
- При липса на алтернативни водоизточници, се ограничава водоползването до стойности, не по-големи до 100 пъти нивата за намеса при обща авария в ядрено съоръжение;
- Организира информиране на населението за риска; като подава информация за безопасните стойности за консумация на вода – за кратко време е безопасно ако нивата са < 100 пъти над за нивата за намеса при обща авария в ядрено съоръжение;
- наблюдава реакциите на населението и се реагира при неподходящо поведение и прояви.

2. Екип за Медицинско осигуряване:

- Работи под ръководството на председателя на ССС;
- Ръководи и изпълнява медицинските дейности в мястото на аварията;
- Организира радиационен контрол на изложеното на облъчване / радиоактивно замърсяване население извън стационарите и неотложните звена;
- Установява с помощта на квалифициран експерт по радиационна защита (радиационен оценител), пункт за обработване на засегнатите и за медицинско и радиационна сортировка – полеви манипулации;

- Определя местните медицински формирования, с цел използването им за третиране на потенциални жертви на замърсяване / облъчване; информират техния обслужващ персонал за нужното третиране на случаите с облъчване и радиоактивно замърсяване, а също така и за съществуващите при това рискове. Осигуряват на местни медицински формирования експертна помощ, при необходимост, за радиационен мониторинг, деконтаминацията и радиационната защита.

- Изпълнява действия за оценка на поведението на психологически чувствителните лица (бързо поддаващи се на паника) от населението;

- Осигурява медицински съвети и подкрепа на местната медицинска общност по третирането на радиоактивно замърсени / облъчени лица и за риска за персонал който се оценява като незначителен/.

3. Екип за Оценка на радиационната обстановка:

- Действа под разпореждането на председателя на ССС;

- Взема и анализира проби от възможните места за извършване на замърсяването;

- Определя възможността лица от населението да са били облъчени или дали е било възможно разпространение на замърсяване;

- Оценява възможните нива на замърсяване и създава условия за защита на аварийния персонал;

- Предприема измервания за алфа-, бета- и гама - лъчение за установяване на периметър на сигурност;

- Осведомява накратко председателя на ССС за рисковете и предлага мерки за защита на аварийния персонал (включително по опазване на реда) и контролира дозите на облъчването им;

- Предприема действия за ограничаване на износа на замърсена вода;

- Съдейства на медицинските екипи за извършване на оценка на риска в пункта за разпределяне на пострадалите и предприема мерки за защита на медицините екипи при третиране на потенциално замърсени лица;

- Изисква международна помощ;

- Установява система за вземане и анализиране на проби за водоснабдяването, изследва местата, от които би могло да е извършено замърсяването и откриване на възможни петна на замърсяване;

- Контролира дозите на работниците в хранителната и преработвателната промишленост.

- Идентифицира лицата от населението и работниците, които трябва:

• да бъдат деконтаминирани незабавно;

• да бъдат деконтаминирани, в разумно кратки срокове;

• да бъдат освободени без необходимост от предприемане на по-нататъшни действия;

• да бъдат подложени на по-нататъшно медицинско наблюдение, поради възможни облъчвания.

- Информира лицата за резултатите от радиационни контрол, риска и действията, които трябва да се предприемат;

- Документира получените данни и ги предоставя на председателя на ССС както и всяка информация нужни на силите по опазване на реда, до възможната степен, осигуряваща защитата на населението, включително:

• съгласувана работа със силите по опазване на реда;

• обезопасяване на мястото срещу възможни криминални действия (напр. кражби, разпространение на замърсяване);

- опазване на документи, проби и т.н., свързани с радиологичното реагиране.
- Извършва радиационен контрол в районите, където действат силите по опазване на реда;
- Осигурява снабдяването на силите по опазване на реда с инструкции по радиационна защита;

4. Екип за Връзки с медиите:

- Работи под ръководството на председателя на ССС;
- Инициира брифинги със средствата за масово осведомяване, като единствен официален източник на информация за населението, при необходимост организира пресцентър;
- Разпространява информацията за риска и подходящите и неподходящите действия на населението (например кой трябва да бъдат измерен и къде да отидат), както и за предприети действия за осигуряване на обществената безопасност, за защита на продукцията и международната търговия и др.

В. Умишлено замърсяване на храна/продукция

Описание

Действително или потенциално замърсяване на храна и търговски продукти.

Потенциални опасности

Замърсяване на храна / продукти, предизвикващо сериозно облъчване на голям брой лица от населението е много малко вероятно. Въпреки това, съществува възможност за сериозно облъчване на по-малък брой лица (например чрез замърсяване на продукти в склад) и на тези, работещи със или транспортиращи продуктите / храната. Възможно е, замърсяване, превишаващо националните и международните стандарти за търговските продукти. Допускане на замърсени (действително или потенциално) продукти в международния или вътрешния стокообмен може да има огромни икономически последици. Допълнителни ракови заболявания не би трябвало да се наблюдават след такъв тип авария, даже ако са включени големи количества радиоактивен материал.

Възможна е появата на много неприятна и неблагоприятна обществена и икономически последици, ако интересите на обществото и финансовите институции не бъдат взети под внимание и защитени.

Аварийно реагиране

1. Столичен съвет за сигурност .

- координира реагирането, използвайки органите за управление на министерствата, ведомствата, областните и общинските структури;
- организира прилагането на мерки по намаляване на радиационните, психологически и икономически въздействия.
- предприема действия за предотвратяване навлизането на замърсени продукти в търговската мрежа – отчита възможността за кръстосано замърсяване при обща преработка или общи търговски мрежи;
- организира задържането на потенциално замърсени храна или продукти за публично използване, преди да са били проверени за годност и контролира достъпа до тях;
- проследява съществуващите доставки по търговската мрежа и отзовава всякаква съмнителна продукция;
- следи и поддържа готовност за реагиране на различни слухове, след като информацията за опасността стане публично достояние;

- наблюдава реакциите на населението и реагира при неподходящо поведение и прояви;
- организира изпращането на екип за радиационна помощ (радиационна оценка за извършване на мониторинг и анализи);
- осигурява мерки за защита на работниците и на аварийния персонал (включително по опазването на реда) и контролира техните дози.

2. Екип за Връзки с медиите:

- работи под ръководството на председателя на ССС;
- инициира брифинги със средствата за масово осведомяване, като единствен Официален източник на информация за населението, при необходимост организира пресцентър;
- разпространява информацията за риска и подходящите и неподходящите действия на населението (например. кой трябва да бъдат измерен и къде да отидат), както и за предприети действия за осигуряване на обществената безопасност, за защита на продукцията и международната търговия и др.

3. Екип за Медицинско осигуряване:

- работи под ръководството на председателя на ССС ;
- ръководи и изпълнява медицинските дейности в мястото на аварията;
- уведомява системата на доболнично и болнично лечение, като я подготвя за очаквана радиационна обстановка и наранявания;
- организира радиационен контрол на изложеното на облъчване / радиоактивно замърсяване население извън стационарите и неотложните звена;
- установява с помощта на квалифициран експерт по радиационна защита (радиационен оценител), пункт за обработване на засегнатите и за медицинско и радиационна сортировка – полеви манипулации;
- определя местни медицински формирования, с цел използването им за третиране на потенциални жертви на замърсяване / облъчване; информира техния обслужващ персонал за нужното третиране на случаите с облъчване и радиоактивно замърсяване, а също така и за съществуващите при това рискове. Осигурява при необходимост на местните медицински формирования експертна помощ, за радиационен мониторинг, деконтаминацията и радиационната защита.
- изпълнява действия за оценка на поведението на психологически чувствителните лица (бързо поддаващи се на паника) от населението;
- осигуряват медицински съвети и подкрепа на местната медицинска общност по третирането на радиоактивно замърсени / облъчени лица и за риска за персонал (който се оценява като незначителен).

4. Екип за Оценка на радиационната обстановка:

- действа под разпореждането на председателя на ССС ;
- взема и анализира проби от възможните места за извършване на замърсяването;
- определя възможността лица от населението да са били облъчени и дали е било възможно разпространение на замърсяване;
- оценява възможните нива на замърсяване в точките на използване (консумация) и времето на достигане на замърсяването до тях.
- предприема измервания за алфа-, бета- и гама - лъчение за установяване на периметър на сигурност.
- осведомява накратко председателя на ССС за рисковете и предлага мерки за защита на аварийния персонал (включително по опазване на реда) и контролира дози;

- съдейства на медицинските екипи за извършване на оценка на риска в пункта за разпределяне на пострадалите и мерки за защита на медицините екипи при третиране на потенциално замърсени лица.

- установява система за вземане и анализиране на проби от потенциално замърсени храни или продукцията в техните източници; изследва местата, от които би могло да е извършено замърсяването и откриване на възможни петна на замърсяване или системи (например, вентилационни системи, филтри и др.).

- контролира дозите на работниците в хранителната и преработвателната промишленост.

- Идентифицират лицата от населението и работниците, които трябва:

- да бъдат деконтаминирани незабавно;
- да бъдат деконтаминирани в разумно кратки срокове;
- да бъдат освободени без необходимост от предприемане на по-нататъшни действия;
- да бъдат подложени на по-нататъшно медицинско наблюдение, поради възможни облъчвания.

- информира лицата за резултатите от радиационни контрол, риска и действията, които трябва да се предприемат;

- документира получените данни и ги предоставя на председателя на ССС, както и всяка информация нужни на силите по опазване на реда, до възможната степен, осигуряваща защитата на населението, включително:

- съгласувана работа със силите по опазване на реда;
- обезопасяване на мястото срещу възможни криминални действия (например кражби, разпространение на замърсяване);
- опазване на документи, проби и т.н., свързани с радиологичното реагиране.

- Извършва радиационен контрол в районите, където действат силите по опазване на реда;

- осигурява снабдяването на силите по опазване на реда с инструкции по радиационна защита;

Г. Откриване на повишена радиация

Описание

Повишена радиация в околната среда или замърсяване на въздух, храни, вода или търговска продукция (по време на откриването им с неизвестен произход) създават съмнение за налична, потенциална или аварийна ситуация с възможни радиационни последици.

Потенциални рискове

Откриването на повишена радиация от неизвестен произход във въздух /храни /води/ и други продукти с вероятност от значително облъчване на населението, са изключително нежелателни събития. В случай, че ако повишената радиация във въздуха и водата са резултат на освобождаване на радиоактивен материал от обект от рискова категория I или II, е възможно замърсяване, надхвърлящо националния и международния стандарти. Допускането на разпространение в международните или национални търговски мрежи на радиоактивно замърсени вода, храна / продукти, може да има сериозни икономически последици. Детектирането на повишени стойности на радиация в храни или потребителски продукти може да бъде индикация за авария с ИЙЛ в преработващото предприятие или инцидентно попадане на безстопанствен източник в рециклиран от скрап метал. Така може да се стигне до неприятни и враждебни публични реакции и икономически загуби, ако общественото мнение и реакциите на държавните и финансови институции се забавят или са неправилни.

Аварийно реагиране

1. Столичен съвет за сигурност:

- Осигурява координация на действията по оценка на радиационната обстановка, по идентификацията на източника на повишеното радиационно ниво, по разследването на случая, както и по оценка на възможните отрицателни последици;

- Осигурява говорител на ССС, който да информира медиите;

- Оценява цялата налична информация по предишни подобни случаи (ако има такива).

- Изяснява възможността за умишлени престъпни действия. При съмнение за нелегален трафик или друго умишлено престъпление, в щаба на ССС може да бъдат привлечени и допълнителни членове от правозащитните органи;

- Извършва действия по недопускането на замърсените продукти до разпределителни /търговски мрежи. Опазва населението от употреба на потенциално радиоактивно замърсени храни и продукти, докато не бъдат проверени.

- Информира населението за потенциалния риск;

- Наблюдава поведението на населението и се намесва при неадекватни реакции;

- При данни за изгубен или откраднат източник, който потенциално може да е причина за повишената радиоактивност се изпълняват действията, предвидени при кражба на ИЙЛ.

- При наличие на данни за терористичен акт с радиологични последици повишаване на гама – фона), се предприемат действията , предвидени при потвърдена или вероятна терористична заплаха.

- При значително замърсяване на населението или неговото облъчване извън допустимите норми, се предприемат действията, предвидени при преоблъчване и замърсяване на населението.

- Уведомява всички министерства и ведомства за предприеманите по случая действия и за съществуващия риск, както и за тяхната роля при създадената обстановка;

- Ограничава националния и международния експорт на потенциално замърсени води / храни или продукция;

2. Екип за Оценка на радиационната обстановка:

- Увеличава честотата на рутинния мониторинг, увеличава наблюдението на околната среда, местата, където може да се открият отклоненията - филтри на климатици, отдушници и др.

- Създава система за вземане и анализ на проби от заразени предмети;

- Изяснява причината и степента за замърсяване;

- Информира местните и централните власти за риска на базата от радиационните данни;

- Анализира развитието на ситуацията и се определят лицата от населението и работещите, които следва да бъдат проверени за замърсяване;

- Анализира вероятността за облъчване на население и работещи от началото на случая;

- Информира проверените за замърсяване / облъчване за риска за тях и действията, които следва да се предприемат.

3. Екип за Връзки с обществеността:

- Подготвя информация за медиите, за да стане обстановката позната на населението;

- Осигурява брифингите с медиите за информация като единствен компетентен орган и дава указания какво да се прави при тези условия и какво да не се прави, с оглед да се защитят продукцията и международния търговски обмен и т.н.

6. Реагиране при падане на сателит с ядрен реактор, термо - електрически генератор или с ядрени вещества и / или ИЙЛ на борда

Описание

Падането на космически обект със земен произход (изкуствен спътник) може да бъде предвидено няколко седмици или месеци предварително, въпреки че някои нежелани последици може да се появят и за часове. Приблизителните данни за времето и мястото за навлизането му в атмосферата са често неточни. Типично за този случай, е това, че радиоактивните компоненти са в обем по-малък от един кубически метър и се разпиляват на голяма площ по време на падането. Отломките могат да паднат разпръснато върху зона от земната повърхност от порядъка на 100 000 km² и по-голяма, като в повечето случаи е невъзможно с достатъчна точност да се определи зоната за сблъсък със земната повърхност, което да позволи да се вземат превантивни защитни мерки.

Потенциални опасности

Рискът е много нисък и е установен от досегашния опит с такъв вид отломки. При досегашни случаи с отломки радиоактивното замърсяване на повърхността, които са били документирани са над 5 Gy/h и могат да нанесат смъртоносни наранявания. Както и да е, при досегашните падания на изкуствени спътници, няма данни за настъпили значителни облъчвания на население или замърсяване на храни и води.

АВАРИЙНО РЕАГИРАНЕ

1. Столичен съвет за сигурност :

- координира реагирането, използвайки органите за управление на министерствата, ведомствата, областта и общинските структури в районите;
- осигурява оценка на състоянието на радиационната обстановка за целите на реагирането и радиационната защита;
- организира и координира медицинското осигуряване;
- осъществява връзка с медиите за навременното информирание на населението;
- предприема действия за защита на населението, работниците, аварийните екипи и икономиката от съществуващия или очаквания радиационен риск чрез предприемането на защитни мерки в съответствие с националното законодателство и международните стандарти;
- в случай на падане, когато зоната на сблъсъка може да бъде ограничена, се информира населението да избягва контакт с останките и да докладва за съмнителни обекти;
- в случай на възможно значително радиоактивно замърсяване или облъчване на населението, се предприемат действия за защитата му;
- когато има съмнение или се очаква облъчване над дозовите граници за населението, се предприемат защитни мерки, предвидени за обща ядрена авария на ядрено съоръжение;
- щабът за координация следи за поведението на населението и предприема мерки при неадекватно поведение;
- при откриване на опасен източник на йонизиращо лъчение, се предприемат мерките, както при намиране на опасен неконтролиран източник без известен собственик.

2. Екип за Връзки с медиите:

- работи под ръководството на председателя на ССС;

- инициира брифинги със средствата за масово осведомяване, като единствен официален източник на информация за населението, при необходимост организира пресцентър.

3. Екип за Медицинско осигуряване:

- работи под ръководството на председателя на ССС;
- уведомява системата на доболнично и болнично лечение, като я подготвя за очаквана радиационна обстановка и наранявания;
- организира радиационен контрол на изложеното на облъчване / радиоактивно замърсяване население извън стационарите и неотложните звена.

4. Екип за Оценка на радиационната обстановка:

- ССС организира и осигурява териториалните звена по радиационна защита да реагират, като въведат в зоната на сблъсъка аварийен екип, включващ експерти с възможност за оценка на заплахите, включително радиоактивен или дялящ се материал, да оценят радиационните условия, да ограничат радиационните последици, и да следи поетите дози на аварийния екип на място.

- Щабът за координация създава център за радиационен мониторинг и оценка, като установява мястото на радиоактивните отломки, при положение че зоната на търсене може да бъде ограничена / лимитирана/;

- След откриване на отломките на сателита, предприема незабавни мерки за прибирането им на безопасно място;

7. Реагиране при откриване на медицински симптоми от облъчване с радиация на лица от населението

Описание

Симптомите от излагането на радиация са диагностицирани или предполагаеми и източникът на радиация е неизвестен.

Потенциални опасности

Пациентът може да страда от радиационни увреждания, даващи основание за специализирано лечение. Източникът на радиация или на радиационно замърсяване може да представлява сериозна опасност за района.

Съществува малък или нулев риск за здравето на медицинския персонал лекуващ или транспортиращ облъчени или радиоактивно замърсени пациенти, при положение че самите медицински служители се защитават от поглъщане на замърсяването използвайки обичайни предпазващи методи (напр. ръкавици) срещу инфекциозни вещества .

Аварийно реагиране

1. Диагностициращ медицински специалист:

- Предприема мерки за предпазване от поглъщане на замърсен материал (т.е. поставяне на ръкавици, не се пуши или яде);

- Изпълнява спасителни мерки и дава първа помощ на сериозно увредените преди да се проведе радиационния мониторинг;

- Урежда транспортирането на хората получили сериозни увреждания до най-близкото населено място където има медицинско заведение. Ако има вероятност те да са замърсени, се увиват в одеяло за да се контролира разпространето на замърсяването;

- Предупреждава тези които транспортират пострадалия и медицинския персонал които го поема, че човекът може да бъде замърсен и че рискът за тези които лекуват такъв пациент е незначителен, но трябва да бъдат взети мерки да се предотврати замърсяване / облъчване чрез поглъщане ;

- Пази хората далеч от какъвто и да е потенциален източник на облъчване (поне 10 m от ИЙЛ);
- Идентифицира и регистрира потенциално облъчените / замърсени лица;
- Докладва за радиационно облъчване с йонизиращо лъчение на отговорните за това служби и получава инструкции за действие;
- Остава на мястото до завършване на мониторинга.

2. Първоначално реагиращия специалист:

- Координира реагирането използвайки системата на дежурните части от командния пост на инцидента близо до местопроизшествието. Ако се предполага нелегален трафик или криминално престъпление, се уведомява полицията чрез дежурна част и се включват нейните представители в състава на реагиращия екип.
- Обезпечава информиране на всички правителствени агенции .
- Изисква съдействие за радиационна оценка на национално ниво.
- Събира потенциално изложените на действието на йонизиращото лъчение замърсени лица, които не са сериозно пострадали, на безопасно място (пункт за събиране на пострадалите) за да: бъдат регистрирани, да им бъде направена медицинска и радиационна оценка и да бъде уредено тяхното лечение.
- Предупреждава местните медицински служби за възможно пристигане на хора които са засегнати (силно обезпокоени) ако има много голям брой засегнати.
- Изпълнява действия за защита на населението, работниците, екипа участващ в реагирането, и икономиката, от настояща и потенциална радиационна опасност като се предприемат действия, съответстващи на международни стандарти

3. Екип за Радиационна оценка:

- Работи под ръководството на ръководещия инцидента.
- Осигурява медицински специалист докладващ за събитието, давайки инструкции по телефона, относно действията които трябва да се предприемат преди да пристигне помощта.
- Изпраща радиационен помощен екип (оценяващ радиационната обстановка), който да извърши мониторинга с цел да определи дали уврежданията на пациентите са радиационно индуцирани.
- Извършва мониторинг за гама, бета и алфа радиация и установява периметърът на 100 $\mu\text{Sv/h}$ и къде има значителна потенциална контаминация с Алфа лъчение (Pu).
- Докладва на ръководещия инцидента за опасностите и дава предложение за
- мерките за защита на работниците (включително силите на реда) и контролира техните дози.
- Предоставя помощ на медицинското реагиране за да бъде направена радиационна оценка в пункта за събиране на пострадали и уреждане на поддръжка за медицинските служби, обработвайки вероятно радиоактивно замърсени пострадали.

4. Медицински аварийен екип:

- Работи под ръководството на ръководещият на място инцидента;
- Изпълнява и ръководи медицинското реагиране на мястото на инцидента, включително:
 - Създаване на пункт за събиране на пострадалите, за медицинско и радиационно сортиране - полево лечение, близо до мястото на аварията, с помощта на оценителя на радиационната обстановка.
 - Издирване на локални медицински служби с цел да бъдат използвани за лечение на потенциално радиоактивно замърсени / облъчени пострадали; информира техния медицински персонал за лечението на облъчените и радиоактивно замърсените

пострадали и опасностите. Урежда, ако е необходимо, заедно с оценителя на радиационната обстановка, предоставянето на експертна помощ по радиационен мониторинг и радиационна защита, на въпросните медицински служби;

- Дава оценка на засегнатите членове от населението (силно обезпокоени) които са засегнати от облъчването и не са в болницата или друга здравна служба;

- Дава медицински съвети и оказва помощ на местните медицински работници за третиране на радиоактивно замърсени /облъчени хора и рискът (минимален) за техният персонал.

5. Екип за Връзки с обществеността:

- Работи под ръководство на ръководещият на място инцидента.

- Ако аварията е обект на медийно или публично внимание, свиква медиен брифинг, с единственият официален източник, при заплаха и съответни действия на населението, активира се РС ако е необходимо.

6. Екип за разследване на инцидента:

- Работи под ръководство на ръководещия инцидента.

8. Реагиране при оказване на помощ в обект, използващ източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ)

А. Реагиране при получаване на информация за кражба на опасен ИЙЛ

Описание

Кражба на източник, съдържащ достатъчно радиоактивен материал за да може да се квалифицира като опасен.

Потенциални опасности

Неволното манипулиране с опасни количества без защита, може да доведе до постоянни увреждания от външно облъчване или поглъщане и локализирано замърсяване, налагащо извеждане. Незабавна заплаха за живота, може да представлява, манипулиране с количества 10 - 100 пъти по високи от критериите в приложение за опасен източник.

Аварийно реагиране

1. Оператор (реагиране за контролиране на източника):

- Докладва кражба на оторизираното длъжностно лице, като дава описание за вида на устройството и кражбата.

- Уведомява служителя по радиационна защита .

- Работи под ръководството на ръководителя на инцидента.

- Обезпечава извършването на неотложните следствени действия на местопроизшествието.

В сътрудничество с служителите на реда, ръководи действия за допълнително реагиране, включващи :

• Провеждане на издирване на място;

• Предоставя техническа помощ на служителите извън мястото на аварията ;

• Проверява и осигурява физическа защита и контрол на други източници.

- Ако източникът е намерен , гарантира че той не е повреден или не тече (ако е течен).

- Ако е повреден или има теч, уведомява длъжностните лица и подсигурява да бъде изследван дали не е външно замърсен.

2. Ръководителя на оперативната група от СД на МВР:

- Координира всички действия за реагиране, в сътрудничество със останалите

силите на реда като ръководител на инцидента близо до мястото на аварията.

- Обезпечава информирването на всички правителствени агенции.
- Изисква помощ за радиологична оценка от оператора или от национално ниво.
- Грижи се за измерванията, за предпазване на аварийните работници, включително и служителите на реда, и контролира техните дози, в сътрудничество с другите отговорни официални представители.

- Незабавно информира най-близко намиращите се болнични заведения, граничните пунктове и търговците на скрап, да внимават за наличие на източник или за радиационно - предизвикани увреждания.

3. Експертният екип за оценка на радиационната обстановка:

- Работи под ръководството на ръководещия оперативната група на СД на МВР.
- Оценява риска и предоставя техническа помощ на външните служебни лица за мястото на аварията и собственика;
- Грижи се за измерванията на аварийните работници, включително и на служителите на реда и контролира тяхната доза .
- При риск информира подробно ръководителя на инцидента;
- Установява пункт за оценка на радиационната обстановка, близо до мястото на инцидента и контролира дейностите на местопроизшествието.
- Възстановява обстановката и оценява получените дози, след приключване на оперативно - следствените действия.

4. Екип за разследване на инцидента:

- Работи под ръководството на ръководещия случая.
- Води следствието, в тясно сътрудничество със служителите на реда за установяване причината да не бъде извършен правилен контрол върху източникът и дали други източници не са били изгубени или откраднати.

5. АЯР и екипа за връзки с обществеността:

- Работи под ръководството на ръководещия оперативната група на СД на МВР;
- Незабавно уведомява обществеността, описвайки източника и изтъквайки опасността от него.
- Свиква медиен брифинг.

III. РЕД ЗА УВЕДОМЯВАНЕ НА ОРГАНИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ, СИЛИТЕ ЗА РЕАГИРАНЕ И НАСЕЛЕНИЕТО ПРИ ЗАПЛАХА ИЛИ ВЪЗНИКВАНЕ НА РАДИАЦИОННА АВАРИЯ, ТРАНСГРАНИЧНО ЗАМЪРСЯВАНЕ ИЛИ ИНЦИДЕНТИ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ

1. Система за оповестяване/предупреждение:

1.1. Налични системи за оповестяване /предупреждение

Системата за оповестяване / предупреждение на ССС, на общинската администрация и населението на общината включва комплекс от мероприятия, осигуряващи приемане на сигнали по линия на постоянните Оперативни дежурни в Столична община за бедствени състояния – радиационна авария. Постоянните оперативни дежурни предават информация за кризисни състояние към ОКИЦ и дежурен в ОСС, областната администрация, оповестяват състава на столичната общинската администрация и районите на Столична община, подават информация до търговските дружества, организации със стопанска и нестопанска цел и фирми на територията на общината,

Контролът за замърсеността на почвата, водата, въздуха, хранителните продукти и фуражите се извършва от радиометричните лаборатории на СРЗИ - София.

При усложняване на радиационната обстановка се организира непрекъснатата посменна работа в радиометричната областна лаборатория за гама-спектрален анализ към СРЗИ – София.

“Бедствено положение” се обявява със заповед на кмета на Столична община.

Копие от заповедта се изпраща незабавно на Областния управител и на Министъра на вътрешните работи.

В заповедта се определя начало на въвеждане на бедственото положение и срокът на неговото действие, но не повече от 30 дни. Заповедта се оповестява и на населението на общината, чрез средствата за масово осведомяване, вкл. мероприятия за незабавно изпълнение и временни ограничения, ако са необходими.

1.2. Отговорни длъжностни лица и функциите им

1.2.1. При получено предупреждение

Когато е възможно прогнозирано възникване на авария или прерастването и в по-голям клас, населението се уведомява за това и преди нейното възникване получава следните информация и съвети:

1. настройване на определена честота на радио- и телевизионните приемници;
2. подготвителни съвети към здравни, детски и учебни заведения и другите организации съгласно плана за защита при радиационна авария;
3. препоръки към определени професионални групи.

Оперативния дежурен на Столична община – приема получения сигнал, записва сигнала на хартиен носител, анализира и оценява информацията, взема решение за предаване на информацията на касаещото длъжностно лице, при необходимост извършва координация между две и повече длъжностни лица с допълнителна информация.

Старши експерта по КИС в дирекция „УОМПЗБПБ“ организира денонощно дежурство за поддържане готовността на ведомствата, общината и кметствата, и за оповестяването им при стихийни бедствия и аварии.

При получаване на сигнал за тежка радиационна авария или за трансгранично замърсяване с радиоактивни вещества дежурния по ССС оповестява:

- Кмета на Столична община;
- началника на СУ „ПБЗН“;
- директора на СД на МВР;
- Дежурния по Обл.СС.

По решение на кмета на общината се оповестяват и привеждат в готовност членовете на СОЩК и ръководствата на фирмите и обектите, кметовете на населени места със сигнал "Бедствие", посредством мрежата на мобилните оператори и БТК.

Дежурния по ССС изготвя и предава донесения до дежурния по Обл.СС за радиоактивно замърсяване по установените форми за донесение.

Кметовете на населени места и ръководителите на фирми оповестяват и привеждат в готовност подчинените си органи, стъкмяват и окомплектоват същите с материали, инструменти и транспорт съгласно стъкмителните таблици и ги подготвят за провеждане на СНАВР.

По решение на Кмета на общината, дежурния по ССС оповестява оперативните дежурни на РС ”ПБЗН”, РУ на СД на МВР и дежурния в ЦСМП, за привеждане в готовност на силите и средствата по плана за взаимодействие между техните организации и общината.

Оповестяването на населението се извършва чрез сиреннооповестителната система, а информация се подава:

- По радио и телевизии и с подвижни средства на РУ на СД на МВР, РС „ПБЗН“.
- По селата от кметовете и кметските наместници чрез наличните високоговорители.

Информационното осигуряване в местата за евакуация и др. места със струпване на хора се предвижда да бъде извършено с мегафони.

Най-решаващо за по-нататъшния успешен ход на СНАВР е първоначалното информиране на населението за:

- Местата за изнасяне (евакуиране) извън замърсените зони без допускане на паника.
- Инструкцията за поведение на населението.
- Пунктовете за раздаване на ИСЗ и йодни таблетки, събиране на пострадали и оказване на медицинска помощ.
- Полицейските постове за възстановяване на обществения ред и предотвратяване на мародерство.
- Ред и начини за привличане на работни групи от доброволци в помощ на СНАВР водени от щатни сили на МВР, Главна дирекция „ПБЗН“, МЗ, и др.

Когато е възможно прогнозирано възникване на авария или прерастването и в по-голям клас, населението се уведомява за това и преди нейното възникване получава следните информация и съвети:

1. настройване на определена честота на радио- и телевизионните приемници;
2. подготвителни съвети към здравни, детски и учебни заведения и другите организации съгласно плана за защита при радиационна авария;
3. препоръки към определени професионални групи.

Оперативния дежурен на Столична община – приема получения сигнал, записва сигнала на хартиен носител, анализира и оценява информацията, взема решение за предаване на информацията на касаещото длъжностно лице, при необходимост извършва координация между две и повече длъжностни лица с допълнителна информация.

1.2.2. За оповестяване на:

А. Органите за управление;

- от оперативния дежурен след указания от кмета на Столична община;

Б. Щаба за координация;

- от оперативния дежурен на касаещите ги длъжностни лица след указания от кмета на Столична община (*според обстановката*);

В. Силите за реагиране;

-от оперативния дежурен, след координация с кмета на Столична община;

Г. Населението.

– от кмета на Столична община, кметовете на райони, след координация със СУ „ПБЗН“;

За своевременното информиране на населението за създадената обстановка е нужно:

а) готовност за използване на местните средства за масова информация (радио, телевизия и преса) за оповестяване на населението и даване на указания за защита по всяко време на денонощието.

б) разясняване на населението чрез средства за масова информация за особеностите на бедствието, поведението и действията на населението при радиоактивно заразяване и замърсяване и информиране за обстановката.

Информацията се предоставя на населението, без да е необходимо изричното ѝ поискване и по начин, осигуряващ постоянен и безпрепятствен достъп до нея.

Информацията се преразглежда, обновява и предоставя на населението, както и в случаите на съществени промени в нейното съдържание и обхват.

В случай на авария засегнатото население незабавно се уведомява от органите за управление съобразно тяхната компетентност и периодично се информира за аварията, нейните характеристики, предвидените защитни мерки и при необходимост - за мерките за защита на здравето, които трябва да бъдат предприети, включително:

1. вида на аварията и при възможност характеристиките ѝ (характер, продължителност и възможно развитие);

2. полезни съвети за лична хигиена и дезактивация;

3. полезни съвети за прилагането на мерки за защита на здравето, като:

а) ограничаване на консумацията на определени хранителни продукти, които е възможно да са замърсени с радиоактивни вещества;

б) пребиваване в затворени помещения;

в) организацията по раздаване и използване на индивидуални средства за защита и лекарствени средства;

г) организация за временно извеждане;

4. информация за съдействие на органите на изпълнителната власт и аварийните екипи и спазване на техните разпоредения.

При получаване на сигнал за тежка радиационна авария или за трансгранично замърсяване с радиоактивни вещества дежурния по ССС оповестява:

- Кмета на Столична община/Зам. кмета, секретаря на ССС/;

- Директора на СД на МВР;

- Началника на Столично управление „ПБЗН“;

- Дежурния по ССС и дежурния на Обл. ССС.

По решение на Кмета на Столична община се оповестяват и привеждат в готовност членовете на СОЩК и ръководствата на фирмите и обектите, кметовете на населени места със сигнал "Бедствие", посредством мрежата на мобилните оператори и БТК.

Дежурния по ССС изготвя и предава донесения до дежурния по Обл. ССС за радиоактивно замърсяване по установените форми за донесение.

Кметовете на населени места и ръководителите на фирми оповестяват и привеждат в готовност подчинените си органи, стъкмяват и окомплектоват същите с материали, инструменти и транспорт съгласно стъкмителните таблици и ги подготвят за провеждане на СНАВР.

По решение на Кмета на общината, дежурния по ССС оповестява оперативните дежурни на РС "ПБЗН", РУ на СД на МВР и дежурния в ЦСМП, за привеждане в готовност на силите и средствата по плана за взаимодействие между техните организации и общината.

Оповестяването на населението се извършва чрез сиреннооповестителната система, а информацията се подава:

- По радио и телевизии и с подвижни средства на РУ на СД на МВР, РС „ПБЗН“;

- По селата от кметовете и кметските наместници чрез наличните високоговорители.

Информационното осигуряване в местата за евакуация и др. места със струпане на хора се предвижда да бъде извършено с мегафони.

Най-решаващо за по-нататъшния успешен ход на СНАВР е първоначалното информирание на населението за:

• *Местата за изнасяне (извеждане) извън замърсените зони без допускане на паника.*

- *Инструкция за поведение на населението.*
- *Пунктовете за раздаване на ИСЗ и йодни таблетки, събиране на пострадали и оказване на медицинска помощ.*
- *Полицейските постове за възстановяване на обществения ред и предотвратяване на мародерство.*
- *Ред и начини за привличане на работни групи от доброволци в помощ на СНАВР водени от щатни сили на МВР, Главна дирекция „ПБЗН“, МЗ, и др.*

1.3. Схеми за оповестяване - / Приложение №...../.

IV. МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА И ОТГОВОРНИТЕ ОРГАНИ И ЛИЦА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ЛИКВИДИРАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ РАДИАЦИОННА АВАРИЯ, ТРАНСГРАНИЧНО ЗАМЪРСЯВАНЕ ИЛИ ИНЦИДЕНТИ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩО ЛЪЧЕНИЕ

Основните видове защитни мерки са:

1. уведомяване; 2. лична дезактивация и допълнителни изисквания към обществената и личната хигиена ;3. индивидуален и радиационен мониторинг; 4. ограничаване и контрол на достъпа в местата и районите, замърсени с радиоактивни вещества; 5. защита на дихателните органи; 6. използване на защитни облекла; 7. укриване; 8. йодна профилактика; 9. временно извеждане; 10. преселване (временно или постоянно); 11. ограничаване на потреблението на хранителни продукти и фуражи, замърсени с радиоактивни вещества; 12. дезактивация на места и райони, замърсени с радиоактивни вещества, и на имущество, както и ограничаване на ползването им.

1. Временно извеждане на населението.

1.1. Длъжностни лица, които могат да разпореждат временно извеждане;

Временно извеждане на населението ще се извърши при разпореждане на висшестоящите органи. Съгласно чл. 65, ал. 2, т. 8 от Закона за защита при бедствия кмета на общината организира временното извеждане на пострадалите лица. В района на бедствието и при отделните локални случаи временно извеждане на лица от мястото на намеса може да нареди ръководителя на място - специалистите от ПБЗН, РУ на СД на МВР и делегирани от кмета длъжностни лица от общината.

- Кмет на Столична община;
- Заместник-кметове, Кметове на райони;
- Главен секретар на Столична община.

1.2. Случаи на извеждане

Временно извеждане на населението се осъществява само при определени ситуации на населението на отделни райони на Столична община.

Временно извеждане се разпорежда, когато радиоактивният облак се движи в посока на Столична община и застрашава населението.

1.3. Маршрути за извеждане

Избират се най-късите и безопасни маршрути, в посока перпендикулярна на посоката на вятъра и радиоактивния облак.

Определят се от кметовете и кметските наместници, като за целта се определят защитените места. След извършване на разузнаване за наличие на радиоактивно замърсяване и

получаване на достоверна информация, ръководителят на място указва къде и какъв е маршрута за извеждане на хората. Ако има предварително определен за целта маршрут и не противоречи на данните от разузнаването хората се насочват по този маршрут.

При възникване на аварии в Столична община / отделните райони / са разработени планове за организирано извеждане на населението.

Организира се разузнаване за обстановката в засегнатите райони на два етапа:

- Първи етап – за добиване на оперативна информация;
- Втори етап – за осигуряване на силите и средствата и евакуация на пострадалите.

След извършване на разузнаване и получаване на достоверна информация , ръководителят на място казва, къде и какъв е маршрута за извеждане на хората от огнището на поражение. Ако има предварително определен за целта маршрут и не противоречи на данните от разузнаването хората се насочват по тези маршрути.

1.4. Длъжностни лица от общинската администрация, отговорни за извеждането и грижите за хора, нуждаещи се от специална помощ / децата и хората в неравностойно положение, ако тези грижи не могат да бъдат осъществявани от хората, които обичайно ги полагат /

- * Кмета на Столична община;
- * Кметовете на райони, кметове на села и кметските наместници;
- * Заместник кмет – направление “Култура, образование, спорт и превенция на зависимости”;
- * Заместник кмет – направление “Здравеопазване, интегриране на хора с увреждания и социални дейности”;
- * Директор на Дирекция “Социално подпомагане”;
- * Директор на ОП ”Социален патронаж”;

2. Места за временно настаняване.

2.1. Определяне на подходящи места за временно настаняване (използване на сгради предварително избрани за тази цел, изградяване на палаткови лагери);

При възникване радиационна авария и радиоактивно замърсяване, населението се настанява в наличните противорадиационни укрития или помещения пригодени, като такива.

Когато временното извеждане се извършва извън територията на общината /района/, местата за настаняване се определят от висшестоящите органи и ръководствата на област София и в общините в които се извършва самото настаняване.

За настаняване при недостиг на сгради може да се изградят и палаткови лагери.

В Столична община са разработени и планове на СО и районите.

Плановете на районите са работени с графична част и пояснителна записка.

В Пояснителната записка за всеки район са указани:

1. Сградния фонд за настаняване / ако е необходимо такова / и съответната жилищна площ – обществени сгради, частни жилища, вили, почивни домове, училищни сгради и детски градини;

2. Определено е населението по жилищни комплекси, квартали села за извеждане както следва:

- работещ персонал;
- членове на семейства;

3. Разработена е подробна инструкция за оповестяване на населението по жилищни комплекси, квартали и села;

4. Определен е броят на пунктовете за качване на населението за транспортиране. Съставени са предварителни списъци за качване на отделните транспортни средства.

5. Сключени са договори с фирми – превозвачи за извозване на населението;

7. Направени са подробни разчети за наличие и недостига на необходимото оборудване за настаняване;

6. Определени са лицата от районната общинска администрация отговарящи за:

- оповестяване на населението по жилищни комплекси, квартали и села;
- настаняване на населението в местата за временно извеждане;
- качване на транспортните средства;
- осигуряващи доставката на необходимото оборудване и др.;
- осигуряващи извозването на болните, старите хора и майките с малки деца;
- осигуряващи медицинското осигуряване при превозване на населението, приема не и тяхното настаняване.

7. Определени са маршрутите за изнасяне, разкрити са КПП и регулировъчни постове.

2.2. Оценка на наличното и недостигащото оборудване;

За извършване на точна оценка на наличното и недостигащо оборудване на сградите за настаняване с легла, постелъчен материал, завивки и други са изградени комисии от общината и районите, които определят какво и колко недостига, от къде ще се вземе и изготвят заявка за недостигащото, която изпраща до Областния кризисен щаб и МВР.

Очаква се да има недостиг на палатки (фургони) за настаняване на изведеното население, легла, постеловъчни материали, завивки, оборудване свързано със санитарно-хигиенните нужди на същите, ИСЗ, препарати за почистване, цистерни за транспортиране на вода, подвижни ел. агрегати, осветителни тела, проводници за осигуряване на ел. напрежение за изграждащите се временни лагери.

Оценката на наличното оборудване и необходимост от доставка за покриване на нуждите ще се извърши от Щаба за координация след получаване на достоверни сведения за пораженията в следствие на радиоактивното замърсяване в резултат на авария или трансграничен пренос.

2.3. Длъжностно лице от общинската администрация, отговорно за осигуряване на наличното оборудване;

- Заместник кмет “Обществен ред, сигурност и ординация и контрол”;
- Заместник кмет „Транспорт и транспортни комуникации,“;
- Директор на дирекция “Социално подпомагане”;
- Директор на дирекция „Логистика”.

2.4 .Разчет на недостигащото оборудване;

Разчета ще се изготви на база брой на пострадалите и недостиг на оборудване / легла, дюшеци, одеала, палатки, фургони и др. /;

Недостигащо оборудване да се набави, чрез заявки от склада на СК на БЧК, ДР и ВВр.З и склада на Столично управление “ТБЗН” - София.

2.5 . Длъжностни лица от общинската администрация, управляващи местата за временното настаняване.

Длъжностните лица от ОА, управляващи местата за временно настаняване ще бъдат назначени със заповед на кмета от ръководния състав на определеното за настаняване място / директор на ученическо общежитие, директори на училища и детски градини и др.).

Местата за временно настаняване се управляват от:

- За сгради общинска собственост – директор на дирекция “Общинска собственост”;

- Училища и общежития – Директорите на съответните учебни заведения;
- Палатковите лагери - Директор на дирекция ГРАО;
- По селата – кметовете на населени места.

3. Оценка на нуждите от снабдяване с храна, вода, лекарствени продукти, медикаменти др. от първа и последваща необходимост

3.1. Отговорно длъжностно лице от общинската администрация координиращо нуждите от храни, вода, медицински изделия, лекарствени продукти и други

- Заместник кмет -“Здравеопазване, интеграция на хора с увреждания и социални дейности”;
- Заместник кмет – „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия”;
- Директор на дирекция – „УОМПЗБПБ”;
- Директор на Дирекция “Здравеопазване”.

3.2. Длъжностни лица, извършващи оценка на нуждите от храни, вода, медицински изделия, лекарствени продукти и други

Оценката на нуждите от храна, вода, медицински изделия и др. се извършва въз основа на получената информация от разузнаването (ОГ) и кметовете на райони и населени места. Същата се извършва от дирекция Социални дейности, подпомагани от дирекция “Социално подпомагане”, а за нужните медицински и лекарствени продукти от представителя на СРЗИ в СОКЦ.

Директор на дирекция „Обществени поръчки и концесии”;

Директор на дирекция „Логистика”;

Директор на дирекция „Финанси”;

Директор на ОП „Социален патронаж”;

Определени са и местата за тяхното раздаване във всички райони на Столична община.

Необходимо е всички семейства живеещи в районите на Столична община да подготвят “семеен комплект” за бедствие.

3.3. Във районите на Столична община подлежащи на временно извеждане на населението са направени разчети за *три дни* за нуждите от:

- вода;
- храна;
- лекарствени продукти;
- медицински изделия;
- отопление;
- осветление;
- постелочно оборудване.

Разчетите са направени на базата на следната разкладка за **едно** денонощие:

№ по ред	Наименование	Грамаж /бр/ на човек
I.Хранителни продукти		
1.	Хляб	800гр.
2.	Сирене / кашкавал	35гр.
3.	Кисело мляко	400гр./кофички 2 бр.
4.	Колбаси	30 гр.
5.	Масло	15 гр.

6.	Захар	25 гр.
7.	Конфитюр	25 гр.
8.	Вода	20 л.
9.	Консерви	2 бр.
10.	Яйца	1 бр.
II. Нехранителни продукти		
1.	Сапун	1бр.
2.	Веро - опаковка	1/2бр.
3.	Тоалетна хартия	1 ролка. за 3дни

Конкретно са разработени искания от районите на Столична община за тяхното осигуряване чрез доставчици на място. Необходимо е районите на Столична община да сключат договори с фирми доставчици след отпускане на необходимите финансови средства по Решение на Столичния общински съвет.

Във всички райони са направени разчети за необходимостта от следното имущество.

№ по ред	Наименование
1.	Палатки
2.	Шалтета
3.	Одеяла
4.	Възглавници
5.	Печки
6.	Дърва за огрев
7.	Агрегати за осветление с кабелна мрежа
8.	Водоноски
9.	Преносими химически тоалетни
10.	Походни кухни и др.

Определени са и местата за тяхното раздаване във всички райони на Столична община.

4. Разчистване на пътищата и осигуряване на проходимост.

Измиване на пътища, улици, тротоари, площади, алеи и зелени площи, дезактивация чрез преораване и отнемане на повърхностния слой.

4.1. Отговорно лице на дейностите по разчистването;

Заместник кмет „Транспорт и транспортни комуникации“;

Заместник кмет „Инвестиции и строителство“;

Директор на „Столичен инспекторат“;

Директор на дирекция „Инженерна инфраструктура“;

Директор на дирекция „Транспорт“;

Директор на дирекция „Транспортна инфраструктура“.

Щаб за координация при бедствия – експерти и специалисти;

Представител на СУ „ПБЗН“ - София.

4.2. Налично оборудване и местонахождението му;

Наличното оборудване и техника на общинските, държавните фирми, и фирми на юридически лица със стопанска и нестопанска цел;

Споразумителна кореспонденция за предоставяне на техника срещу актове за възлагане, като средствата се възстановяват от Междудуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане - МС).

По разпореждане на Председателя на Щаба, за координатор по разчистване на пътищата и осигуряване на тяхната проходимост от Столична община е назначен директора на дирекция “Транспортна инфраструктура”.

Под негово ръководство се създава организация за:

- определяне на маршрутите за движение на силите и средствата;
- броя и състава на подразделенията;
- отговорни лица за отделните групи;
- определянена видовете работи;
- необходимост от привличане на допълнителни сили и средства;

4.3. Организация на действие на силите на Столична община

При Радиационна авария на територията на Столична община / един или няколко района /, ССС, след анализ и оценка на обстановката в местата на бедствието / по данни от оперативните групи и докладите на кметовете на райони /, насочват предварително създадената групировка от сили и средства към местата за провеждане на СНАВР. По разпореждане на Председателя на ССС, за координатор по разчистване на пътищата и осигуряване на тяхната проходимост до местата от Столична община е назначен директора на Столичен инспекторат.

Под негово ръководство се създава организация за:

- определяне на маршрутите за движение на силите и средствата участващи във СНАВР;
- брой и състав на подразделенията за участие в СНАВР;
- отговорни лица за отделните групи;
- определяне на видовете работи по възстановяване на разрушените участъци и обекти по райони;
- необходимост от привличане на допълнителни сили и средства;
- др.

5. Организация на комуникациите.

5.1. Налични средства и възможности за комуникация / директни телефонни връзки, обходни телефонни връзки, мобилни телефонни връзки, радио връзка и интернет връзка/ на Столична община с околния свят - ОКИЦ, областния управител, със съседни общини и населени места, районите, кметствата от общината и длъжностни лица от общината;

- Технически комплекс за оповестяване ТКО за връзка по команден ред с областен дежурен по линия на държавното оповестяване за кризи от военен и невоенен характер;

- Превключване на връзките от обществената електронна съобщителна мрежа на VIVACOM - БТК за нуждите на органите за ръководство при бедствия – Министерски съвет, Щабовете за координация в Столична община и районите;

- Стационарен телефон / факс за връзка с номер при Оперативния дежурен по ССС;

- Списък с телефони за връзка (мобилни и стационарни) на ССС, Щаба за координация на СНАВР, състава на столичната общинската администрация, органи на изпълнителната власт, търговски дружества и фирми, организации с нестопанска цел на територията на общината;

- Местните радио и телевизионни кабелни станции;

Комуникациите в Столична община се осъществява както следва:

1. В общината е изградена цифрова АТЦ “Нортел”, намираща се в сградата на ул. “Московска” 33. По наети от VIVACOM - БТК линии се осъществява аналогова телефонна връзка с оперативните дежурни в районите;

2. Посредством наети цифрови линии се осъществява речева и факсимирна свръзка с районите на Столична община, кметствата в населените места, държавните институции и др. ведомства на територията на общината, общинските търговски дружества и др.;

3. Посредством наета телексна връзка се осъществява документалния обмен между ОД по ССС и дежурния в РЦ на VIVACOM - БТК;

Столична община използва корпоративна GSM мрежа за връзка между основния ръководен състав;

В общината е изградена цифрова УКВ радиовръзка за оповестяване и управление от Столична община през районите до кметствата, а така също с дежурния на Областния съвет по сигурност и дежурния в Столичната дирекция на МВР;

4. Със Столично управление "ПБЗН" – област София, /ОКИЦ/, граничещите със Столична община съседни общини и др. населени места няма изградени преки комуникации. При необходимост се комуникира с отделни представители чрез GSM мрежата, АТЦ на VIVACOM - БТК и факсимилните апарати;

5. С районите се обменят данни посредством Интернет.

В момента в Столична община се изгражда система за превенция и управление при бедствия и кризи.

5.2. Планиране на допълнителни и резервни средства за комуникация и връзка с околния свят;

Искане до Областния управител на София.

5.3. Разработен е телефонен указател и са посочени e – mail адреси.

5.4. Отговорно длъжностно лице от общинската администрация, координиращо комуникациите по време на бедствие.

За координиращо лице е назначен старши експерта по КИС в дирекция "УОМПЗБПБ".

6. Законност и ред.

6.1. Длъжностно лице, отговарящо за реда и законността;

Директор СД на МВР – София;

Директор на дирекция "Сигурност, обществен ред и масови прояви";

При инцидент с радиоактивен източник на йонизиращо лъчение се сформира аварийен екип, включващ специалисти от:

- Агенция за ядрено регулиране;

- Столично управление "ПБЗН" – област София;

- Национален център по радиобиология и радиационна защита;

- СД на МВР, служба "Контрол на общоопасните средства";

- Министерство на околната среда и водите (при опасност за околната среда /;

- ИЯИЯЕ – БАН – (при необходимост от прибиране на радиоактивния материал като РАО);

- СД на МВР – при необходимост от ограждане на периметър на сигурност около зоната на инцидента;

- Столично управление „ПБЗН” – при опасност или наличие на пожар в обект с радиоактивни източници или материали;

6.2. Координация/съгласуване на дейността на специализираните изпълнителни органи и длъжностното лице от общинската администрация, отговарящо за реда и законността.

Взаимодействието между Общинската администрация (КЦ) и органите на МВР се извършва съгласно Планове за взаимодействие.

Осъществява се с органите на РПУ под ръководството на Началника на РПУ и указанията на отговорника от общината – Секретаря на общината.

Силите на посочените органи изпълняват следните основни задачи:

- Организиране на комендантска служба в района и по пътищата водещи към него.
- Отцепване на пострадали жилищни сгради и стопански обекти;
- Осигуряване охраната на магазини, складове и жилищни домове на населението в огнищата на поражение;
- Усилване охраната на обществени сгради и обекти от НС и такива съхраняващи документи от особена важност;
- Предотвратяване на паника сред населението и възстановяване спокойствието и обществения ред, борба с мародерите;
- Въвеждане ред по бензиностанциите;
- Осигуряване условия за въвеждане силите на ПБЗН;
- Установяване самоличността на загиналите;
- Извършване адресната регистрация на евакуираното население;
- Набелязване на мерки за недопускане на аварии и катастрофи;
- Осигуряване на административен надзор за изпълнение на режимните мероприятия, свързани с прехраната на населението, разпределението на лекарствата и др.
- Осигуряване на ред и безопасност при евакуация на населението и материалните ценности от района на бедствието.

7. Логистика.

Логистиката е дисциплина, занимаваща се с проектиране, анализ, управление и контролиране на потоци от материали, хора и енергия. Основната задача на логистиката е оптимизация на процеси включително доставката на необходимите стоки или материали на точното място и време при зададени количество и качество с минимални усилия и разходи.

Ще бъде извършен разчет на съществуващите запаси от ИСЗ, хранителни припаси, лекарствени средства, дрехи, постелъчни материали в местните търговски обекти и аптеки, и анализ на необходимостта за незабавно свързване с доставчиците и фондации за доставяне на дарения.

7.1. Задачи и отговорни длъжностни лица участващи в логистиката

Материалите, свързани с отстраняване на аварии по КЕМ се осигуряват от аварийните запаси на съответните фирми.

Прибори за радиационно разузнаване и др. дозиметрична апаратура за индивидуален и колективен контрол се осигуряват от “ПБЗН”, МО и МВР.

Деактивационни материали могат да бъдат доставени от местната търговска мрежа. Техника за дезактивация и поливъчни машини ще се осигурят от РС ПБЗН, местните фирми, а за недостигащи ще се търси съдействие от съседни общини чрез ОКИЦ – СУ ПБЗН.

Индивидуални средства за защита за населението ще се осигурят общинските складове.

По време на спасителните работи личния състав от формированията ще получават безплатна храна. Храната ще се подготвя от налични ресторанти и столове или временни пунктове, които ще бъдат развърнати в районите за почивка на формированията. Реда за поднасяне на храната ще бъде в зависимост от условията за работа. Ако същите позволяват, топла храна ще се поднася на мястото за работа, а при неблагоприятни условия храненето ще се извършва на пункта за приготвяне или се приготвя в сух вид.

Техническото осигуряване на техниката ще се извършва от водачите и стационарните технически работилници на фирмите и обектите, чиято собственост е автомобилната и инженерната техника. Техниката привлечена за участие в СНАВР се явява със заредени с ГСМ резервоари, които им осигуряват най-малко едно денонощие работа. В хода на СНАВР

зарезждането ще става от автоцистерни с ГСМ в района за работа. За осигуряване на ГСМ е сключен договор с "Петрол" и др.

Механизацията ще се пренасочва към района на аварията за извършване на дезактивация.

Основните задачи, свързани с осигуряването на продукти от първа необходимост са следните:

- Изготвяне разчет на съществуващите хранителни припаси, лекарствени средства, дрехи, постелъчни материали и други стоки от първа необходимост намерени в наличност към момента на бедствието.

- Изготвяне разчет за необходимостта от хранителни запаси, лекарствени средства, дезактивационни материали и други стоки от първа необходимост за осигуряване цялото население от пострадалия район.

- Осигуряване на необходимите количества постелъчен материал, легла, одеала и др. само за населението настанено във временни помещения, палаткови лагери, фургони и др.

- Определяне на доставчици и влизане в договорни отношения с тях за доставяне на недостигащите материали, ИСЗ и стоки от първа необходимост.

- Издирване на фондации и организации за доставка на дарения от страната и чужбина и определяне необходимостта от инвентар и имущество.

Деятности на отдела по снабдяване за подпомагане на пострадалите:

*Закупуване на материалите и водене на преговори с доставчиците – *извършва се от специалисти, профилирани по видове закупувани материали, с цел постигане на по-добри резултати;*

* Управление на функцията снабдяване:

а) разработване на политики за снабдяване;

б) процедури за извършване на дейностите;

в) контрол и координиране на операциите по снабдяването;

г) да управлява взаимовръзките със специални доставчици.

*Следене изпълнението на поръчките:

а) следене изпълнението на сключените договори с доставчиците;

б) поддържане на взаимовръзките с тях;

в) научаване на информация за изпълнение на конкретна поръчка;

г) преодоляване на възникнали проблеми.

*Стратегическо планиране и провеждане на проучвания:

*Административни дейности – всички оперативни дейности, които се извършват от служителите в отдела, свързани с изготвяне на документи, доклади, въвеждане на информация и др.

Заместник кмет „Законност и обществен ред, координация и контрол”;

Заместник кмет „Финанси, стопанска дейност, европейски програми и проекти”

Директор на дирекция „Обществени поръчки и концесии”;

Директор на дирекция „Логистика”;

Директор на дирекция „Финанси”;

7.2. Ред за взаимодействие и съгласуване между тях;

Деятности, водещи до избор на подходящи доставчици:

*Разработване и поддържане на база от доставчици – да се обхванат също и потенциалните доставчици за в бъдеще като се изхожда от промените, които се очаква да настъпят в продуктовата структура на фирмите. За преработване на тази база от доставчици е необходимо да има координираност между Столична община и фирмите доставчици.

*Източници на информация: файл с данните за доставчиците в отдела по снабдяване:

- данни за името на доставчика и материалите;

- за качеството на получаваните материали и надеждността на доставките;

-обща информация за производството и управление на доставчика и други.

*Каталог на доставчиците;

- включва всички участници в създаването и довеждането на продуктите до клиентите

* координира се чрез информационната система, до която имат достъп всички участници.

7.3. Договорени споразумения с доставчици;

Споразуменията с доставчиците се определят на базата на двустранно подписани договори с определени в тях цени на стоките, срок за доставка и количество

*Определяне на онези, закупувани от Столична община материали и компоненти, за които са необходими партньорски взаимоотношения с доставчиците.

7.4. Отговорно длъжностно лице от общинската администрация, координиращо изпълнението на дейностите.

Заместник кмет „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия” ;

Заместник кмет „Финанси, стопанска дейност, европейски програми и проекти”

8. Транспорт.

8.1. Отговорни длъжностни лица от общинската администрация, координиращи осигуряването на транспорта;

Заместник кмет „ Транспорт и транспортни комуникации”;

Директор на дирекция „Транспорт”.

8.2. Налични МПС и местонахождението им;

За осигуряване извеждането на населението са подготвени предварителни разчети от районите.

Разработена е таблица за необходимите транспортни средства за извеждане на същото по райони на Столична община.

Споразумителна кореспонденция за предоставяне на транспортни средства за извозване на пострадали до местата за настаняване или оказване на първа помощ, срещу актове за възлагане с транспортните фирми, като средствата се възстановяват от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане – Министерски съвет.

8.3 Списък на лицата / юридически и физически / и координати за връзка с тях, които осигуряват транспортни средства.

„Център за градска мобилност” ЕАД.- сл.тел. 831 90 75 / факс 831-90-71.

В Столична община на основание решение на Председателя на ССС, от състава на Щаба се създава работна група на основата на дирекция “Транспорт”, като допълнително се привличат експерти и специалисти от следните дирекции:

- дирекция “УОМПЗБПБ”;
- дирекция “Кординация и контрол”;
- дирекция “Финанси”;

Личният състав на работната група е разпределен в отделните райони на Столична община.

9. Здравеопазване.

Медицинското осигуряване включва оказване на медицинска помощ от специализирани медицински екипи от МБАЛ и намеса на органите за държавен здравен контрол - СРЗИ за намаляване на въздействието на радиационната авария върху здравето и осигуряване на безопасността на населението.

Ръководителите на здравните и лечебните заведения осигуряват и обучават специализирани екипи за оценка на аварийната обстановка и оказване на спешна медицинска помощ при радиационни аварии.

Контролът на замърсяването с радиоактивни вещества се извършва за предотвратяване на разпространението му върху пострадалите от радиационната авария, медицински екипи, др. участници в спасителните дейности и на апаратурата и другите средства, използвани при оказването на медицинската помощ.

Здравните норми за защита на лицата в случай на радиационна авария имат за цел:

- предотвратяване появата на детерминирани здравни ефекти (вредни за здравето ефекти от въздействие на йонизиращи лъчения, за които има минимална прагова доза, предизвикваща даден вреден ефект).
- ограничаване на риска от развитие на стохастични ефекти (вредни за здравето ефекти от въздействие на йонизиращи лъчения, за които се приема, че няма прагова доза).

Здравните норми се прилагат с оглед не допускане превишаване на допустимите дози на облъчване на специализираните екипи, които участват при радиационни аварии, както и за осигуряване защитата на населението чрез неотложни защитни мерки.

Осигуряването на неотложните защитни мерки се извършва:

- възможно най-рано във времето;
- при едновременно прилагане на повече от една защитна мярка.

Здравните норми за защита на населението се определят чрез:

- прогнозираны погълнати дози в рамките на 48 часа;
- предотвратими дози, посочени в Приложение № ;

Здравните норми за прилагане на дълговременни защитни мерки и за прилагане на йодна профилактика са посочени в *Приложение №* .

9.1. Длъжностно лице, отговорно за координацията на действията за оказване на първа помощ;

Заместник кмет- „Здравеопазване, интеграция на хора с увреждания и социални дейности”;

Координацията на действията за оказване на първа помощ ще се извършва от СРЗИ, дирекция „Здравеопазване”, изпълнителните директори на МБАЛ, които са и членове на СОЩК. За целта ще бъдат привлечени и всички училищни фелдшери и медицински сестри, както и семейните лекари.

9.2. Определяне на здравните заведения с възможност за оказване на специализирана медицинска помощ и каква специализирана медицинска помощ могат да оказват?

Лечебно - евакуационното осигуряване, лекарственото и медицинско снабдяване и социалното подпомагане на населението, ще се осъществява от **МБАЛ – 4бр., Специализирани болници за активно лечение- 7бр.** / I САГБАЛ, II САГБАЛ, СБДПЛРДЦП, СБДПЛР ”Кремиковци”, СБДПЛР ”Панчарево”, СБДПЛР ”Бухово” и СБАЛОЗ/, **МЦ – 3 бр./ №1, №16**

№31, за пневмофтизиатрични заболявания, за психично здраве, за кожно-венерически заболявания, **ДЦ – 1бр./ дентален център/, ДКЦ – 2,3,5,6,7,8,10,11,12,13,14,15,16,17,18,20**

21,22,23,24,25,28,29,30 и др. здравни и лечебни заведения на територията на общината, 2 360 индивидуални практики и над 10 000 бр. аптеки от тях:

- **общински – 6 бр.;**
- частни – над 9 900 бр.,

на базата на съществуващата структура и наличната окомплектованост, по схемата за ежедневен живот и месторазположение.

Съществуващите медицински учереждения имат възможност да формират подвижни /от ДКЦ и МЦ/ и стационарни лекарски екипи, които да подпомагат медицинските сили на ЦСМП по:

- осигуряване на първа лекарска и квалифицирана медицинска помощ по жизнени показания в местата за временно настаняване на населението и за усилване на др. лечебни заведения;

- консултативна помощ на др. лечебни заведения, старчески домове, социални домове, детски ясли и детски градини и др.

- при извеждане на пострадалото население, специализираната помощ ще се оказва извън зоната на аварията.

- организацията за извеждане на ранените се осъществява извън зоните за поражение.

9.3. Налично оборудване в определените здравни заведения;

Медицинското оборудване е добро, но има необходимост от допълнителна апаратура.

9.4. Налични запаси от медицински изделия и лекарствени продукти в определените здравни заведения и за какъв период от време запасите ще бъдат достатъчни?

При бедствие лечебните заведения разполагат със запаси от текущо финансово, материално-техническо и кадрово осигуряване както следва:

- за оказване на спешна и квалифицирана медицинска помощ – за 10-15 дни;

- с лекарствени средства – за 20 дни;

- с гориво-смазочни материали – съгласно сключените договори;

- с вещеве имуществено, домакинско имуществено, вода, електро и топлоенергия – за целия период;

Запасите на медицинските средства са съсредоточени в ЦСБ – с. Елешница и филиал Искрец и тези към лечебните заведения.

Дейността по маньовъра, подготовката и взаимодействието се координира от оперативна група от дирекция “Здравеопазване” и дирекция “Социални дейности”;

Медицинските формирования провеждат йодна профилактика на населението от районите на Столична община, попаднало в зоните с висока радиация в специализирани пунктове. За населението на Столична община са осигурени 182 400 бр. блистера Калиев йодид. Същите ще бъдат раздадени след Решение на Министерски съвет.

Медицинското осигуряване се организира с цел оказване на първа медицинска първа лекарска помощ, специализирана и квалифицирана помощ на работниците и служителите, населението и личния състав от силите на единната спасителна система и доброволните формирования участващи в СНАВР. Организира се от изпълнителните директори на МБАЛ и останалите лечебни заведения, посредством подчинените им медицински сили. Основа на медицинската групировка са силите на лечебните заведения, МБАЛ, общопрактикуващите лекари, екипите на ЦСМП.

Специализирания транспорт се осигурява основно от центъра за СМП. Чрез органите на РИОСВ се провежда непрекъснат контрол на околната среда, а чрез СРЗИ се организират и провеждат строги санитарно-хигиенни и протиепидемични мероприятия с цел недопускане на възникване и разпространение на епидемии сред населението.

10. Възстановяване на инфраструктурата на общината.

10.1. Ръководство на дейността по възстановяване на услугите и инфраструктурата;

Ръководството по възстановяването на съоръженията и други обекти на инженерната инфраструктура в Столична община се осъществява от направленията :

1. “Инвестиции и строителство”;

2. “Зелена система, екология и земеползване”.

10.2. Отговорни лица, ангажирани за определяне на местата и обектите / инфраструктура / за възстановяване; степенуване по важност на обектите; извършване на възстановителните работи;

Под ръководството на Зам-кмета на общината се изграждат най-малко 2 работни комисии от специалисти за извършване на оглед и провеждане на дезактивация на обектите.

Важността на обектите за дезактивация се определя въз основа на целесъобразността от тяхното използване, а именно:

1. Обекти от хранително-вкусовата промишленост, обекти определящи жизнената дейност на общината и осигуряващи стоки от първа необходимост.
2. Обекти на здравеопазването и образованието.
3. Улици, жилищни и стопански сгради.

На основание заповед на Кмета на Столична община се съставят комисии от специалисти от дирекции на Столична община както следва:

- дирекция “Инженерна инфраструктура”;
- дирекция “Общински земи, гори и поземлени отношения”;
- дирекция “УОМПЗБПБ”;
- дирекция “Зелена система”;
- дирекция “Околна среда”;
- дирекция “Транспортна инфраструктура”;
- дирекция “ЖОСТЕЕ”;
- дирекция “Здравеопазване”;
- представители на районите;
- др.

За участие в комисията се привличат експерти от:

1. “Софинвест” ЕООД;
2. “София – проект” ;
3. СУ “ПБЗН” – София;
4. Експерт – оценител / лицензиран /;
5. Външни експерти.

Комисията да:

1. Извърши оглед и оценка на нанесените щети на “пострадалите обекти” от инженерната и транспортната инфраструктура на територията на Столична община / районите;
2. Изготви списък на всички “пострадали обекти”, степенувани по важност;
3. Да подготви необходимите документи за проектиране - изготвяне на технически проекти / задания / за възстановяване на обектите;
4. Осигури необходимите финансови средства за тяхното възстановяване или изграждане;
5. Да възложи процедура за сключване на договори;
6. Да осъществява контрол при изграждане на обектите и приемане на същите;
7. Да изготви заповед за поставените и задачи.

В заповедта се указва времето, реда за работа на комисията и срока за изготвяне на констативния протокол с предложения за провеждане на:

- краткосрочни мероприятия;
- средносрочни мероприятия;

- дългосрочни мероприятия.

10.3. Ред за координация на дейностите;

Подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие.

Неотложните възстановителни работи се организират от органите на изпълнителната власт в съответствие с функциите им.

По искане на кмета чрез ОКИЦ в СНАР се включват сили и средства от Единната спасителна система (търговски дружества, еднолични търговци, юридически лица с нестопанска цел, лечебни заведения извън структурата на МЗ и др.). След приключване на дейността Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане предоставя средства за възстановяване на извършените непредвидени разходи за спасителни и неотложни аварийни работи. Към искането се прилагат – акт за възлагане провеждането на СНАР на привлечените сили и средства на единната спасителна система, както и разходооправдателни документи.

10.4. Отговорно длъжностно лице от общинската администрация, координиращо дейностите по възстановяването, качеството на изпълнението им и законосъобразното изразходване на отпуснатите финансови средства.

Заместник кмет „Инвестиции и строителство”;

Заместник кмет „Финанси и стопанска дейност”.

11. Подпомагане на засегнатото население

11.1. Вътрешно подпомагане.

11.1.1. Длъжностни лица от общинската администрация, отговорни за подпомагане на засегнатото население

За пострадали, нуждаещи се от медико-социални грижи – Заместник кмет „Здравеопазване, интеграция на хора с увреждания и социални дейности”;

За пострадали, нуждаещи се от временно настаняване

Заместник кмет „Обществен ред, сигурност и защита при бедствия”;

Заместник кмет „Финанси и стопанска дейност”.

11.1.2. Дейности за осигуряване на подслон, храна, вода и други от първа необходимост на нуждаещите се

Настаняването на евакуираното население се извършва в посочените в т. IV, 2.1. сгради, а при недостиг на такива се организират палаткови лагери и се изготвят заявки за доставка на фургони.

Дирекция “Социално подпомагане” “Здравеопазване“ и “Регулиране на търговската дейност“:

- Организира осигуряването на населението от засегнатите райони с необходимия фонд от облекло, обувки и други стоки от първа необходимост;
- Организира херметизирането в търговските обекти, столовете за обществено хранене за работа в условията на повишена радиация;
- Контролира неизползването на мляко от, пресни плодове и зеленчуци от личните стопанства и стада неподложени на специален режим на хранене;
- Съвместно с органите на СРЗИ осъществява контрол на качеството на хранителните продукти доставени в магазинните мрежи;
- Организирано изхранването на населението:
 - o в населените места засегнати от бедствието;
 - o в районите за настаняване;
 - o в заведенията за обществено хранене;

о в училищните столове.

- През зимния сезон осигуряват отоплителни материали и уреди за отопление;
- Осигурява продоволствие на личния състав на силите определени за извършване на

СНАВР

• Организира и ръководи техническото осигуряване и осигуряване на ГСМ на инженерната техника и др. специална техника за провеждане на СНАВР и евакуация.

Взаимодействието с търговските обекти и заведенията за обществено хранене се осъществява от дирекция “Регулиране на търговската дейност”.

-определяне на длъжностни лица от ресорните зам.кметове за работа в “мястото за намеса”;

-осигуряване на транспорт с висока проходимост;

-изготвяне на списък на лицата, нуждаещи се от помощ / на кой адрес са, от какво МПС имат нужда, от каква помощ се нуждаят /;

-даване на указания / разяснения / къде ще бъдат насочени;

-необходимост от транспорт за временно извеждане или настаняване / от определен адрес до определените места за настаняване /;

-други мероприятия / според обстановката /.

11.1.3. Отговорно лице от общинската администрация, определящо най-необходимото за нуждаещите се

Главния секретар на Столична община.

11.1.4. Ред за извършване на спешни доставки след бедствие;

Ред за извършване на спешни доставки ще се определя в зависимост от степента на пораженията, климатичните условия и оценката на нуждите от храни, дрехи и лекарства. Решението за доставяне се взема от кмета на общината.

Ред за извършване на спешни доставки се определя от кмета на Столична община след:

*получаване на актуална информация от “Ръководителя на място” за обстановката в района или в най-засегнатите райони;

*анализ на информацията в Щаба за координация на СНАВР;

*набелязване на мероприятия за незабавно изпълнение;

*вземане на решение от кмета на Столична община;

*даване на указания на длъжностните лица по видовете осигурявания за приоритетни доставки в определени обекти на общината – определените места за настаняване на пострадали, училища и детски градини, големи квартални магазини.

11.1.5. Отговорни лица за доставките и разпределянето им.

Ресорни заместник кметове, според вида на помощта и конкретната обстановка.

По решение на Председателя на ССС, ръководството за подпомагане на населението е възложено на Оперативна група с участието на експерти от дирекции на Столична община както следва:

1. дирекция “Регулиране на търговската дейност”;

2. дирекция “УОМПЗБПБ”;

3. дирекция “Логистика”;

4. дирекция “Транспорт”;

Изготвен е подробен разчет по райони на Столична община за осигуряване на извежданото население с хранителни и нехранителни продукти, и др. видове имущества.

Ред за извършване на доставките е както следва:

- Изпращане на факс до фирмите доставчици, съгласно предварително изготвени таблични форми и определените за тяхното получаване места;
- Извършване на доставка от фирмите до местата за получаване от районите;
- Разтоварване и разпределение на същите по места за настаняване от районите;
- Раздаване на необходимите продукти и материали на изведеното население;
- Подготовка на разчети за следващия ден.

11.2. Външно подпомагане.

11.2.1. Ред за изготвяне на заявките/исканията;

Въз основа на направените от комисиите оценка за нуждите на пострадалото население ще се изготвят заявки за външно подпомагане на общината, като приоритетно ще се изготвят такива за стоки от първа необходимост

Исканията за външно за общината подпомагане се изпращат до Областния управител на област София.

Разплащане на непредвидени разходи за СНАВР на включените чрез ОКИЦ сили и средства на ЕСС.

Предварително в Столична община са изготвени типови таблици /бланки/ с искания за подпомагане на изведеното население с хранителни продукти, нехранителни продукти и др. необходими имуществва.

Външното подпомагане се извършва от:

1. ДА “Държавен резерв и ВВЗ”;
2. Български червен кръст;
3. Страни от ЕС.

По решение на председателя на ССС за координатор за изпълнение на вътрешните и външни доставки е назначен директора на дирекция “Регулиране на търговската дейност”.

А/ От държавата

За предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от наводнения се предоставят със Закона за държавния бюджет за съответната година – целеви средства за:

- Финансиране на превантивни действия;
- Разплащане на непредвидени разходи за СНАВР при наводнения на територията на Столична община;
- Неотложни възстановителни работи;
- Предоставяне на възстановителна помощ;
- Обещетяване на физически и юридически лица.

На основание чл.18 от Закона за защита при бедствия е разработена Национална програма с която се определят целите, приоритетите и задачите за защита при бедствия за срок от 5 години.

Финансиране на превантивни действия

Към искането за финансиране се прилагат:

- ***Копие от Акт за собственост и концесионен договор/ ако има такъв/;***
- ***Декларация за наличие на други източници за финансиране, включително заст***
- ***рахователно обезщетение;***
- ***Експертиза и заключение съгласно Прил. № 2 или Прил. №3 от Правилника;***
- ***Проект, съдържащ заверена скица за местоположението на обекта, подробна КСС и становище или разрешително от компетентен орган за изпълнение на проекта, ако такова се изисква;***

За основен ремонт, реконструкция или нов строеж, вкл. премахване на съществуващия, ако това е необходимо, се прилагат документите по ал. 2, т.1-3 и :

- Технически или работен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;
- Подробна КСС, вкл. разходи за проучване, проектиране, строителен надзор и непредвидени разходи;

Към искането за имоти в състояние, което застрашава живота или здравето на населението, имуществото или околната среда, установено след обследване се прилагат документите по ал.2, т.1 и 2, ал.3 и заверено копие от техническия паспорт или доклад с резултатите от обследването на строежа.

Разплащане на непредвидени разходи за СНАВР.

Исканията за разплащане се внасят от Кмета на Столична община за включените сили и средства на ЕСС /търговски дружества, еднолични търговци, юридически лица с нестопанска цел, лечебни заведения извън структурите на Министерството на здравеопазването и др./

В искането се посочва:

1. Правното основание за извършване на разходите /план за защита при бедствия, заповед за възлагане на на и НВР – за привлечените сили, договор, или др./ и фактическите обстоятелства / събитие, място, време, прудприети действия, включени сили и средства на ЕСС/;

2. Справка за извършените непредвидени разходи, по второстепенни разпоредители с бюджетни кредити или държавни предприятия, по вид, стойност.

Непредвидените разходи се определят като разлика между сумата на извършените разходи и средствата отпуснати от бюджета;

Описи на разходооправдателните документи, по второстепенни разпоредители с бюджетни кредити или държавни предприятия, съдържащи:

- извършител на разхода;
- № и дата / дд,мм,гг/ на съставяне на документа, стойност на разхода и протоколи.

Неотложни възстановителни работи;/ раздел III от ПОДМКВП – МС/

Исканията за трайно възстановяване на имоти - общинска собственост, молитвени домове и читалища се внасят от името на Кмета на Столична община. Със разпореждане на Кмета на общината / района / в 14 – дневен срок от възникване на аварията се изпраща в комисията информационната форма № 1 за всеки отделен обект, като един екз. се изпраща до Областния управител на област София, за сведение. В три месечен срок от изпращане на информационната форма се внасят в Междудуведомствената комисия искания за финансиране.

Към исканията за финансиране се прилагат: /чл. 21 от Правилника за работа на комисията /.

1. Копие от акт за собственост и концесионен договор / ако има такъв /;
2. Декларация за наличие на други източници за финансиране, включително застрахователно обезщетение;
3. Експертиза и заключение;
4. Проект съдържащ заверена скица за местоположението на обекта, подробна КСС и становище или разрешително от компетентен орган за изпълнение на проекта, ако такова се изисква;

За основен ремонт, реконструкция или нов строеж, вкл. премахване на съществуващия, ако това е необходимо, се прилагат документите по ал. 2, т.1-3 и :

Технически или работен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

Подробна КСС, вкл. разходи за проучване, проектиране, строителен надзор и непредвидени разходи;

Към искането за имоти в състояние, което застрашава живота или здравето на населението, имуществото или околната среда, установено след обследване се прилагат документите по ал.2, т.1 и 2, ал.3 и заверено копие от техническия паспорт или доклад с резултатите от обследването на строежа.

Предоставяне на възстановителна помощ;/ раздел IV от ПОДМКВП – МС

В срок от 14 дни от аварията на територията на Столична община / района/, кмета изпраща в комисията и копие до областния управител на област София информационна форма № 1 за всеки отделен обект. В срок от 14 дни Кмета на Столична община / района / издава заповед за сформирание на общинска комисия за установяване и оценка на нанесените вреди. В тази комисия се вкл. и представител на СУ “ПБЗН” – София и един експерт оценител.

В едномесечен срок от сформирането си комисията изготвя протокол за оценка на нанесените вреди и прави предложения за начина за подпомагане на засегнатите лица. Към протокола се прилага и снимков материал.

В срок до 3 месеца след изпращане на информационната форма № 1, Кмета на Столична община внася в комисията исканията за възстановителна помощ. Към искането за възстановителна помощ за всеки отделен имот, се прилагат:

- 1. Копие от акт за собственост или за учредено вещно право на ползване на имота;*
- 2. Удостоверение от данъчната оценка на имота;*
- 3. Декларация от лицето, че засегнатото жилище е единствено и законно построено;*
- 4. Протокол от районната общинска комисия.*

Възстановителната помощ се предоставя за закупуване на строителни материали, извършване на строителни услуги или за подпомагане по предложен от районната общинска комисия начин.

След получаване на решението на комисията Кмета на Столична община го изпраща в районите.

Кметовете на райони:

- Оповестяват решенията на комисията, като ги поставят на видно място в сградата на района и на електронната страница на района;*
- Уведомяват, лицата на които е предоставена възстановителна помощ;*
- Организируют изпълнението на решенията на комисията.*

Обещетяване на физически и юридически лица за реално причинените им при или по повод на извършването на нормативноустановени действия за защита при бедствия./ раздел VI на ПОДМКВП – МС /

Засегнатите лица, както и длъжностните лица причинили аварията на отделни райони или група райони на Столична община, в 14 – дневен срок уведомяват съответните кметове на райони / кмета на Столична община / за настъпилото увреждане.

В срок от 14 дни от получаване на уведомлението за аварията на територията на Столична община / района / или по собствена инициатива кмета Кмета на Столична община /кметовете на райони/ издава заповед за сформирание на районна общинска комисия за установяване и оценка на щетите. В тази комисия се включва и представител на Столично управление “ПБЗН” – София и един експерт оценител.

В 14 дневен срок от сформирването си комисията изготвя протокол за оценка на вредите и констатации относно причините за настъпването им. Към протокола се прилагат снимки на увреденото имущество.

Исканията за обезщетение се внасят от Кмета на Столична община и към тях се прилагат:

1. Протоколът на комисията по чл.37, ал.3;

2. Разпореждане на компетентния орган за извършване действията за защита при бедствия, довели до увреждането, или неговиписмени обяснения, в случай, че разпореждането е в устна форма.

Кметовете на райони организират изплащането на обезщетенията на увредените лица.

Б/ От бюджета на Столична община

За предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от аварията финансови средства се предоставят със приемане на Бюжета на Столична община – целеви средства за:

1. Финансиране на превантивни действия;

2. Разплащане на непредвидени разходи за СНАВР при наводнения на територия

3. та на Столична община;

4. Неотложни възстановителни работи;

5. Предоставяне на възстановителна помощ;

6. Обществеността на физически и юридически лица.

На основание чл.18 от Закона за защита при бедствия е разработена в Столична община програма, с която се определят целите, приоритетите и задачите за защита при бедствия за срок от 5 години. На базата на тази програма са разработени годишни финансови планове за периода 2010г. – 2013г..

Финансиране на превантивни действия.

Финансирането на превантивните действия за недопускане на бедствия “Радиационна авария” се финансира от дейност “283”.

Към искането за финансиране се прилагат:

- Копие от Акт за собственост и концесионен договор/ ако има такъв/;

- Декларация за наличие на други източници за финансиране, включително застрахователно обезщетение;

- Експертиза и заключение съгласно Прил. № 2 или Прил. №3 от Правилника;

- Проект, съдържащ заверена скица за местоположението на обекта, подробна КСС и становище или разрешително от компетентен орган за изпълнение на проекта, ако такова се изисква;

За основен ремонт, реконструкция или нов строеж, вкл. премахване на съществуващия, ако това е необходимо, се прилагат документите по ал. 2, т.1-3 и :

- Технически или работен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

- Подробна КСС, вкл. разходи за проучване, проектиране, строителен надзор и непредвидени разходи;

Към искането за имоти в състояние, което застрашава живота или здравето на населението, имуществото или околната среда, установено след обследване се прилагат документите по ал.2, т.1 и 2, ал.3 и заверено копие от техническия паспорт или доклад с резултатите от обследването на строежа.

Разплащане на непредвидени разходи за ЧНАВР

Исканията за разплащане се внасят от Кмета на Столична община за включените сили и средства на ЕСС /търговски дружества, еднолични търговци, юридически лица с нестопанска цел, лечебни заведения извън структурите на Министерството на здравеопазването и др./

В искането се посочва:

1. Правното основание за извършване на разходите /план за защита при бедствия, заповед за възлагане на и НВР – за привлечените сили, договор, или др./ и фактическите обстоятелства / събитие, място, време, предприети действия, включени сили и средства на ЕСС/;

2. Справка за извършените непредвидени разходи, по второстепенни разпоредители с бюджетни кредитите или държавни предприятия, по вид, стойност.

Непредвидените разходи се определят като разлика между сумата на извършените разходи и средствата отпуснати от бюджета;

1. Описи на разходооправдателните документи, по второстепенни разпоредители с бюджетни кредити или държавни предприятия, съдържащи:

- извършител на разхода;

- № и дата / дд,мм,гг/ на съставяне на документа, стойност на разхода и протоколи.

Неотложни възстановителни работи

Исканията за трайно възстановяване на имоти - общинска собственост, молитвени домове и читалища се внасят от името на Кмета на Столична община. Със разпореждане на Кмета на общината / района / в 14 – дневен срок от възникване на аварията се изпраща в комисията информационната форма № 1 за всеки отделен обект. В три месечен срок от изпращане на информационната форма се внасят в постоянната столична комисия искания за финансиране.

Към исканията за финансиране се прилагат: /чл. 21 от Правилника за работа на комисията/.

1. Копие от акт за собственост и концесионен договор / ако има такъв /;

2. Декларация за наличие на други източници за финансиране, включително застрахователно обезщетение;

3. Експертиза и заключение;

4. Проект съдържащ заверена скица за местоположението на обекта, подробна КСС и становище или разрешително от компетентен орган за изпълнение на проекта, ако такова се изисква;

За основен ремонт, реконструкция или нов строеж, вкл. премахване на съществуващия, ако това е необходимо, се прилагат документите по ал. 2, т.1-3 и :

- Технически или работен инвестиционен проект съгласно ЗУТ;

- Подробна КСС, вкл. разходи за проучване, проектиране, строителен надзор и непредвидени разходи;

Към искането за имоти в състояние, което застрашава живота или здравето на населението, имуществото или околната среда, установено след обследване се прилагат документите по ал.2, т.1 и 2, ал.3 и заверено копие от техническия паспорт или доклад с резултатите от обследването на строежа.

Предоставяне на възстановителна помощ;

В срок от 14 дни от аварията на територията на Столична община/района/ ,кмета изпраща в комисията и копие до областния управител на област София информационна форма № 1 за всеки отделен обект. В срок от 14 дни Кмета на

Столична община / района / издава заповед за сформирание на общинска комисия за установяване и оценка на нанесените вреди. В тази комисия се вкл. и представител на СУ “ПБЗН” – София и един експерт оценител.

В едномесечен срок от сформирването си комисията изготвя протокол за оценка на нанесените вреди и прави предложения за начина за подпомагане на засегнатите лица. Към протокола се прилага и снимков материал.

В срок до 3 месеца след изпращане на информационната форма № 1, Кмета на Столична община внася в комисията исканията за възстановителна помощ. Към искането за възстановителна помощ за всеки отделен имот, се прилагат:

- 1. Копие от акт за собственост или за учредено вещно право на ползване на имота;**
- 2. Удостоверение от данъчната оценка на имота;**
- 3. Декларация от лицето, че засегнатото жилище е единствено и законно построено;**
- 4. Протокол от районната общинска комисия.**

Възстановителната помощ се предоставя за закупуване на строителни материали, извършване на строителни услуги или за подпомагане по предложен от районната общинска комисия начин.

След получаване на решението на комисията Кмета на Столична община го изпраща в районите.

Кметовете на райони:

- Оповестяват решенията на комисията, като ги поставят на видно място в сградата на района и на електронната страница на района;**
- Уведомяват, лицата на които е предоставена възстановителна помощ;**
- Организируют изпълнението на решенията на комисията.**

Обещетяване на физически и юридически лица.

Засегнатите лица, както и длъжностните лица причинили аварията на отделни райони или група райони на Столична община, в 14 – дневен срок уведомяват съответните кметове на райони / кмета на Столична община / за настъпилото увреждане.

В срок от 14 дни от получаване на уведомлението за авария на територията на Столична община / района / или по собствена инициатива кмета Кмета на Столична община /кметовете на райони/ издава заповед за сформирание на районна общинска комисия за установяване и оценка на щетите. В тази комисия се включва и представител на Столично управление “ПБЗН” – София и един експерт оценител.

В 14 дневен срок от сформирването си комисията изготвя протокол за оценка на вредите и констатации относно причините за настъпването им. Към протокола се прилагат снимки на увреденото имущество.

Исканията за обезщетение се внасят от Кмета на Столична община и към тях се прилагат:

- 1. Протоколът на комисията по чл.37, ал.3;**
- 2. Разпореждане на компетентния орган за извършване действията за защита при бедствия, довели до увреждането, или неговиписмени обяснения, в случай, че разпореждането е в устна форма.**

Кметовете на райони организират изплащането на обезщетенията на увредените елица.

В Столична община е разработен проект за “Правилник за работа на комисия за възстановяване и подпомагане на населението на Столична община при бедствия” – Прил. № 5.

11.2.2. Длъжностно лице от общинската администрация, отговорно за изготвянето на заявките/исканията - /подготвя се типова форма на заявка/;

Методическото ръководство и контрола по изготвяне на заявките / исканията се осъществява от Заместник кмет по „Финанси и стопанска дейност”.

Техническото изготвяне на заявките / исканията се осъществява от директорите на дирекции и отделите, касаещи ликвидирането на последствията от наводнение.

11.2.3. Определяне на местата в областта за изпращане на заявките;

Областен щаб за координация на СНАВР;

Столичен съвет на БЧК;

Столично управление ”ПБЗН” – София.

11.2.4. Определяне на местата в общината за получаване на помощите;

Получените помощи ще бъдат временно съхранени в складовете на общината и дирекция “Социални дейности”, а за бързо развалящи се продукти ще се използват хладилните на камери ученическите столове, на месо - и млекопреработвателните предприятия.

Местата за получаване на помощите се определят със заповед на кмета на Столична община съобразно свободните налични складове съгласувано с Дирекция “Социални дейности”.

11.2.5. Отговорни лица за разпределението, раздаването и отчитането на подпомагането.

Помощите се приемат във временните складове от секретара на общината/района/, а отговорност за съхранението и охраната им носи домакина. Организацията за раздаването им на населението се извършва от дирекциите “Социални дейности” и “Социално подпомагане”. Отчитането на раздадените помощи се извършва в обратния ред.

Ресорни заместник кметове, според вида на помощта и конкретната обстановка.

11.3. Отговорно длъжностно лице от общинската администрация, координиращо външното и вътрешното подпомагане.

Заместник кмет „Финанси и стопанска дейност”.

Директори на дирекции имащи отношение.

12. Прилагане, преглед и актуализация на плана.

12.1. Начин за проиграване на плана:

Планът за управление на риска от Ядрена или Радиационна авария, Трансграничен пренос на радиоактивни вещества и аварии с радиоактивни източници и материали се проиграва на тренировка веднъж на всяка година по заповед на Кмета на Столична община със:

- Областния съвет за сигурност;
- Столичния съвет по сигурност;
- Щаба за координиране на СНАВР,
- РСС;
- Съвместни тренировки между Обл.СС, ССС и РСС;

На шабната тренировка се отработват елементите:

- оповестяване на членовете на Щаба за координация на СНАВР на Столична община, дежурните длъжностни лица от елементите на Единната спасителна система, дежурния в ОКИЦ, управителите и длъжностните лица от фирми, имащи отношение към ликвидиране на последствията от аварии с РАВ на територията на общината;

- явяване на членовете на Щаба за координация на СНАВР в указаното място за работа;

- доклади на длъжностните лица за готовността им за работа при аварии с РАВ пожар за текущата година;

- практическо проиграване при обявяване на бедствено положение и елементите от вземане на решение от кмета на Столична община / кмета на района / за ликвидиране на последствия.

12.2. Длъжностни лица отговорни за преглед на плана

Плана за управление на риска от Ядрена или Радиационна авария, Трансграничен пренос на радиоактивни вещества и аварии с радиоактивни източници и материали е отворен документ с възможност за постоянно внасяне на актуализации с цел осигуряване на “работещ режим” на плана.

Отговорни длъжностни за актуализацията на плана са:

- Ресорните заместник кметове;
- Секретаря на Столична община;
- Директор на дирекция „УОМПЗБПБ”.

12.3. Участващи в усвояването на плана.

Всички длъжностни лица включени в Плана за защита на населението при аварии с РАВ и състава на дирекциите и отделите от Столичната администрация, имащи отношение към плана.

- Др. ръководни органи;
- Сили на единната спасителна система;

12.4. Ред за актуализация на плана.

Планът се актуализира чрез искане на периодични справки от ръководни и експертни лица в Столичната общинска администрация и организационните единици, имащи отношение към радиоактивното замърсяване в резултата на радиационна авария или трансграничен пренос и мероприятия по СНАВР.

При промени в организации, сили и средства за ликвидиране на последствията от радиоактивното замърсяване в резултат на радиационна авария или трансграничен пренос, изготвените актуализации се залагат координирано във всички екземпляри на плана - в Столична община, в Областната управа и при дежурния по ССС – Столична община.

Плана се въвежда в действие след обявяване на „бедствено” положение, обхващащо територията на цялата община / отделни райони /;

Допуска се планът да се въведе в действие и без обявяване на „бедствено” положение;

Столичният съвет по сигурност, в режим на ”виртуален команден център”, уяснява съответствието на прогнозата от плана с действителната обстановка и изготвя предложение за внасяне на корекции в предварително планираните дейности;

На базата на изготвеното предложение, кметът на Столична община издава заповед за привеждане в готовност на общинските сили за реагиране и формираните към районите доброволни формирования, и съгласува с операторите на застрашени обекти и системи от критичната инфраструктура, въвеждането на техните сили;

Кметът на Столична община може да делегира права на секретаря на Столичния съвет по сигурност да привлича допълнителни сили и средства;

Планът за защита на населението при Ядрена или Радиационна авария, Трансграничен пренос на радиоактивни вещества и аварии с радиоактивни източници и материали се актуализира ежегодно.

Планът за управление на риска от Ядрена или Радиационна авария, Трансграничен пренос на радиоактивни вещества и аварии с радиоактивни източници и материали е разработен в три екземпляра.

Същият се съхранява както следва:

- екз. № 1 в дирекция “УОМПЗБПБ”;
- екз. № 2 при ОД на ССС;
- екз. № 3 – в Столично управление “ПБЗН” – София.

13. В Столична община има получена „Процедура за информирамиране на населението от всички райони и населени места за гама фона” – Приложение № 14

V. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПЛАНА

Плана за управление на риска при Ядрена или Радиационна авария, Трансграничен пренос на радиоактивни вещества и аварии с радиоактивни източници и материали се осигурява чрез заделени средства от общинския бюджет за всяка календарна година.

В Столична община е направен разчет за необходимите финансови средства за осигуряване на населението от районите на Столична община при

ЯДРЕНА ИЛИ РАДИАЦИОННА АВАРИЯ, ТРАНСГРАНИЧЕН ПРЕНОС НА РАДИОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

<i>№ по ред</i>	<i>Мероприятия</i>	<i>Време за провеждане</i>	<i>Необходими финансови средства</i>
1.	Закупуване на ИСЗ:		
	- ДП – 1 за 24 – те района		
	- ДП – 2 за 24 – те района		
	- ГП – 1 за столичната общинска администрация		
	- ГП – 1 за доброволното формирвания		
	- ГП – 1 за неработещото население		
	- ГП – 1 за личния състав в ТДД		
	- ГП – 1 за безработното население		
	- ГП – 1, ДП - 1 за дипломатическите представителства		
	- ГП – 1 за домовете за деца		
	- ГП – 1 за районната общинска администрация		
2.	Закупуване на йодни таблетки за районите на Столична община		
3.	Закупуване на йодни таблетки – училища, ОДЗ, дипл. представителств , неработещо население и безработни		
4.	Провеждане на Неотложни работи в:		
	- МБАЛ		
	- СБАЛ		
	- ДКЦ		
	- Диспансерите		
	- сгради на Столичната общинска администрация		
5.	Обучение на Органите за управление:	ежегодно	
	- в Столична община;		
	- в Районите.		
6.	Обучение на силите и средствата на СО, участващи в СНАВР	ежегодно	По отделен план
7.	Организиране на тренировки за проиграване на планове:	ежегодно	
	- в Столична община;		
	- в районите.		
	ВСИЧКО		

Забел.

1. Разчета е направен на базата на населението живеещо в 24 – те района на Столична община;
2. Броят на населението подлежащо на временно извеждане е по данни на отдел „Административно обслужване” на направление „Общинска администрация”;
3. Издръжката за населението за 1 ден е направен съгласно разкладката за 1д/н от плана;
4. Оценката на щетите за един обект – 270 лв. / от тях: 30лв.,за член на комисията и 180 лв. за извършване на оценката на 1 обект;
5. Цена за ползване на автобус от Центъра за мобилна ефективност:
 - къси / съчленени / - 3,15лв. на 1км. пробег;
 - дълги / съчленени / - 3,40 лв. на 1км. пробег;
6. Разстояние за извозване – до 50 км.

Всички заповеди, разпореждания и указания се документират!

Личният състав на дирекцията е разпределен по райони на Столична община.

Метеорологично осигуряване:

За получаване на метеорологични данни се използва НИМХ - БАН / СУ „ПБЗН”/.

Срокове за измерване и донесения:

- за метеорологична информация – през 3 часа.
- за хидрометеорологична информация – през 2 часа.
- обобщени сводки и прогнози – ежедневно към 18:00 часа.

Донесения:

1. За изменение на обстановката – незабавно.
2. За провеждане на СНАВР – през 2 часа.
3. Обобщени донесения към 18:00 ч. и след приключване на спасителните работи.

инж. ДИМИТЪР МИНЧЕВ

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ “УОМПЗБПБ”
И СЕКРЕТАР НА СТОЛИЧЕН СЪВЕТ
ПО СИГУРНОСТ**

Изготвил: инж. Валери Васев

Дата: 04. 02. 2008г.

ПРИЛОЖЕНИЯ :

1. Възможни бедствия на територията на Република България;
2. Инструкция за радиационна защита в случай на разкриване на нелегален трафик и/или нерегламентирано преместване на ядрени материали и/или радиоактивни вещества;
3. Радиометрична апаратура за откриване на различни типове източници;
4. Здравни норми за прилагане на йодна профилактика;
5. Радиометрична апаратура за откриване на различни типове източници;
6. Схема на действие при намиране на източник на йонизиращо лъчение и/или възможност от радиоактивно замърсяване;
7. Схема на действие при пътно-транспортно произшествие;
8. Схема за определяне на риска за действия при радиационни аварии с източници на йонизиращи лъчения;
9. Ръководство за лична деконтаминация при нелегален трафик и незаконно пренасяне на ядрен материал и радиоактивни вещества;
10. Схема на действие при намиране на източник на йонизиращо лъчение извън защитен контейнер;
11. Специализиране формирования на Агенцията за Ядрено регулиране при авария;
12. Схематично представяне на обособяването на зони за аварийно планиране за рискова категория IV и V и при възникване на авария на произволно предварително неопределено място;
13. Анализ на риска от авария в ПХРАО – Нови хан;
14. Радиоактивни източници – информация;
15. Атомни централи близо до Република България;
16. Описание на инициращи събития за тежко водни реактори;
17. Проектни мерки за безопасност;
18. Сили и средства на МЗХ при Ядрена и радиационна авария;
19. Разчет на осигуреността на населението в област София с индивидуални средства за защита;
20. Препоръчителен режим за поведение на населението при повишение на радиационния фон;
21. Провеждане на йодно профилактика;
22. Дейност на Столичната регионална здравна инспекция при радиоактивно замърсяване;
23. Класификация и характеристика на възможните аварии по «Инес»;
24. Критерии за вземане на решения за провеждане на мерки за защита на населението в случай на аварии в ядрените реактори;
25. Списък на необходимите мероприятия за намаляването на облъчването и вредните последствия за здравето на населението и поколенията при повишаване на радиационния фон;
26. Фирми и предприятия работещи с радиоактивни източници;
27. Азбука на оцеляването – радиация;
28. Състав на Щаба за координация.

1. Възможни бедствия на територията на Република България

От гледна точка на аварийното планиране за действие при ядрена и радиационна авария и съществуващите на територията на страната обекти, съоръжения и дейности е възможно, да възникнат следните аварии:

⇒ ядрена авария - авария, свързана с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда или с потенциално опасно облъчване на персонала или населението, предизвикана от нарушаване на контрола и управлението на верижна реакция на делене, образуване на критична маса, нарушаване отвеждането на топлина от облъчен ядрен материал или повреждане на ядрен материал, включително ядрено гориво. Ядрена авария е възможно да възникне:

- в АЕЦ “Козлодуй”;
- в Експерименталния ядрен реактор ИРТ-2000, ИЯИЯЕ – БАН;
- в ДПРАО, на територията на площадките, разположени:
 - ППРАО – АЕЦ “Козлодуй”;
 - ПХРАО – Нови хан.

⇒ радиационна авария - е извънредно събитие, което води или може да доведе до надхвърляне на лимитите или до нарушаване условията на радиационното въздействие върху човека и околната среда, определени в нормите и правилата за ядрена безопасност и радиационна защита. Радиационна авария е възможно да възникне при следните ситуации:

- откриване на безстопанствен ИЙЛ;
- превоз, включително транзитен превоз на ядрен материал (свежо или отработено гориво), радиоактивни отпадъци (РАО) и / или ИЙЛ;
- използването на ядрени и радиоактивни материали за терористични цели, саботажи и използване на взривно устройство за разпръскване на радиоактивни вещества (мръсна бомба);
- регистриране на нелегален трафик на ГКПП или на територията на страната;
- умишлено радиоактивно замърсяване на публични места, питейни водоизточници, хранителни продукти и потребителска продукция и откриване на повишена радиоактивност;
- попадане на ИЙЛ в металургични заводи;
- падане на сателит с ядрен реактор или с ядрени вещества и / или ИЙЛ на борда;
- пожар с наличие на ИЙЛ;
- откриване на медицински симптоми от облъчване с радиация на лица от населението;
- оказване на помощ в обект, използващ източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ).

1.1. Обща информация за АЕЦ “Козлодуй”

В АЕЦ “Козлодуй” се експлоатират четири реактора. Два от тях са от типа ВВЕР-440 (В-230), а два - ВВЕР-1000 (В-320).

Основен водоизточник за промишлени цели са водите на р. Дунав, които посредством две брегови помпени станции с общ дебит около 150 m³/s и изкуствени канали с дължина 7.5 km се довеждат до площадката на АЕЦ “Козлодуй” и се връщат обратно в реката.

Потенциални източници на радиоактивни изхвърляния, замърсявания и радиационно облъчване от АЕЦ “Козлодуй” са всички съоръжения и помещения, където се използват, съхраняват и ли преработват ядрени материали или различни радиоактивни обекти и среди:

- Реакторните установки;
- Възли за свежо гориво /ВСГ/ - по един за всеки блок;
- Басейните за отлежаване на касетите /БОК/ - по един за всеки блок;
- Хранилище за отработило ядрено гориво /ХОГ/;
- Спецкорпуси /СК/ 1-3 – хранилища за високо и средно активни радиоактивни отпадъци /РАО/;
- Системи за водоочистка /СВО/ в апаратни отделения /АО/ и СК;
- Хранилище за ниско активни РАО /ХРАО/;
- Цех за преработка на РАО и склад за съхраняване на РАО.

Обща информация за ИРТ-2000

Изследователският ядрен реактор ИРТ е в редовна експлоатация от 09.11.1961 г. и е спрян на 13.07.1989 г. за реконструкция и привеждане в съответствие с повишените изисквания за ядрена и радиационна безопасност. За 28 години редовна експлоатация реакторът е бил пускан в действие 4189 пъти и е работил общо 24 623 часа на различни нива на мощност, включително и на максималната проектна 2000 kW.

В периода на експлоатация и след 1989 г. са направени редица модификации, разгледани подробно в различни разработки.

Площадката на изследователския реактор е разположена в югоизточната и равнинна част на гр. София (виж Фигура № 2.2). Тя е разположена на не заливаема тераса на р. Искър в Софийската котловина. Средно надморската височина на площадката е 587 m.

В направление североизток от площадката на разстояние около 5 km се намира Аерогара София. Трасетата на излитащите и кацащите самолети не минават над територията на площадката на реактора.

Изхвърлянията, както при нормална експлоатация, така и при единствената идентифицирана авария – запушване и съответно разхерметизиране на касета, при която е възможно да има изхвърляния на радиоактивни материали, облъчването както на персонала, така и на околното население остава много под регламентираните граници.

Разглеждането на вероятността за събитието “самолетна катастрофа” показва, че то може да се изключи от списъка на отчитаните събития. Нещо повече – ако бъдат отчетени допълнителните фактори, влияещи върху оценката на последствията, като например: удар върху самия басейн на реактора, разрушаване и осушаване на басейна (респективно на ядреното гориво), работещ или неработещ в момента на събитието реактор, вероятността за големи изхвърляния, при каквито ще бъде необходимо предприемане на действия за защита на населението ще бъде толкова малка, че това събитие може да не се отчита и при аварийното планиране.

Облъчването от замърсени повърхности в рамките на 1 година след това е над 1000 пъти по-малко. Това говори, че нивото на замърсяване е нищожно малко и може да бъде пренебрегнато.

Следователно, като база за аварийното планиране трябва да се приеме хипотетична тежка авария, при която (по причини, аналогични на разгледаните в т. 6.2.4.) в околната среда се изхвърля значително по-голямо количество радиоактивни материали (възможно целият радиоактивен инвентар на ядреното гориво се освобождава в топлоносителя).

Имайки предвид нищожната енергия на изхвърлянето, може да се направи извода, че по-голямата част от аерозолите и евентуални тежки частици ще се отложат в самата сграда на реактора или непосредствено около нея.

Общи данни за ПХРАО – Нови хан

ПХРАО Нови Хан представлява хранилище от при повърхностен тип.

Разположено е в Лозенската планина, в селски район, като най-близкото населено място е на около 4 km.

При изграждането му то е било предвидено като “постоянно хранилище за РАО, могилен или хранилище за вечно съхранение”. Предвиждало се е в него да се погребват РАО, получени при използването на радиоактивни изотопи в промишлеността, селското стопанство, научните изследвания и медицината. Хранилището не е предвидено за погребване на РАО от АЕЦ.

През 1994 г. хранилището е спряно от експлоатация за реконструкция и модернизация. Прекратено е погребването на РАО.

През 2001 г. с разрешение на КИАЕМЦ са възстановени рутинните операции по събиране, транспортиране и съхраняване на РАО в ПХРАО.

За приемане на генерираните в страната РАО и отработени ИЙЛ на територията на площадката са изградени площадки за временно съхранение.

Площадката е физически разделена на две зони:

1. “защитена зона”, в която са разположени съоръженията за дълговременно съхраняване на РАО, съоръжения за временно съхраняване, сграда Приемателно - подготвителен и лабораторен комплекс (ППЛК) за входящ контрол и идентификация на РАО, сортиране, преупаковане, подготовка за временно съхраняване и дезактивация, сграда за дезактивация на голямо - габаритни транспортни средства – в строеж.

2. “зона с контролиран достъп”, където са разположени административна сграда, обслужващи работилници, сграда за радиационен контрол и мониторинг, КПП и физическа охрана.

ИНСТРУКЦИЯ

за

радиационна защита в случай на разкриване на нелегален трафик и / или нерегламентирано преместване на ядрени материали и / или радиоактивни вещества

1. Цели

Да се състави инструкция за радиационна защита при реагиране в случай на разкриване на нелегален трафик и / или нерегламентирано преместване на ядрени материали и / или радиоактивни вещества

2. Коментар

Най-голяма е вероятността органите на МВР или Дирекция “Митници” - МФ да са първи на мястото на нелегален трафик и / или нерегламентирано преместване на ядрени материали и /или радиоактивни вещества.

3. Входни данни

- Радиационен контрол в зоната на сигурност.
- Ситуация в зоната на сигурност.

4. Изходни данни

- Предприемане на действия за безопасност
- Докладване на резултатите от радиационния контрол.

5. Общи принципи за радиационна защита

СТЪПКА 1:

При реагиране при наличието на ядрени материали и / или радиоактивни вещества винаги спазвайте следните основни принципи:

+ Винаги бъдете наясно с рисковете, с които можете да се сблъскате в мястото на радиационната авария и предварително вземете предпазни мерки.

+ Не предприемайте каквито и да е действия на мястото на радиационната авария без наличието на подходящи прибори за радиационен контрол и евентуално защитно оборудване. Трябва да знаете как да си служите с приборите за радиационен контрол и защитното оборудване.

+ Всички дейности трябва да се извършват така, че да се поддържа облъчването толкова ниско, колкото е разумно достижимо.

+ Използвайте времето, разстоянието и защитните прегради като средства за самозащита.

+ Не предприемайте излишни рискове. Не яжте, не пийте и не пушете в зоната на сигурност.

+ Не се задържайте дълго време (повече от 10 минути) в местата, в които мощността на дозата е над $10\mu\text{Sv/h}$ ($1000\mu\text{Sv/h} = 1\text{mR/h}$) и повече.

+ Бъдете много предпазливи, когато е необходимо да се извършват животоспасяващи действия в места, в които мощността на дозата надвишава $100\mu\text{Sv/h}$ ($10000\mu\text{R/h} = 10\text{mR/h}$). Такива действия се извършват само при наличието на индивидуален радиационен контрол от служител на МЗ.

+ Не извършвайте никакви действия в места, в които мощността на дозата надвишава 1 mSv/h (100 mR/h), освен ако не е разпоредено друго от началника Ви, съгласувано със служителите на АЯР и/или МЗ.

+ Предварително планирайте действията си в случаите, когато е необходимо да влизате в места с високи мощности на дозата и ги съгласувайте с АЯР и МЗ.

+ Ако имате някакви съмнения, даже и най-малките, консултирайте се с началника си или със специалисти от АЯР, МЗ и ДАГрЗ.

+ Осведомете се за получените от Вас дози след ликвидиране на радиационната аварията. Тези дози не са причина за отстраняването Ви от последващи действия, но се разглеждат и оценяват за всеки конкретен случай.

Важно!

В някои случаи при е възможно отделянето на радиоактивен йод. В тези случаи е необходимо да се предвиди защита на щитовидната жлеза чрез използване на йодни таблетки, което ще Ви бъде специално разпоредено.

СТЪПКА 2:

Йодни таблетки се вземат само ако има решение за това от МЗ.

В никакъв случай не вземайте йодни таблетки по собствено решение или заради слухове.

СТЪПКА 3:

Уверете се, че добре разбирате настоящата инструкция за радиационна защита.

СТЪПКА 4:

Винаги правете всичко възможно за да не допуснете да се облъчите над допустимите дози и / или да замърсите дрехите и кожата си, както и да погълнете радиоактивни вещества.

СТЪПКА 5:

Докладвайте на началника си или на инспектор от АЯР, МЗ и ДА ГЗ за всяко нещо, което Ви е направило впечатление или сте забелязали нещо съмнително.

Радиометрична апаратура за откриване на различни типове източници

Наименование	Обхват		Тип източник
	по енергия	по скала на измерване	
Automess AD4	60 keV – 1,3 MeV	0,1 μ Sv/h –10mSv/h 0,1- 9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
Automess AD4	45 keV - 3 MeV	0,1 μ Sv/h–999mSv/h 0,1 –9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
FAG	45 keV- 1,3 MeV	0,01 μ Sv/h–9,99mSv/h 0 –1000 s ⁻¹	гама
RDS 110, RDS 120	50 keV -3 MeV	0,05 μ Sv/h –10 Sv/h 0-9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
PP51 M		0,2 μ Sv/h- 2 Sv/h	бета, гама
СПП-6801		0,3 μ Sv/h- 0,03 mSv/h	бета, гама
LB133	30 keV - 1 MeV	0,1 μ Sv/h –10 mSv/h	гама
LB1210D		0-1999 Bq/cm ²	бета, гама
LB1210E		0-1999 Bq/cm ²	алфа, бета
MicroCont		0-9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама

Радиоактивни източници: информация относно се до дейностите и радиоактивните материали

Уреди за технологичен контрол	Радионуклид	Енергия на разпад [keV] Време на живот	Най често срещана активност на източника на уреда (обхват на активностите)	Мощност на дозата на 1 m ^{a,b,c,d} [mSv/h]	Време необходимо за достигане доза 1 mSv на 1m ^{a,b,c,d} разстояние
Телетерапия	Co-60	γ (1173;1333) β (max.:318) T _{1/2} = 5.3 a	50-1000 TBq	3.E+05	< 1s
	Cs-137	γ (662) β (max.:512) e (624) T _{1/2} = 30 a	500 TBq	3.E+04	< 1s
Облъчване на кръвта	Cs-137	γ (662) β (max.:512) e(624) T _{1/2} = 30 a	2-100 TBq	6.E+03	< 1s
Радиофрагия в промишлеността	Ir-192	γ (317) β (max.:675) e (303) T _{1/2} = 74 d	0.1-5 TBq	4.E+02	9s
	Co-60	γ (1173; 1333) β (max.:318) T _{1/2} = 5.3 a	0.1-5 TBq	1.E+03	3 s
	Cs-137 (рядко)	γ (662) β (max.: 512) e (624) T _{1/2} = 30 a			
	(Tm-170)	γ (84) β (max.:986) T _{1/2} = 129 d			
Стерилизация и съхранение на храна (облъчватели)	Co-60	γ (1173; 1333) β (max.:318) T _{1/2} = 5.3 a	0.1-400 PBq	1.E+08	< 1s
	Cs-137	γ (662)	0.1-400 PBq	2.E+07	< 1s

Уреди за технологичен контрол	Радионуклид	Енергия на разпад [keV] Време на живот	Най често срещана активност на източника на уреда (обхват на активностите)	Мощност на дозата на 1 m ^{a,b,c,d} [mSv/h]	Време необходимо за достигане доза 1 mSv на 1m ^{a,b,c,d} разстояние
		β (max.:512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a			
Други облъчватели	Co-60	γ (1173; 1333) β (max.:318) $T_{1/2} = 5.3$ a	1- 1000 TBq	3.E+05	< 1s
	(Cs – 137) (рядко)	γ (662) β (max.:512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a			
Устройства с дистанционно управление на послената варването в брахотерапията (висока мощност на дозата)	Co-60	γ (1173;1333) β (max.:318) $T_{1/2} = 5.3$ a	~ 10 GBq	3.E+00	< 20 min
	Cs-137	γ (662) β (max.:512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a	0.03-10 MBq	6.E+04	< 70 d
	Ir-192	γ (317) β (max.:675) e (303) $T_{1/2} = 74$ d	~ 400 GBq	3.E+01	2 min
Ръчна брахитерапия (ниска мощност на дозата)	Cs-137	γ (662) β (max.: 512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a	30-300 MBq	5.E-02	30 h
	Ra-226	γ (186) α (4784) $T_{1/2} = 1600$ a	30-300 MBq	5.E-02	200 d
	Co-60	γ (1173;1333) β (max.:318) $T_{1/2} = 5.3$ a	50-500 MBq	1.E-01	8h
	Sr-90	β (max.:196) $T_{1/2} = 29$ a	50-1500 MBq	0	N/A
	Pd-103	X (20) $T_{1/2} = 17$ d	50-1500 MBq	0	N/A

Уреди за технологичен контрол	Радионуклид	Енергия на разпад [keV] Време на живот	Най често срещана активност на източника на уреда (обхват на активностите)	Мощност на дозата на 1 m ^{a,b,c,d} [mSv/h]	Време необходимо за достигане доза 1 mSv на 1m ^{a,b,c,d} разстояние
Уреди за геофизични проучвания	Cs-137	γ (662) β (max.: 512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a	1-100 GBq	6.E+00	10 s
	Am-241/Be	γ (60) α (5486) neutrons $T_{1/2} = 432.2$ a	1-800 GBq	2.E+00	20s
	(Cf-252)	α (6118) X (15) $T_{1/2} = 2.6$ a neutrons	50 GBq	1.E+02	0.1 s
Нивомери, Дебеломери, Радио изотопни теглилки за конвейери	Cs-137	γ (662) β (max.: 512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a	10 GBq- 1 TBq	6.E+01	1 min
	Co-60	γ (1173;1333) β (max.:318) $T_{1/2} = 5.3$ a	1- 10 GBq	3.E+00	20 min
	Am-241	γ (60) α (5486) $T_{1/2} = 432.2$ a	4 GBq	1.E-02	3 d
Влагомер/детектор за плътност (преносими устройства)	Am-241/Be	γ (60) α (5486) neutrons $T_{1/2} = 432.2$ a	0.1-2 GBq	6.E-03	7 d
	Cs-137	γ (662) β (max.: 512) e (624) $T_{1/2} = 30$ a	до 400 MBq	2.E-02	2 d
	Ra-226/Be	γ (60) α (5486) neutrons $T_{1/2} = 1600$ a	~ 1500 MBq	5.E-02	200 d

Уреди за технологичен контрол	Радио-нуклид	Енергия на разпад [keV] Време на живот	Най често срещана активност на източника на уреда (обхват на активностите)	Мощност на дозата на 1 m ^{a,b,c,d} [mSv/h]	Време необходимо за достигане доза 1 mSv на 1m ^{a,b,c,d} разстояние
	(Cf-252)	α (6118) X (15) T _{1/2} = 2.6 a neutrons	3 GBq	6.E+00	1 s
Нивомер, Плътномер	Cs-137	γ (662) β (max.:512) e (624) T _{1/2} = 30 a	0.1-40 GBq	2.E+00	20 min
	Co-60	γ (1173;1333) β (max.:318) T _{1/2} = 5.3 a	0.1-1 GBq	3.E+00	20 min
Дебеломер	Kr-85	β (max.:687) T _{1/2} = 10.8 a	0.1-50 GBq	1..E-02	4 d
	Am-241	γ (60) α (5486) T _{1/2} = 432.2 a	1-10 GBq	3.E-02	1 d
	Sr-90	β (max.:546) e (303) T _{1/2} = 74 d	0.1-4 GBq	0	
	Pb-204	γ (69) β (max.:763) T _{1/2} = 3.8 a	40 GBq	4.E-03	10 d

^a – Мощностите на дозата получени от гама-лъчението са били изчислени, приемайки че източникът е открит (без защита – контейнер) и при максимална стойност на активността.

^b – Спирачното лъчение не е взето под внимание.

^c – Изчислените времена са при допускане липса на защита (контейнера)

^d – Стойностите не са точни (закръглени са до цяло число). Предназначено е за извършване на относителни сравнения.

^e - Уреди подобни на тези в категория 2; В общите случаи са използвани източници с по ниската активност.

ЗДРАВНИ НОРМИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЙОДНА ПРОФИЛАКТИКА

Възраст	Йоден еквивалент /mg/	Калиев йодид /mg/	Брой таблетки
Новородени до 1 месец	12.5	16.3	1/4*
От 1 до 2 месеца	12.5 - 25	15 - 30	1/4 – 1/2
От 2 месеца до 3 години	25	32.5	1/2
От 3 до 12 Години	50	65	1
От 12 до 45 Години	100	130	2
Бременни и кърмачки	100	130	2

* - Дава се само една доза

** - Дават се само две дози

Внимание!

Максимална доза не повече от 1 грам, йодните таблетки да не се вземат повече от 10 дни.

Радиометрична апаратура за откриване на различни типове източници

Наименование	Обхват		Тип източник
	по енергия	по скала на измерване	
Automess AD4	60 keV – 1,3 MeV	0,1 μ Sv/h –10mSv/h 0,1- 9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
Automess AD4	45 keV - 3 MeV	0,1 μ Sv/h–999mSv/h 0,1 –9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
FAG	45 keV- 1,3 MeV	0,01 μ Sv/h–9,99mSv/h 0 –1000 s ⁻¹	гама
RDS 110, RDS 120	50 keV -3 MeV	0,05 μ Sv/h –10 Sv/h 0-9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама
PP51 M		0,2 μ Sv/h- 2 Sv/h	бета, гама
СПИ-6801		0,3 μ Sv/h- 0,03 mSv/h	бета, гама
LB133	30 keV - 1 MeV	0,1 μ Sv/h –10 mSv/h	гама
LB1210D		0-1999 Bq/cm ²	бета, гама
LB1210E		0-1999 Bq/cm ²	алфа, бета
MicroCont		0-9999 s ⁻¹	алфа, бета, гама

СХЕМА

със зони за аварийно планиране при възникване на радиационна авария на произволно /неопределено/ място

Критерии за обособяване на зоните:

Зоните за аварийно планиране за рискова категория IV и при възникване

**ИНСТРУКЦИЯ № 5 ОТ 9 ЯНУАРИ 2009 Г. ЗА РАДИАЦИОННА, ХИМИЧНА И
БИОЛОГИЧНА ЗАЩИТА ПРИ ИНЦИДЕНТИ И АВАРИИ, СВЪРЗАНИ С ОПАСНИ
ВЕЩЕСТВА И МАТЕРИАЛИ**

Издадена от Министерството на извънредните ситуации
Обн. ДВ. бр.5 от 20 Януари 2009г.

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази инструкция се регламентира редът за осъществяване на дейностите по радиационна, химична и биологична защита от Главна дирекция "ПБЗН" и териториалните ѝ звена към Министерството на вътрешните работи при инциденти и аварии, свързани с опасни вещества и материали.

(2) Радиационната, химичната и биологичната защита включват:

1. определяне и провеждане на мерки за предотвратяване и намаляване тежестта на поражение на населението и за опазване на околната среда;
2. оказване на помощ на пострадалите и тяхното лечение;
3. ликвидиране на последствията и възстановяване нормалното функциониране на обществото.

(3) Радиационната, химичната и биологичната защита се извършват чрез:

1. установяване на възникването на инциденти и аварии и на разпространението на опасни вещества и материали;
2. организиране на мониторинг, ранно предупреждение и оповестяване за възникнала опасност и поддържане на техническите средства;
3. организиране на контрол за радиационно или химично замърсяване, или биологично заразяване и поддържане на необходимата апаратура за целта;
4. създаване на организация и изпълнение на мерки за радиационна, химична и биологична защита;
5. рационално използване на силите и средствата на Единната спасителна система (ЕСС);
6. създаване и поддържане на необходимия резерв от материално-технически средства за защита, вкл. индивидуални средства за защита;
7. провеждане на комплекс от специални, санитарно-хигиенни и противоепидемични защитни дейности;
8. оказване на необходимата медицинска помощ на поразените (болните);
9. ограничаване, локализиране и ликвидиране на възникналите зони на радиационно, химично и биологично заразяване;
10. контрол за състоянието на околната среда, хранителните продукти, водата, фуражите и селскостопанските животни за наличието на вредни вещества и зарази;
11. ефективен фитосанитарен и ветеринарен контрол и в частност мониторинг на опасни за хората и селскостопанските животни болести, пренасяни от диви животни и птици;
12. подготовка и поддържане на формирования от частите на ЕСС, обучение на населението на способите за само- и взаимопомощ и оказване на медицинска помощ на поразените;
13. участие в дейностите по международното сътрудничество за радиационна, химична и биологична защита и борбата с огнищата на масово поразяване, по които страната е поела задължения.

Чл. 2. Дейностите по радиационна, химична и биологична защита на населението, в случай на инциденти и аварии, свързани с опасни вещества и материали, се провеждат в съответствие с Националния план за защита при бедствия и Националния план за извършване на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Глава втора

ВИДОВЕ ЗАЩИТИ

Раздел I

Радиационна защита

Чл. 3. Радиационна защита на населението се провежда в случаите на:

1. авария в атомна електрическа централа, свързана с изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда и с потенциално опасно облъчване на населението;
2. авария в обекти, използващи или съхраняващи източници на йонизиращи лъчения;
3. радиационна аварийна ситуация при транспортиране на свежо или отработено ядрено гориво, радиоактивни източници и материали или радиоактивни отпадъци на територията на страната;
4. радиационна аварийна ситуация в металургичните предприятия, които преработват скрап, и местата, където се складира скрап;
5. радиационна аварийна ситуация, възникнала в друга държава, създаваща риск от трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
6. радиационна аварийна ситуация с източници на йонизиращи лъчения на ГКПП;
7. радиационна аварийна ситуация, свързана със злонамерено използване на ядрени и радиоактивни материали на обществени места и последващо радиоактивно замърсяване.

Чл. 4. (1) Аварийният център на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) при постъпване на информация за радиационно аварийно събитие уведомява оперативния дежурен в ситуационния център на МИС, Министерството на здравеопазването (МЗ) и при необходимост - Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика.

(2) Оперативният дежурен в ситуационния център на МВР при получаване на информация за радиационно аварийно събитие незабавно информира аварийния център на АЯР и главния директор на ГД "ПБЗН".

(3) Оперативният информационно-комуникационен център (ОКИЦ) на ГД "ПБЗН" на МВР уведомява за инцидента или аварията компетентните съставни части на ЕСС и органите на изпълнителната власт и координира спасителните дейности на основата на стандартните оперативни процедури.

(4) Министерството на извънредните ситуации и кметовете на засегнатите общини при получаване на информация за авария или инцидент оповестяват населението.

Чл. 5. Националният център за управление при кризи към Министерския съвет или Координационният щаб към министъра на извънредните ситуации (създаден с решение № 544 от 25 август 2008 г.) в случаите, изискващи свикването му, информира населението за радиационната обстановка и за защитните мерки за опазване на здравето и околната среда.

Чл. 6. (1) В зоната за аварийно планиране на "АЕЦ - Козлодуй" - ЕАД, (30 км) или в мястото на инцидента или аварията се извършва радиационен мониторинг от ГД "ПБЗН" или териториалните й органи за първоначална оценка на радиационната обстановка.

(2) В мястото на инцидента или аварията се определят зоните за сигурност и за контролиран достъп въз основа на резултатите от радиационния мониторинг, съгласувано с териториалните звена на Министерството на вътрешните работи (МВР).

(3) Критериите за определяне на зоните са:

а) зона за сигурност - мощност на дозата, по-малка или равна на 100 mSv/h;

б) зона с контролиран достъп - мощност на дозата, по-малка или равна на 1,0 mSv/h.

Чл. 7. На мястото на радиационното аварийно събитие се набира допълнителна информация от системите за радиационно наблюдение на:

1. националната автоматизирана система за контрол на радиационния гама-фон (RaMo системата) и Автоматичната система за външен радиационен контрол (АИСВРК) на "АЕЦ - Козлодуй" - ЕАД;

2. дежурните в общинския съвет за сигурност, като при възникване на инцидент или авария се учестява извършването на радиационния мониторинг на определени места през времеви интервали, определени от ГД "ПБЗН";

3. мобилните лаборатории за радиационен мониторинг при авария.

Чл. 8. На мястото на инцидента или аварията се провежда дозиметричен контрол в определени от ръководителя на място пунктове за дозиметричен контрол от:

1. органите на МИС, АЯР, Националния център по радиационна и радиологична защита, Министерството на околната среда и водите (МОСВ) или техните регионални структури;

2. органите на МЗ или регионалните му структури по метода на директното отчитане или по косвен аналитичен метод;

3. работодателя с правоказващи дозиметри с възможност за сигнализация при достигане на прагови стойности.

Чл. 9. Ръководителят на място въз основа на данните от радиационния мониторинг и дозиметричния контрол, съгласувано с оправомощените служители на АЯР, МЗ и Министерството на земеделието и храните (МЗХ), взема решение за прилагане на съответна защитна мярка и разпорежда:

1. използване на индивидуални средства за защита;

2. укриване в защитни съоръжения или приспособени за целта помещения;

3. провеждане на йодна профилактика след решение на министъра на здравеопазването;

4. временно извеждане или евакуация.

Чл. 10. Ръководителят на място разпорежда:

1. осигуряване на населението с индивидуални средства за защита от местните органи на самоуправление и ръководителите на ведомствата и на търговските дружества, вкл. и:

а) организиране на пунктове за раздаване на индивидуални средства за защита от кмета на общината;

б) уведомяване на населението от кмета на общината за реда за осигуряване с индивидуални средства за защита;

2. раздаване на населението на средства за йодна блокировка на щитовидната жлеза след решение на министъра на здравеопазването и в присъствието на представител на Столичната регионална здравна инспекция (СРЗИ).

Чл. 11. В района на инцидента или аварията се извършва временно извеждане или евакуация от екипите на ГД "ПБЗН" и другите части на ЕСС, като се:

1. определят маршрути за извеждане на хората;
2. организират обединени контролно-пропускателни пунктове за санитарна обработка и преобличане на хората и деконтаминация на транспортните средства и техниката;
3. осигурява доставката на храна, вода, завивки и др.;
4. определят местата за настаняване.

Чл. 12. В района на инцидента или аварията се извършва контрол за качеството на:

1. хранителните продукти в магазинната мрежа от оторизирани от РИОКОЗ лаборатории;
2. храните и фуражите за животните от лабораториите на МЗХ, а за млечните и месните продукти - от Държавния ветеринарно санитарен контрол;
3. питейните водоизточници от В и К дружествата чрез оторизирани лаборатории и потвърждение от РИОКОЗ.

Чл. 13. В района на инцидента или аварията се извършва локализиране на източниците на радиоактивното замърсяване от екипите на ЕСС чрез:

1. локализиране, отделяне, сортиране и безопасно опаковане на радиоактивни материали и източници;
2. премахване на радиоактивно замърсения слой до нивата за освобождаване от контрол;
3. укрепване и хидроизолация на участъци, замърсени с радиоактивни вещества, с цел предотвратяване на разпространението им в околната среда.

Чл. 14. В района на инцидента или аварията се извършват ликвидационни дейности, определени от ръководителя на място, от ЕСС за:

1. осигуряване на необходимите специалисти, техника и оборудване на мястото на събитието;
2. извършването на постоянен контрол на радиационната обстановка и документирането на резултатите от него;
3. осигуряването на подходящи места за безопасно временно съхранение на радиоактивните източници или материали съгласувано с АЯР;
4. извършването на деконтаминацията на оборудването, използваната техника и мястото на аварията;
5. ликвидирането на временните площадки за складиране на радиоактивни източници или отпадъци;
6. извършването на окончателната оценка на радиационното състояние на мястото на събитието;
7. извършване на деконтаминация до норми, позволяващи пребиваване на населението, съгласно Наредбата за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария (ДВ, бр. 71 от 2004 г.).

Чл. 15. Ръководителят на място определя организацията за извършване на деконтаминация по указания на оправомощените служители на АЯР, Държавната агенция по горите и Министерството на регионалното развитие и благоустройството за:

1. замърсените територии, вкл. за:
 - а) замърсените пътища и площадки с твърди покрития;
 - б) замърсените местности, покрити с широколистна растителност;
 - в) замърсените сгради и съоръжения;
2. третирането на радиоактивните отпадъци.

Чл. 16. Личният състав от формированията, участващи в спасителните и ликвидационните дейности, подлежи на периодичен медицински контрол по време на работата и на заключителен такъв след приключване на аварийната обстановка.

Раздел II

Химична защита

Чл. 17. Химична защита на населението се провежда в случаите на:

1. промишлени аварии, съпроводени с експлозии, пожари и отделяне на опасни химични вещества и разпространението им в атмосферния въздух;
2. промишлени аварии с отделяне на опасни химични вещества в резултат на изтичане или разливи;
3. аварии, свързани с разрушаване на магистрални тръбопроводи за течни или газообразни химични вещества;
4. аварии и инциденти с железопътни и автотранспортни средства при превоз на опасни химични вещества.

Чл. 18. Оповестяването на населението за химично замърсяване с опасни вещества се извършва по искане от ОКИЦ.

Чл. 19. Освен правомощията си по чл. 32 от Закона за защита при бедствия (ЗЗБ) по разпореждане на ръководителя на място се извършва:

1. използване на индивидуалните средства за защита, осигурявани от кмета на общината или от съответния работодател:
 - а) използване на индивидуални средства за защита за кожата (облекла, обувки, ботуши, ръкавици) и за дихателните органи, като веднъж използваните филтри задължително се подменят;
 - б) използване при необходимост на въздушно-дихателни апарати с автономно дишане и изолиращи костюми;
 - в) използване на прибори за химично разузнаване за определяне на границите на зоните на химичното замърсяване;
2. укриване на населението в засегнатия район в защитни съоръжения и/или приспособени за целта помещения.

Чл. 20. (1) Контролът по замърсяването на атмосферния въздух с вредни вещества в населените места непосредствено до зоната на аварията (определена от органите на МВР) се организира и извършва от органите на МИС, МЗ и МОСВ.

(2) Мониторингът на атмосферния въздух се осъществява чрез:

1. мултигазанализатори (с датчици за експлозивни и токсични газове и фотойонизационен детектор), преносими инфрачервени спектрофотометри, масспектрометри и стандартни колориметрични системи (индикаторни тръбички) и др.;
2. индикаторни хартии, идентификационни ленти и др.;
3. стационарни автоматизирани газанализаторни системи за контрол на замърсяванията с вредни вещества в атмосферния въздух в района на предприятия и съоръжения с висок рисков потенциал.

Чл. 21. Ръководителят на място използва данните от измерванията на въздуха при възникване на аварийни ситуации с опасни химични вещества за определяне на зоните на химичното замърсяване и начините за защита на населението.

Чл. 22. За идентифициране на контейнери с опасни химични вещества се използват етикети с названия и маркировки на продуктите (№ по ООН, CAS №), транспортни документи, информационни листи за безопасност, бази данни от ГД "ПБЗН".

Чл. 23. В огнището на поражение ръководителят на място разпорежда изпълнението на мерки за намаляване на вредното въздействие на опасните вещества:

1. провеждане на инструктаж и синхронизиране на действията на участващите екипи;
2. ограничаване разпространението на пари от опасни химични вещества чрез използване на "водни завеси" или предварително монтиране на оросителни системи около резервоарите;
3. провеждане на медицински прегледи на участващите в аварийно-спасителните дейности и медицинска помощ за пострадалите.

Чл. 24. В мястото на намеса екипите на ГД "ПБЗН" съвместно с други части на ЕСС осъществяват временно извеждане или евакуация на населението на базата на извършената оценка на химичната обстановка.

Чл. 25. В мястото на намеса се въвеждат ограничителни мерки от ЕСС за изолиране на района с ограничаване на достъпа и движението в него.

Чл. 26. В мястото на намеса ръководителят на място организира:

1. издирване и евакуация на поразените;
2. химическо разузнаване за:
 - а) установяване на източника/източниците на химичното замърсяване;
 - б) определяне вида на опасните химични вещества;
 - в) метеорологичните данни;
 - г) установяване на границите на зоната на химичното замърсяване;
 - д) определяне на правлението на разпространение на газовете и парите на опасните вещества;
 - е) установяване на пътищата за обхождане и/или евакуация.

Чл. 27. В мястото на намеса се извършват спасителни дейности от екипите на ГД "ПБЗН" и другите части на ЕСС за:

1. извеждане или изнасяне на поразените;
2. оказване на долекарска и първа медицинска помощ;
3. въвеждане на строг санитарно-хигиенен и охранителен режим.

Чл. 28. В зоната на намеса от екипите на ГД "ПБЗН" съвместно с другите части на ЕСС се провеждат ликвидационни дейности съобразно вида на замърсителите чрез:

1. отстраняване, депониране и измиване на замърсените участъци;
2. използване на деконтаминиращи вещества за неутрализиране на разливите от киселини и основи;
3. ликвидиране на последствията от разливане на живак;
4. локализиране и отстраняване на разливите на петролни продукти след пробиви на тръбопроводи;
5. поставяне на бонови заграждения за събиране и отстраняване на петролни продукти във водоеми;

б. контрол за степента на замърсяване на техниката и транспортните средства с опасни вещества.

Чл. 29. Ръководителят на място определя пунктовете за извършване деконтаминация на средствата за защита, техниката, транспортните средства и др.

Чл. 30. Дейностите, свързани с откриване на неизвестни по състав и произход материали, се извършват съгласно стандартна оперативна процедура.

Чл. 31. Екипите на ГД "НС "ГЗ" събират опасните отпадъци от аварията, след което собствениците им ги предоставят за унищожаване на юридически лица, които са лицензирани да извършват тази дейност, съгл. чл. 6, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ДВ, бр. 86 от 2003 г.).

Чл. 32. Участващите в спасителните и ликвидационните дейности задължително преминават през медицински преглед.

Раздел III

Биологична защита

Чл. 33. (1) При възникване на аварии и инциденти, свързани със заразяване с опасни биологични вещества и материали, съгласно чл. 31, ал. 3 ЗЗБ ръководител на място е ръководителят на РИОКОЗ или ръководителят на регионалната ветеринарномедицинска служба.

(2) В случаите по ал. 1 се провеждат противоепидемични мероприятия, които се осъществяват от специализирани структури на МЗ и МЗХ.

(3) По искане на ръководителя на място структурите на ГД "ПБЗН" участват в противоепидемичните мероприятия, като съвместно със специализираните структури на МЗ и МЗХ извършват дейности по:

1. установяване наличието на причинители на биологично заразяване съгласно утвърдена стандартна оперативна процедура;
2. уточняване вида на възбудителя;
3. определяне зоната на биологичното заразяване;
4. определяне удобните маршрути за придвижване;
5. определяне местата на контролно-пропускателните пунктове, пунктовете за оказване на първа помощ, пунктовете за санитарна обработка и полевите болници;
6. наличието на социални заведения, които биха могли да функционират и изпълняват задачи по противоепидемичните мероприятия;
7. наличието и състоянието на обекти, които биха могли да предизвикат влошаване на епидемиологичната обстановка;
8. подходящите места за заравяне на труповете.

Чл. 34. Окончателното идентифициране на причинителите на биологичното заразяване се осъществява от съответните лаборатории на МЗ и МЗХ.

Чл. 35. Въз основа на данните от разузнаването и заключенията на оторизираните лаборатории на МЗ и МЗХ ръководителят на място разпорежда на силите на ЕСС извършването на противоепидемични дейности в зоната на биологичната авария или инцидент.

Чл. 36. (1) Ръководството и контролът на изпълняваните противоепидемични мероприятия в зоната за биологичното заразяване се осъществяват от ръководителя на място и от специализирани групи на МЗ и МЗХ.

(2) Екипите на ГД "ПБЗН" съдействат на специализираните групи на МЗ и на МЗХ при изпълнението на противоепидемичните мероприятия.

Чл. 37. Началникът на Столично управление "ПБЗН":

1. участва в работата на щаба на ръководителя на място;
2. ръководи екипите на ГД "ПБЗН", които съдействат на специализираните структури на МЗ и на МЗХ при изпълняване на противоепидемичните мероприятия;
3. определя силите и средствата по линия на ГД "ПБЗН", необходими за извършването на противоепидемичните дейности;
4. събира, анализира и докладва постъпилата информация в ОКИЦ;
5. изготвя ежедневен доклад до ОКИЦ за извършените дейности и за състоянието на епидемиологичната обстановка.

Чл. 38. (1) В случай на доказване на особено опасна инфекция се въвежда режим на карантина.

(2) В случаите по ал. 1 по заповед на ръководителя на място екипите на ГД "ПБЗН" във взаимодействие със специализираните структури на МЗ и МЗХ извършват дейности по:

1. установяване на строг противоепидемичен режим за населението, чрез създаването на контролно-пропускателни пунктове;
2. извеждане или евакуация на населението;
3. издирване на пострадали съвместно с други екипи от ЕСС;
4. събиране на информация за жертвите и пострадалите;
5. санитарна обработка на хора, транспортни средства и др.;
6. настаняване на пострадалите във временни пунктове и оказване на първа помощ;
7. транспортно осигуряване на населението с вода, хранителни продукти и вещи от първа необходимост;
8. извършване на работи по ликвидиране на последиците от биологично заразяване - санитарна обработка на терена и обектите, техниката, индивидуалните средства за защита и др.

Чл. 39. Областните управления "ПБЗН" в областите чрез ОКИЦ непрекъснато обменят информация в процеса на управление на инцидента или аварията с представителите на заинтересованите министерства, ведомства и/или териториалните им структури.

Чл. 40. Разпорежданията на ръководителя на място при възникване на епидемия от особено опасна инфекция са задължителни за изпълнение от частите на ЕСС, вкл. за:

1. извършване на транспортното осигуряване;
2. уточняване местата (обектите), засегнати от особено опасна инфекция, и прогнозата за очакваните медицински загуби;
3. определяне на необходимия допълнителен брой от медицински екипи, доброволци и спасители;
4. подаване на информация за промените в епидемиологичната обстановка;

5. привличане при необходимост на още специалисти и длъжностни лица от здравните заведения от съседните райони с цел осигуряване на противоепидемичните и хигиенните дейности;

6. използване на създадения запас от защитни средства, средства за лечение и профилактика и информиране на населението за особено опасните инфекции и мерките за защита от тях;

7. провеждане на заключителна санитарна обработка на населението след отмяната на обсервацията и карантината.

Чл. 41. Участвалите служители на МИС в спасителните и неотложните възстановителни работи в зоната на биологичното заразяване след приключване на дейността си преминават през санитарна обработка и медицински преглед.

Допълнителни разпоредби:

§ 1. Пояснения на понятия във връзка с прилагането на инструкцията:

1. **"Обсервация"** е система от мерки по медицинско наблюдение за изолиране на здравите хора, имащи контакт с болни с карантинни инфекции и излизачи от зоната за карантина.

2. **"Облъчване"** е процесът на въздействие на йонизиращо лъчение върху човека.

3. **"Радиоактивно замърсяване"** е наличие на радиоактивни вещества в материали или на повърхността им, в тялото на човека или на неговата повърхност или на друго място, където наличието на тези вещества е нежелателно или може да бъде опасно.

4. **"Радиоактивно вещество"** е което и да е вещество, което съдържа един или няколко радионуклида, чиято активност или концентрация на активност не могат да се пренебрегнат от гледна точка на радиационната защита.

5. **"Зона на биологично заразяване"** е територия или акватория, в пределите на която са разпространени или където са внесени в резултат на възникване на авария или инцидент опасни биологични агенти, които създават опасност за живота и здравето на хората, селскостопанските животни, растениевъдството и околната среда.

6. **"Карантина"** са административни, медико-санитарни, ветеринарни и други мерки, насочени към предотвратяване разпространението на инфекциозни заболявания и свързани с налагането на особен режим върху стопанската или други видове дейност, ограничаване на придвижването на населението, транспортните средства, товарите и животните.

7. **"Опасни биологични агенти"** са вируси, бактерии, низши гъби и токсини, които причиняват заболявания и/или смърт на хората, животните и растенията.

8. **"Опасно биологично вещество"** е биологично вещество от природен или изкуствен произход, неблагоприятно въздействащо на хората, селскостопанските животни и растенията при съприкосновение с тях.

9. **"Емисия"** е присъствие на замърсители в атмосферния въздух, които могат да окажат неблагоприятно влияние на условията на живот, здравето на населението и околната среда.

10. **"Опасни химични вещества и препарати"** са вещества или препарати, които при попадане в околната среда представляват или могат да представляват веднага или след време опасност за един или повече от компонентите на околната среда.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Инструкцията се издава на основание чл. 71, ал. 2, т. 6 от Закона за защита при бедствия.

§ 3. Изпълнението на инструкцията се възлага на главния директор на Главна дирекция "ПБЗН" и на началниците на областни упавления "ПБЗН".

§ 4. Навсякъде думите "Министерството на държавната политика при бедствия и аварии", "Министерство на държавната политика при бедствия и аварии", "министъра на държавната политика при бедствия и аварии" се заменят с думите "Министерството на вътрешните работи", "Министерство на вътрешните работи" и "министъра на вътрешните работи" в следните актове, издадени от министъра на държавната политика при бедствия и аварии:

1. Правилник за устройството и дейността на Националния учебен център (ДВ, бр. 66 от 2007 г.);

2. Наредба № Н-1 от 2007 г. за регистрация и отчет на моторните превозни средства в системата на Министерството на държавната политика при бедствия и аварии (ДВ, бр. 36 от 2007 г.);

3. Инструкция № 1 от 2007 г. за реда за осъществяване на оперативна защита при наводнения (ДВ, бр. 62 от 2007 г.);

4. Инструкция № 2 от 2007 г. за реда за осъществяване на операции по издирване и спасяване от Главна дирекция "Национална служба "Гражданска защита" (ДВ, бр. 62 от 2007 г.);

5. Инструкция № 3 от 2007 г. за реда за осъществяване на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи при бедствия (ДВ, бр. 62 от 2007 г.);

6. Инструкция № 4 от 2007 г. за водене на регистрите на доброволните формирования за защита при бедствия и на преподавателите за обучение на доброволци в Министерството на държавната политика при бедствия и аварии (ДВ, бр. 2 от 2008 г.);

7. Правилник за организацията и дейността на центрoвете за приемане на спешни повиквания към единен европейски номер за спешни повиквания 112 (ДВ, бр. 3 от 2008 г.).

§ 5. В Правилника за организацията и дейността на центрoвете за приемане на спешни повиквания към единен европейски номер за спешни повиквания 112 (ДВ, бр. 3 от 2008 г.) в чл. 2, ал. 2, т. 5 думата "Пловдив" се заменя с думата "Кърджали".